Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av arbetspensionslagstiftningen och sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för företagare, lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om sjömanspensioner, pensionslagen för den offentliga sektorn, lagen om Pensionsskyddscentralen, lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och sjukförsäkringslagen.

I arbetspensionslagarna föreslås ändringar som följer av en reform av bestämmelser om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen reformeras. Ändringar föreslås i bestämmelserna om hur rätten till pension för oavlönad tid beräknas för tiden med dagpenningsförmåner enligt sjukförsäkringslagen och tiden med rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.

Ändringar föreslås i de bestämmelser i arbetspensionslagarna som gäller vilken pensionsanstalt som ska avgöra en pensionsansökan. Dessutom föreslås ändringar i förhandlingsförfarandet mellan den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn och Keva när det gäller invalidpension. Arbetspensionslagarnas bestämmelser om arbetspensionsförmånernas förhållande till ersättningar enligt lagen om ansvar i spårtrafik ska preciseras. Ändringar föreslås också i arbetspensionslagarnas bestämmelser om arbetsinkomst som berättigar till pension och i sjukförsäkringslagens bestämmelse om löneinkomst.

Arbetspensionslagarnas bestämmelser om en pensionsanstalts rätt att få uppgifter om hälsotillstånd för att kunna avgöra ett pensionsärende preciseras. I arbetspensionslagarna tas det enligt förslaget in bestämmelser om utlämnande av uppgifter mellan en pensionsanstalt och den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

I lagen om pension för arbetstagare tas det enligt förslaget in en bestämmelse enligt vilken en arbetstagare inte tjänar in pension på basis av de inkomster i fråga om vilka arbetsgivaren systematiskt har försummat sin skyldighet att ordna pensionsskydd eller sin anmälningsskyldighet, om arbetstagaren har varit medveten om försummelsen och genom sitt eget förfarande har möjliggjort försummelsen och på så sätt också undvikit att betala arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift.

Tekniska preciseringar som följer av pensionsreformen 2017 ska göras i arbetspensionslagarna. I lagarna görs även tekniska ändringar som följer av andra lagändringar.

Lagen om Pensionsskyddscentralen ändras så att bestämmelserna om bestämmande av fördelningen av Pensionsskyddscentralens kostnader mellan pensionsanstalterna inom den offentliga och den privata sektorn preciseras och förenklas.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020. De lagändringar som gäller begreppet arbetsinkomster avses dock träda i kraft först den 1 januari 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
Innehåll 2
ALLMÄN MOTIVERING 4
1 Inledning 4
2 Nuläge och bedömning av nuläget 4
2.1 Reformen av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen och reformens konsekvenser för arbetspensionslagstiftningen 4
2.2 Bestämmande av sista pensionsanstalt 7
2.3 Förfarande vid förhandlingar om invalidpensionsavgörande 7
2.4 Försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring samt arbetsinkomster som berättigar till pension 8
2.5 Arbetsinkomster som berättigar till pension samt löneinkomst i enlighet med sjukförsäkringslagen 9
2.6 Regressrätt enligt arbetspensionslagarna gentemot en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik 10
2.7 Inhämtande av uppgifter om hälsotillstånd för behandling av pensionsärende 11
2.8 Pensionsreformen 2017 och andra lagändringar 11
2.9 Bestämmande av fördelningen av ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader 11
3 Målsättning och de viktigaste förslagen 13
3.1 Reformen av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen och reformens konsekvenser för arbetspensionslagstiftningen 13
3.2 Bestämmande av sista pensionsanstalt och förfarande vid förhandlingar om invalidpensionsavgörande 14
3.3 Försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring samt arbetsinkomster som berättigar till pension 15
3.4 Arbetsinkomster som berättigar till pension samt löneinkomst i enlighet med sjukförsäkringslagen 15
3.5 Regressrätt enligt arbetspensionslagarna i fråga om en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik 16
3.6 Inhämtande av uppgifter om hälsotillstånd för behandling av ett pensionsärende 16
3.7 Pensionsreformen 2017 och andra lagändringar 16
3.8 Bestämmande av Pensionsskyddscentralens kostnadsandelar 16
4 Propositionens konsekvenser 17
4.1 Ekonomiska konsekvenser 17
4.2 Konsekvenser för genomförande av social trygghet samt för myndigheternas verksamhet 20
4.3 Samhälleliga konsekvenser 21
5 Beredningen av propositionen 24
DETALJMOTIVERING 28
1 Lagförslag 28
1.1 Lagen om pension för arbetstagare 28
1.2 Lagen om pension för företagare 50
1.3 Lagen om pension för lantbruksföretagare 52
1.4 Lagen om sjömanspensioner 52
1.5 Pensionslagen för den offentliga sektorn 53
1.6 Lagen om Pensionsskyddscentralen 57
1.7 Lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden 58
1.8 Sjukförsäkringslagen 58

11 kap. Beloppet av dagpenningsförmånerna ... 58
1.9 Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (952/2019) ... 61
1.10 Lagen om ändring av lagen om pension för företagare (953/2019) ... 61
1.11 Lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (954/2019) ... 61
1.12 Lagen om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn (956/2019) ... 61
2 Närmare bestämmelser och föreskrifter ... 61
3 Ikraftträdande ... 62
4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning ... 63
Lagförslag ... 66
1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare ... 66
2. Lag om ändring av lagen om pension för företagare ... 78
3. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare ... 85
4. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner ... 88
5. Lag om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn ... 96
6. Lag om ändring av 5 § i lagen om Pensionsskyddscentralen ... 105
7. Lag om ändring av 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden ... 106
8. Lag om ändring av 11 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen ... 107
9. Lag om ändring av 94 § i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare ... 109
10. Lag om ändring av 87 § i en lag om ändring av lagen om pension för företagare ... 110
11. Lag om ändring av 99 § i en lag om ändring av lagen om sjömanspensioner. 111
12. Lag om ändring av 98 § i en lag om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn ... 112
Bilagor ... 114
Parallelltexter ... 114
1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare ... 114
2. Lag om ändring av lagen om pension för företagare ... 136
3. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare ... 148
4. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner ... 153
5. Lag om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn ... 166
6. Lag om ändring av 5 § i lagen om Pensionsskyddscentralen ... 182
7. Lag om ändring av 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden ... 184
8. Lag om ändring av 11 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen ... 185
9. Lag om ändring av 94 § i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare ... 188
10. Lag om ändring av 87 § i en lag om ändring av lagen om pension för företagare ... 190
11. Lag om ändring av 99 § i en lag om ändring av lagen om sjömanspensioner. 192
12. Lag om ändring av 98 § i en lag om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn ... 194
Förordningsutkast ... 196
Statsrådets förordning om behörig pensionsanstalt ... 196

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

En pensionsreform genomfördes 2017 i det finska arbetspensionssystemet. I och med att lagändringarna trätt i kraft och börjat tillämpas har det uppstått behov av vissa preciseringar och ändringar i arbetspensionslagarna. I arbetspensionslagarna finns dessutom hänvisningar till upphävda lagar, och dessa bör korrigeras.

De ändringar som föreslås i denna proposition gäller de omarbetade bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen (1224/2004), bestämmande av den sista pensionsanstalten, förfarandet vid förhandlingar om invalidpensionsavgörande, försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring samt arbetsinkomster som berättigar till pension, regressrätt enligt arbetspensionslagarna gentemot en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999), inhämtande av uppgifter om hälsotillstånd för behandling av pensionsärende samt bestämmande av Pensionsskyddscentralens kostnadsandelar.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Reformen av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen och reformens konsekvenser för arbetspensionslagstiftningen

Beaktande av oavlönad tid i arbetspensionssystemet

I arbetspensionssystemet intjänas pension inte bara för tid med arbetsinkomster utan även för viss oavlönad tid. På basis av 74 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) räknas till de förmåner som berättigar till pension för oavlönad tid bl.a. dagpenningsförmåner enligt sjukförsäkringslagen och rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005). För den tid dessa förmåner betalas intjänas pension utifrån den arbetsinkomst enligt vilken beloppet av förmånen under den oavlönade tiden har beräknats. Arbetsinkomsten beaktas till 117 procent då pensionstillväxten beräknas för den tid föräldradagpenningarna (moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldradagpenning) betalas, till 65 procent för den tid sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning betalas, och till 65 procent för den tid Folkpensionsanstaltens rehabiliteringspenning betalas. Pension intjänas endast för den tid förmåner har betalats till arbetstagaren, med undantag för föräldradagpenning. För den tid föräldradagpenning har betalats till arbetsgivaren beaktas 17 procent av arbetsinkomsten.

Om föräldradagpenning har betalats till minimibelopp på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de varit låga, beaktas som inkomst som ligger till grund för förmånen 741,96 euro per månad (på 2019 års nivå). Om föräldradagpenning på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas som inkomst som ligger till grund för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren. Den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning utgör hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning.

Oavlönad tid inverkar på arbetspensionen också genom den pensionsdel för återstående tid som hänför sig till invalidpension. I invalidpension ingår förutom intjänad pension även en pensionsdel för återstående tid. Syftet med pensionsdelen för återstående tid är att kompensera för

den pensionstillväxt som en arbetstagare skulle ha fått av arbete, om inte arbetsoförmåga hade avbrutit arbetstagarens arbetskarriär. De inkomster som ligger till grund för pension för återstående tid (*inkomst för återstående tid*) bestäms utifrån de arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna och de inkomster enligt 74 § i lagen om pension för arbetstagare som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid som arbetstagaren har haft under de fem kalenderåren före det år då arbetsoförmågan började.

Reformen av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen

Den reform som gäller bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner träder i kraft vid ingången av 2020. Syftet med reformen är att uppdatera de föråldrade bestämmelserna om inkomst i sjukförsäkringslagen samt att förtydliga och förenkla grunderna för bestämmande av dagpenningsförmån och rehabiliteringspenning. Avsikten är att bestämningsgrunderna ska vara förståeliga för den som ansöker om förmån och att dagpenningen bättre än i nuläget ska motsvara sökandens inkomstbortfall när förmånen börjar. Reformen beaktar även de möjligheter som det nationella inkomstregistret erbjuder att få de inkomstuppgifter som behövs när förmåner beviljas i huvudsak från inkomstregistret.

I och med den reviderade sjukförsäkringslagen bestäms dagpenningsförmåner enligt den lagen samt rehabiliteringspenning som betalas av Folkpensionsanstalten utifrån den försäkrades årsinkomst, och det nuvarande begreppet arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen slopas helt. Med årsinkomst avses inkomsterna under de 12 kalendermånaderna före kalendermånaden före begynnelsetidpunkten för arbetsoförmågan eller rätten till förmån. Till årsinkomsten räknas den löneinkomst som betalats under dessa 12 kalendermånader, den arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) som gällde under tidsperioden i fråga, försäkringslön för tidpunkten i fråga eller förmånsinkomst som beviljats för tidpunkten i fråga.

Årsinkomsten motsvarar bättre än de nuvarande bestämningsgrunderna en persons inkomstnivå när arbetsoförmågan eller rätten till förmån börjar. Årsinkomsten ersätter de gällande bestämmelserna om arbetsinkomster som fastställts i beskattningen, de arbetsinkomster som den försäkrade uppgett eller användning av en föregående förmån som grund för dagpenning. Däremot förblir den gällande bestämmelsen om att föräldradagpenningen baserar sig på den arbetsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning i övrigt oförändrad, men grunden kan också vara den årsinkomst som legat till grund för en föregående föräldradagpenning. En persons årsinkomst kan bestå av flera olika inkomstslag om personen under tiden före arbetsoförmågan eller rätten till förmån samtidigt har fått t.ex. en förmån och löneinkomst och dessutom varit verksam som företagare.

I regel är grunden för dagpenningsförmån inkomsten under de 12 kalendermånaderna före kalendermånaden före begynnelsetidpunkten för rätten till förmån. I vissa, i lag närmare angivna situationer kan en dagpenningsförmån dock undantagsvis bestämmas på basis av de inkomster som ändrats till årsinkomst för de tre kalendermånaderna före kalendermånaden omedelbart före begynnelsetidpunkten för arbetsoförmågan eller rätten till förmån. En sådan särskild situation kan komma på fråga t.ex. när en studerande har slutfört sina studier och övergått till arbetslivet eller en förälder efter vårdledigheten har återgått till arbetet. Dessutom är en förutsättning att inkomsterna för tre kalendermånader multiplicerat med fyra har varit minst 20 procent större än inkomsterna för de 12 kalendermånaderna före begynnelsetidpunkten för rätten till förmån.

Som löneinkomst som påverkar årsinkomsten ska all lön som betalats under en granskningsperiod på 12 kalendermånader beaktas. På detta sätt beaktas också prestationer som betalas oregelbundet eller t.ex. en gång per år. Likaså blir också t.ex. löneförhöjningar och tillfälliga, även korta anställningsförhållanden beaktade i dagpenningens belopp. Företagares dagpenningsförmån bestäms i fortsättningen utifrån arbetsinkomst enligt den fastställda lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare, och t.ex. företagares förvärvsinkomst av näringsverksamhet eller löneinkomst från eget företag beaktas inte längre som bestämningsgrund för förmånen.

Syftet med inkomst som grundar sig på en sådan förmån som beaktas i årsinkomsten är delvis att ersätta den nuvarande praxisen med att en dagpenningsförmån grundar sig på en föregående förmån (arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), studiepenning enligt studiestödslagen (65/1994) och rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller arbetspensionslagarna). Antalet förmåner som ska beaktas är dock betydligt större än för närvarande. Inkomst som grundar sig på en förmån kan beroende på förmånsslag vara antingen sådan förmånsinkomst som beaktas som sådan i årsinkomsten, eller sådan förmånsinkomst som beaktas som kalkylerad inkomst. Förmåner som till sin karaktär är ersättning för inkomstbortfall och vars belopp helt eller till största delen motsvarar den försäkrades inkomstbortfall till följd av en olycka eller skada beaktas i årsinkomsten till det beviljade beloppet på motsvarande sätt som löneinkomst. Förmåner av detta slag är sådana ersättningar för inkomstbortfall som beviljats med stöd av exempelvis trafikförsäkringslagen (460/2016) samt olika lagar som gäller olycksfall i arbetet och olycksfall i militärtjänst. Däremot bestäms den inkomst som legat till grund för en kalkylerad förmån för sådana förmåner där ersättningsnivån inte är avsedd att motsvara inkomstbortfallet. I detta fall minskar inte förmånens nivå t.ex. vid övergången från en arbetslöshetsförmån till en dagpenningsförmån eller från en dagpenningsförmån till en annan. Förmåner av detta slag är arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen, rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, invalidpension enligt arbetspensionslagarna eller sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007), garantipension enligt lagen om garantipension (703/2010), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter (329/1967) eller studiepenning enligt studiestödslagen. Den så kallade kalkylerade inkomsten, som beräknats på basis av förmånen, motsvarar den inkomst med vilken den försäkrade skulle ha fått en lika stor dagpenningsförmån som den andra förmån som den försäkrade fått har uppgått till.

Reformen av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen och reformens konsekvenser för arbetspensionerna

I och med den reform som gäller bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen slopas det nuvarande begreppet arbetsinkomst, och dagpenningsförmånen kommer i fortsättningen att grunda sig på den sökandes årsinkomst. Årsinkomsten kan förutom av löneinkomst eller företagarinkomst även bestå av inkomst som grundar sig på förmån. Enligt den gällande arbetspensionslagstiftningen intjänas pension utifrån den arbetsinkomst som har legat till grund för en dagpenningsförmån. De ändringar som gjorts i sjukförsäkringslagen har således konsekvenser för på vilket sätt pension intjänas för oavlönad tid. Ändringarna inverkar även på de inkomster som ligger till grund för pension för återstående tid.

2.2 Bestämmande av sista pensionsanstalt

I arbetspensionssystemet tillämpas principen om sista pensionsanstalt, enligt vilken arbetspension beviljas och betalas av den pensionsanstalt där löntagaren eller företagaren senast har varit försäkrad. Den sista pensionsanstalten utreder alla arbetspensioner som den sökande har tjänat in, ger en beslutssammanställning över dessa pensioner och ser till att de betalas ut. Till tillämpningsområdet för denna princip hör pensionssystemet för den privata sektorn, det kommunala pensionssystemet, statens pensionssystem, den evangelisk-lutherska kyrkans pensionssystem och Folkpensionsanstaltens personalpensioner.

Om en arbetstagare i enlighet med lagen om pension för arbetstagare har omfattats endast av pensionsskydd enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, avgörs hans eller hennes pensionsärende av den pensionsanstalt i vilken hans eller hennes arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn varit försäkrade till det största beloppet under de två senaste kalenderåren (*granskningstid*). Den pensionsanstalten betalar också pensionen och sköter övriga uppgifter som hör till pensionsanstalten. En granskningstid som omfattar de två senaste kalenderåren tillämpas för att bland alla pensionsanstalter inom den privata sektorn reda ut den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn. Samma granskningstid som omfattar de två senaste åren iakttas även då den sista pensionsanstalten ska bestämmas mellan pensionssystemet för den privata sektorn och pensionssystemen för den offentliga sektorn.

Ett praktiskt problem som har uppstått bland pensionsanstalterna inom den privata sektorn är att pensions- och rehabiliteringsansökningar kan skickas för avgörande på basis av arbetsinkomsterna till en annan pensionsanstalt än den som har försäkrat det senaste arbetet då arbetsgivarens pensionsanstalt har bytts ut eller arbetstagaren har bytt arbetsplats. I rehabiliteringsärenden har pensionsanstalterna kunnat komma överens om att den pensionsanstalt som senast har försäkrat arbetstagaren ska vara den pensionsanstalt som behandlar rehabiliteringsärendet, men pensionsbeslutet har kunnat ges av en annan pensionsanstalt.

Också när det gäller pensioner som grundar sig på ålder (ålderspension och partiell förtida ålderspension) kan kunden få förhandsrådgivning från en pensionsanstalt, medan pensionsbeslutet ska ges av en annan pensionsanstalt.

2.3 Förfarande vid förhandlingar om invalidpensionsavgörande

I lagen om pension för arbetstagare och pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) finns bestämmelser om förhandlingsskyldigheten för Keva och pensionsanstalterna inom den privata sektorn när avgörande om invalidpension tas (*s.k. Vilma-förhandling*; på finska används förkortningen Vilma för den sista betalande pensionsanstalten). Keva ska i egenskap av sista pensionsanstalt före sitt beslut begära att den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga. Förhandlingsförfarandet tillämpas då Keva i egenskap av sista pensionsanstalt avgör rätten till invalidpension med stöd av en yrkesmässig definition av arbetsoförmåga, dvs. när en person är i ett offentligt tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid tidpunkten för pensionsfallet och beloppet av den pension som tjänats in inom den privata sektorn överstiger 974,92 euro i månaden (på 2019 års nivå).

Målet med förhandlingsförfarandet har varit att möjliggöra förhandlingar mellan den pensionsanstalt inom den offentliga sektorn som är sista pensionsanstalt och en pensionsanstalt inom den privata sektorn i vissa invalidpensionsavgöranden i syfte att nå ett enhetligt avgörande om invalidpensionen. Det har ansetts vara ändamålsenligt att den sista pensionsanstalten kan avgöra rätten till invalidpension även i fråga om fribrevspensioner i andra pensionssystem.

Pensionsanstalterna har kommit överens om en tidsfrist på två veckor för förhandlingsförfarandet. Om den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn och Keva är oeniga om bedömningen av en arbetstagares arbetsförmåga, avgör båda pensionsärendet var för sig.

I praktiken har förhandlingsförfarandena egentligen inte lett till avvikande avgöranden mellan pensionsanstalterna, och de nuvarande förutsättningarna för förhandlingsförfarande har visat sig konkretiseras endast sällan. Vid förhandlingsförfarandet betonas arbetsgivarsamarbetet. I stället för att undersöka beloppet av den intjänade pensionen har det uppstått ett behov att granska arbetsinkomsterna av ett parallellt arbetsavtalsförhållande inom den privata sektorn då Keva är sista pensionsanstalt på basis av arbetsinkomsterna. Keva har utöver det lagstadgade förhandlingsförfarandet i parallellitetssituationer frågat efter vilken uppfattning pensionsanstalten inom den privata sektorn har om en pensionsansökan innan ansökan avgörs i sådana fall där arbetsinkomsterna av ett privat arbetsavtalsförhållande under en granskningstid på två år har överskridit 17 807,01 euro (på 2019 års nivå). Det har dessutom överenskommits att pensionsanstalten inom den privata sektorn sköter allt arbetsgivarsamarbete, t.ex. begärande av arbetsgivarens utlåtande och meddelande om beviljad pension till arbetsgivaren.

2.4 Försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring samt arbetsinkomster som berättigar till pension

Enligt lagen om pension för arbetstagare är en arbetsgivare skyldig att ordna pensionsskydd för sina arbetstagare. I samband med lönebetalningen innehåller arbetsgivaren arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift av den lön som betalas, och på detta sätt deltar arbetstagaren i kostnaderna för pensionsskyddet. Arbetsgivaren betalar arbetspensionsförsäkringsavgiften i sin helhet till arbetspensionsanstalten. Arbetsgivaren svarar även för den andel av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som ska betalas till pensionsanstalten.

En arbetstagare tjänar in arbetspension på basis av de arbetsinkomster som ligger till grund för pensionen. Både arbetspensionsförsäkringsavgifterna och pensionstillväxten bestäms utifrån samma arbetsinkomst. Eftersom ordnandet av arbetspensionsskydd och betalningen av arbetspensionsförsäkringsavgift hör till arbetsgivarens skyldigheter, är utgångspunkten vid pensionsförsäkring för arbetstagaren att arbetstagaren på basis av utfört arbete har rätt till pensionstillväxt också i sådana fall att arbetsgivaren har försummat sin försäkringsskyldighet. Pensionstillväxten är inte heller beroende av hur uttaget av de försäkringsavgifter som påförts arbetsgivaren lyckas. Arbetstagaren tjänar in pension även då orsaken till det misslyckade uttaget av försäkringsavgifter är att försäkringsskyldigheten helt har försummats eller att de försäkrade arbetsinkomsterna har uppgetts till för litet belopp eller inte uppgetts överhuvudtaget.

Arbetstagaren kan kontrollera sina egna pensionsgrundande arbetsinkomster på ett arbetspensionsutdrag. Om arbetstagaren konstaterar fel eller brister i de uppgifter som gäller de försäkrade arbetsinkomsterna ska pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen reda ut uppgifternas riktighet. Skyldigheten för Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna inom den privata sektorn att utreda uppgifternas riktighet har begränsats till sex kalenderår före det år då utdraget utfärdades. Uppgifter som är äldre än sex år kan dock rättas till om arbetstagaren själv kan uppvisa ett obestridligt bevis på de arbetsinkomster utifrån vilka han eller hon borde ha försäkrats. En arbetstagare som arbetar inom den privata sektorn får i ett brev ett arbetspensionsutdrag från pensionsanstalten vart tredje år, om inte arbetstagaren har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag. Ett uppdaterat elektroniskt arbetspensionsutdrag kan när som helst läsas via en webbtjänst.

Arbetstagaren tjänar in pension även då arbetsgivaren har försummat sin försäkringsskyldighet. Arbetstagaren är inte ansvarig för att ordna pensionsförsäkring och han eller hon känner inte ens alltid till eller kan ens känna till arbetsgivarens försummelser. Det finns dock även situationer där arbetet utförts som svartjobb och det kan bedömas att arbetstagaren har varit väl medveten om att skyldigheten att ordna försäkring har försummats. Lön har kunnat betalas på ett ovanligt sätt, t.ex. kontant utan verifikat, och arbetstagaren har inte senare uppgett arbetsinkomsterna i sin personliga beskattning eller begärt korrigering av sina uppgifter i arbetspensionsutdraget efter att ha fått utdraget. Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift behöver inte heller ha innehållits på arbetstagarens lön. Om det inte längre är möjligt att ta ut försäkringsavgift hos arbetsgivaren vid dylika försummelser, bekostas det pensionsskydd som arbetstagaren intjänat med en del som ingår i försäkringsavgiften för eventuella avgiftsförluster gemensamt med övriga arbetsgivares försäkringsavgifter. I detta fall bekostar de arbetsgivare som har fullgjort sina skyldigheter på vederbörligt sätt och även arbetstagarna genom arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift pensionsskyddet för de personer som drabbats av försummelse av skyldigheten att ordna försäkring.

I lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), som trädde i kraft vid ingången av 2016, finns en bestämmelse som möjliggör avslag på ersättning enligt den lagen, om arbetstagaren har varit medveten om försummelsen av skyldigheten att ordna olycksfallsförsäkring och genom sitt eget handlande aktivt medverkat till att försummelsen skett. Det vore motiverat att foga en motsvarande bestämmelse även till lagen om pension för arbetstagare.

2.5 Arbetsinkomster som berättigar till pension samt löneinkomst i enlighet med sjukförsäkringslagen

I lagen om pension för arbetstagare, lagen om sjömanspensioner (1290/2006) och pensionslagen för den offentliga sektorn finns bestämmelser om vilka prestationer som ska beaktas som pensionsgrundande arbetsinkomster. Principen är att arbete och arbetsinkomst från arbete försäkras enligt arbetspensionslagarna. När arbetsinkomsten fastställs beaktas lön, resultatpremie eller annat vederlag som har betalats eller som det har avtalats att ska betalas som ersättning för arbete. I samband med tillämpningen av arbetspensionslagarna har det framkommit att det finns behov att till vissa delar precisera bestämmelserna om arbetsinkomster som berättigar till pension.

I lagarna om arbetspension finns ingen särskild bestämmelse om utdelning som grundar sig på arbetsinsats, och därför räknas inte utdelning som betalats till en delägare i ett bolag, inte ens då den grundar sig på arbetsinsats, som pensionsgrundande arbetsinkomst. Utdelning som grundar sig på någon annans än delägarens arbetsinsats, t.ex. en person inom delägarens intressesfär, betraktas som pensionsgrundande arbetsinkomst för den person vars arbetsinsats det är fråga om. Pensionsgrundande arbetsinkomst i enlighet med arbetspensionslagarna utgör vederlag för arbete. Utdelning som grundar sig på en arbetsinsats baserar sig på arbete, dvs. på en arbetsinsats. Utdelning som grundar sig på en arbetsinsats är således till sin karaktär en sådan prestation som kan jämföras med lön och som betalas i form av utdelning för arbetsinsats. Det är motiverat att precisera arbetspensionslagarna så att även utdelning som grundar sig på arbetsinsats räknas som pensionsgrundande arbetsinkomst.

Aktiepremier är i regel vederlag för arbete. Aktiepremierna hör dock inte till de pensionsgrundande arbetsinkomsterna, om premien ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller ett annat bolag som hör till samma koncern eller en liknande ekonomisk sammanslutning som arbetsgivarbolaget och som noteras på en fondbörs som övervakas av myndigheterna, eller i form av en placeringsdeposition eller på annat motsvarande sätt, eller helt eller delvis i form av

pengar i stället för aktier, förutsatt att värdet på en sådan förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet av aktierna utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovats. När det gäller tillämpningspraxisen har det uppstått tolkningsproblem i fråga om den tidpunkt då det anses att aktiepremien överlåtits och det sätt på vilket väntetiden på ett år beräknas. Lagen bör preciseras till denna del.

En förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption betraktas i princip inte som vederlag för arbete, eftersom värdet på förmånen från anställningsoptionen bestäms på basis av utvecklingen av aktiens värde, och arbetstagarens arbetsinsats inte har någon direkt inverkan på beloppet av förmånen från anställningsoptionen. Om aktiens avtalade teckningspris vid tidpunkten för överlåtelse av optionen dock är klart lägre än aktiens marknadspris, bildas beloppet av förmånen från anställningsoptionen inte i huvudsak på basis av aktiernas kursutveckling i framtiden utan arbetstagaren får redan då optionsrätten överlåts en förmån med ett värde i pengar som lätt kan bedömas. Då betraktas den förmån som arbetstagaren får när optionen överlåts i tillämpningspraxisen som vederlag för arbete. Lagen bör preciseras när det gäller i vilka situationer en fördel av en anställningsoption beaktas i de arbetsinkomster som berättigar till pension.

Syftet med dagpenningsförmånerna enligt sjukförsäkringslagen är att ersätta det inkomstbortfall som följer av frånvaro från arbetet. På motsvarande sätt som i arbetspensionslagstiftningen beaktas således som grund för dagpenningsförmånen sådana inkomster som utgör ersättning för utfört arbete. Lön som ska beaktas i den årsinkomst som utgör grund för dagpenningsförmånerna har bestämts så att lönebegreppet i huvudsak motsvarar arbetspensionslagarnas lönebegrepp. Även löntagarnas och företagarnas dagpenningspremie samt arbetsgivares sjukförsäkringsavgift bestäms i enlighet med samma lönebegrepp. Det finns i sjukförsäkringslagen motsvarande bestämmelser om aktiepremier och anställningsoptioner som i arbetspensionslagarna. Det finns inga särskilda bestämmelser i sjukförsäkringslagen om utdelning på basis av arbetsinsats, men i tillämpningspraxisen har utdelningen kunnat betraktas som lön enligt sjukförsäkringslagen.

2.6 Regressrätt enligt arbetspensionslagarna gentemot en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik

Vid ingången av 2017 fogades till arbetspensionslagarna en bestämmelse enligt vilken pensionsanstalter har rätt att av en spårtrafikidkare återkräva det belopp motsvarande arbetspensionen som dragits av från ersättningen för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Enligt 95 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare har pensionsanstalten rätt att av den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik få tillbaka invalidpension, familjepension och rehabiliteringsförmån som pensionsanstalten betalat, om arbetstagarens arbetsoförmåga eller förmånslåtarens död orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Pensionsanstalten har rätt till ersättning till högst det belopp som den som lidit skada eller förmånstagaren är berättigad till enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

Lagen om ansvar i spårtrafik tillämpas på ersättning av personskador som orsakats i spårtrafik. Enligt lagen om ansvar i spårtrafik ersätts skador enligt bestämmelserna i skadeståndslagen (412/1974). Aktörer som avses i lagen om ansvar i spårtrafik är exempelvis VR-Group Ab, Helsingfors stads trafikverk, de som äger materielen, trafikstyrningen (Finrail Ab) och de som innehar privata spåranläggningar. Lagen tillämpas även på utländska aktörer. När ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik bestäms anses ersättning för inkomstbortfall inte ha uppkommit till den del som den skadelidande har rätt till arbetspension. Från ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik dras arbetspensionen av.

Med bestämmelsen om regressrätt i arbetspensionslagarna avses i praktiken att den som är ansvarig för en skada i spårtrafik ersätter arbetspensionssystemet för de extra förmånsutgifter som uppkommit av skadan. På basis av regressrätten är spårtrafikidkaren ersättningsansvarig. Sett ur förmånstagarens synvinkel är den huvudsakliga förmånsbetalaren arbetspensionsanstalten, och av ersättningen för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik betalas till förmånstagaren endast den del som överstiger beloppet av arbetspensionen. Pensionsanstaltens regressrätt upphör när en person når åldern för ålderspension. Om en skada i spårtrafik inträffar under tiden med ålderspension har pensionsanstalten ingen regressrätt.

Bestämmelserna i arbetspensionslagarna och lagen om ansvar i spårtrafik berättigar inte för närvarande pensionsanstalterna att vägra betala invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån till fullt belopp till en sådan pensionssökande som för samma tid redan har fått ersättning enligt lagen om ansvar i spårtrafik. I arbetspensionslagarna saknas även bestämmelser om inhämtande och utlämnande av uppgifter när det gäller ersättningar enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

2.7 Inhämtande av uppgifter om hälsotillstånd för behandling av pensionsärende

I arbetspensionslagarna finns bestämmelser om att pensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen och i lagen om pension för arbetstagare avsedda besvärsinstanser har rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna på begäran få uppgifter om pensionssökandens hälsotillstånd av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt av organisationer inom hälso- och socialvården för uppgifter enligt arbetspensionslagarna. Enligt bestämmelserna gäller rätten att få uppgifter utlåtanden och andra nödvändiga uppgifter för verkställandet av ett försäkrings-, pensions- eller förmånsärende ur pensionssökandens journalhandlingar samt om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga, om inte sökanden själv lämnar dessa uppgifter.

Vid behandling av en begäran om uppgifter ska den som lämnar ut uppgifterna i egenskap av personuppgiftsansvarig överväga om det är nödvändigt att lämna ut uppgifterna. I praktiken är det svårt för den som lämnar ut uppgifterna att bedöma vilka uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett förmånsärende. För att avgöra t.ex. en ansökan om invalidpension krävs det av pensionsanstalten en övergripande bedömning av arbets- och funktionsförmågan. Det är motiverat att i arbetspensionslagarna precisera vilka uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett arbetspensionsärende.

2.8 Pensionsreformen 2017 och andra lagändringar

Finlands pensionssystem reformerades i betydande utsträckning i och med den pensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2017. I och med att lagändringarna trätt i kraft och börjat tillämpas har det uppstått behov av vissa preciseringar i arbetspensionslagarna. I arbetspensionslagarna finns dessutom hänvisningar till upphävda lagar, och dessa bör korrigeras.

2.9 Bestämmande av fördelningen av ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader

Pensionsskyddscentralen är det samarbetsorgan som verkställer och utvecklar arbetspensionsskyddet. Bestämmelser om Pensionsskyddscentralens uppgifter och verksamhet finns i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006). I 5 § i den lagen föreskrivs om ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader. De pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt arbetspensionslagarna svarar för de kostnader som föranleds av skötseln av Pensionsskyddscentralens

lagstadgade uppgifter till den del de funktionsspecifika serviceavgifter och andra intäkter som Pensionsskyddscentralen får inte räcker till för att täcka kostnaderna.

Pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn och pensionsanstalterna inom den privata sektorn deltar i förhållande till de arbetsinkomster som de försäkrat i täckandet av Pensionsskyddscentralens kostnader för verksamheten. Andelarna av Pensionsskyddscentralens kostnader beaktas i arbetspensionsavgiften. År 2019 uppgår andelarna till 0,04 procent av de försäkrade arbetsinkomsterna.

Den nuvarande fördelningen av Pensionsskyddscentralens kostnader mellan den offentliga och den privata sektorn grundar sig på uppgifter om den lönesumma som det uppskattas att ska försäkras om ca 1,5 år och om Pensionsskyddscentralens kostnader och fördelningen av dem mellan den privata och den offentliga sektorn. Skillnaden mellan de uppskattade och de realiserade uppgifterna jämnas ut genom Pensionsskyddscentralens kostnadsandelsskuld, men skillnaden mellan sektorerna kan inte korrigeras. Till följd av detta är det möjligt att en felaktig kostnadsandel riktas till en pensionsanstalt inom den offentliga eller den privata sektorn. Före 2017 har det förekommit skillnader mellan de uppskattade och de realiserade uppgifterna lika mycket i båda riktningarna.

Den andel av de försäkrade arbetsinkomsterna som ska beaktas när pensionsanstaltens kostnadsandel beräknas bestäms dock särskilt för pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn, för Sjömanspensionskassan och för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt hur stor andel av Pensionsskyddscentralens tjänster som väntas rikta sig till dessa pensionsanstalter. Närmare bestämmelser om storleken på arbetsinkomsternas andelar finns i statsrådets förordning om beaktande av försäkrade arbetsinkomster vid beräkningen av vissa pensionsanstalters andel av Pensionsskyddscentralens kostnader (911/2018).

Pensionsskyddscentralen följer upp med vilken andel var och en av centralens tjänster fördelas mellan pensionsanstalter inom den privata sektorn och pensionsanstalter inom den offentliga sektorn samt på vilket sätt de tjänster som Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt använder avviker från de tjänster som de övriga pensionsanstalterna inom den privata sektorn använder. Fördelningen av kostnaderna för tjänsterna följs upp i överensstämmelse med det beräkningssätt som Pensionsskyddscentralens styrelse har godkänt.

Utifrån uppföljningen ska det varje år bedömas när skillnaden är så betydande och blivit så etablerad att en ändring av statsrådets förordning krävs. Skillnaden mellan de andelar som överensstämmer med förordningen och de som realiserats har ofta varit ca 0,2-0,3 miljoner euro per år. En differens i denna storleksklass uppkommer redan lätt av de fasta koefficienter som finns i förordningen i förhållande till de varierande kostnaderna. Även de sektorspecifika arbetsinkomsterna är uppskattningar då koefficienterna bestäms och kan medföra skillnader i fördelningen av kostnadsandelarna.

En ändring av statsrådets förordning har i praktiken påverkat pensionsanstalternas kostnadsandelar tidigast med två års fördröjning. Det är inte möjligt att retroaktivt korrigera skillnaden mellan de realiserade andelarna och de andelar som föreskrivs i förordningen.

Den årliga uppföljning som gjordes vid Pensionsskyddscentralen 2018 visade att den andel som den offentliga sektorn betalade 2017 av kostnaderna blev 0,8 miljoner euro mindre än den kostnadsandel som uppskattades på basis av tjänsterna. Till följd av detta ändrades statsrådets förordning. År 2019 är den andel som ska beaktas av arbetsinkomsterna inom den offentliga sektorn 3/4 i stället för den tidigare andelen på 2/3. Den slutliga fördelningen av andelarna för 2019

klarnar dock först 2020, och den differens som eventuellt har uppkommit kan inte rättas till i efterhand.

De av Pensionsskyddscentralens kostnader som ska täckas med kostnadsandelar uppgår varje år till ca 40 miljoner euro. År 2017 riktades ca 80 procent av Pensionsskyddscentralens tjänster till försäkringsgivare inom den privata sektorn och ca 20 procent till försäkringsgivare inom den offentliga sektorn. Den ändring som gjordes i förordningen för 2019 ökade kostnadsandelen för pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn med en knapp miljon euro och i motsvarande utsträckning minskade kostnadsandelen för pensionsanstalterna inom den privata sektorn med samma belopp.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Reformen av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen och reformens konsekvenser för arbetspensionslagstiftningen

Det föreslås att arbetspensionslagarna ändras med anledning av reformen av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen. Ändringar föreslås i bestämmelserna om hur rätten till pension för oavlönad tid beräknas för tiden med dagpenningsförmåner enligt sjukförsäkringslagen och rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. Rätten till pension för tiden med dessa förmåner beräknas utifrån den årsinkomst som avses i sjukförsäkringslagen. Bestämmelser om årsinkomst finns i 11 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen. Med årsinkomst avses den löneinkomst som betalats under de 12 kalendermånaderna före kalendermånaden före begynnelsetidpunkten för arbetsoförmågan eller rätten till förmån. Årsinkomsten kan inbegripa löneinkomst, företagarinkomst, försäkringslön, ersättning för inkomstbortfall och förmånsbaserad inkomst som beräknats på basis av en förmån.

Syftet med pensionstillväxt under oavlönad tid är att ersätta den pensionstillväxt som arbetstagaren har gått miste om på grund av uteblivna arbetsinkomster. Arbetspension intjänas för oavlönad tid för tider med inkomstrelaterad förmån och grunden för pensionstillväxten utgörs av den inkomst som ligger till grund för förmånen i fråga. För tid med förmåner som inte grundar sig på arbetsinkomst tjänas pension inte in (exempelvis arbetsmarknadsstöd) med undantag för föräldradagpenning på miniminivå samt sådan pensionstillväxt som bekostas med statens medel och som anges i lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003). För att principen att pensionstillväxt kräver ett samband med arbetsinkomster fortsättningsvis ska kvarstå i lag förutsätter rätten till pension att det i årsinkomsten åtminstone ingår sådan i 11 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen avsedd löneinkomst till ett belopp som motsvarar den lägsta gränsen för försäkringsskyldigheten (59,36 euro per år på 2019 års nivå) enligt lagen om pension för arbetstagare eller sådan i 11 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen avsedd företagarinkomst. När det gäller föräldradagpenning kvarstår i lag dock fortfarande särskilda bestämmelser om att tid med dagpenning berättigar till pension, fastän den inkomst som ligger till grund för dagpenningen inte inkluderar tillräckligt med löneinkomst eller företagarinkomst.

För att ändringen ska kunna genomföras kostnadsneutralt så att den inte påverkar arbetspensionsutgiften föreslås det även en ändring av de koefficienter som bestämmer med vilken vikt inkomsten beaktas i beräkningen av pension. Kostnadsneutralitet förutsätter en höjning av koefficienten i fråga om föräldradagpenning och en sänkning av koefficienterna i fråga om sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning, specialvårdspenning samt den rehabiliteringspenning som

Folkpensionsanstalten betalar. Inkomst som utgör grunden för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning ska beaktas till 121 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren och till 21 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren. Inkomst som utgör grunden för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning beaktas till 62 procent och inkomst som utgör grunden för rehabiliteringspenning beaktas till 55 procent.

Den årsinkomst som ligger till grund för dagpenning enligt sjukförsäkringslagen eller för rehabiliteringspenning som utbetalas av Folkpensionsanstalten beaktas också då arbetsinkomsterna för pension för återstående tid bestäms. I bestämmelserna om arbetsinkomster som ligger till grund för pension för återstående tid görs preciseringar på grund av detta.

3.2 Bestämmande av sista pensionsanstalt och förfarande vid förhandlingar om invalidpensionsavgörande

Det föreslås att bestämmelserna om bestämmande av sista pensionsanstalt och förfarande vid förhandlingar om invalidpensionsavgörande ändras i arbetspensionslagarna.

Enligt förslaget ändras lagen om pension för arbetstagare så att då pensionsansökan ska styras avgörs ansökan i fråga om pensionsanstalter inom den privata sektorn av den pensionsanstalt som har försäkrat den senaste förvärvsverksamheten i alla pensionsslag. Det föreslås ytterligare att lagen om pension för arbetstagare och pensionslagen för den offentliga sektorn ändras så att den pensionsanstalt som har gett förhandsbeslutet alltid även avgör följande pensionsansökan som grundar sig på förhandsbeslutet. Syftet med ändringsförslagen är att den försäkrade ska kunna sköta pensionsärenden enklare än för närvarande, och att det ska fungera bättre att exempelvis stödja en återgång till arbetet. De ändringar som gäller pensionsanstalter inom den privata sektorn förutsätter även ändring av statsrådets förordning om behörig pensionsanstalt (956/2016).

Enligt förslaget ändras arbetspensionslagarna så att en överskridning av förhandlingsgränsen vid förfarandet vid förhandlingar om invalidpensionsavgörande i fortsättningen utreds på basis av inkomsterna under granskningstiden för ansvarsfördelning och inte på basis av den intjänade pensionen. Syftet med ändringsförslaget är att förhandla om de situationer där både en pensionsanstalt inom den privata sektorn och arbetsgivaren har pensionsansvar för pension för återstående tid. I fall av parallellitet förutsätts det dessutom att både den offentliga och den privata sektorn samarbetar. Vid parallellitet är det samtidigt i samband med förhandlingarna möjligt att säkerställa att ett rehabiliteringsärende både inom den offentliga och den privata sektorn utreds och sköts på ett ändamålsenligt sätt. Också en övergång från det krav som gäller beloppet av pension som tjänats in av arbete inom den privata sektorn till inkomster under de senaste två åren gör det möjligt att bättre rikta in förhandlingarna på situationer där pensionsanstalten kommer att få pensionsansvaret för invalidpension för återstående tid. Det är ändamålsenligt att sköta arbetsgivarsamarbetet via den pensionsanstalt där arbetsgivaren har tecknat en arbetspensionsförsäkring och som arbetsgivare även annars har kontakt med i pensions- och rehabiliteringsärenden.

Om en försäkrad endast har arbetat inom den privata sektorn precis före tidpunkten då pensionsansökan har anhängiggjorts, är den pensionsanstalt som ger honom eller henne råd och avgör pensionsansökan i fortsättningen i regel samma pensionsanstalt. Pensionsförsäkringsgivarna kan planera servicemodeller som bidrar till fungerande och enhetliga lösningar för både den försäkrade, arbetsgivaren och företagshälsovården. Pensionsförsäkringsgivarna och arbets-

tagarna skulle bättre än tidigare kunna stödja en person som insjuknat att återvända till arbetslivet. Den försäkrades pensionsärenden kan avgöras som en helhet då den pensionsanstalt som avgör pensionsansökan är densamma i alla pensionsslag och i rehabiliteringen. Arbetsgivarna kan erbjudas en övergripande kundrelation då såväl försäkrandet som pensionsärendena kan skötas vid samma pensionsanstalt.

3.3 Försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring samt arbetsinkomster som berättigar till pension

I lagen om pension för arbetstagare föreslås en bestämmelse om begränsning av pensionsrätten då skyldigheten att ordna försäkring har försummats. Enligt bestämmelsen ska en arbetstagare inte ha rätt till pensionstillväxt då arbetsgivaren systematiskt har försummat sin skyldighet att ordna arbetspensionsskydd eller sin anmälningsskyldighet, förutsatt att arbetstagaren har varit medveten om försummelsen och genom sitt eget förfarande har möjliggjort försummelsen och på så sätt också undvikit att betala arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift. Arbetstagaren ska inte i detta fall ha rätt till pension till den del som pensionen baserar sig på de inkomster vars försäkring försummelsen gäller.

För närvarande kan en arbetstagare som har bidragit till systematisk försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring och som på detta sätt har eftersträvat ekonomisk vinning för sig själv i efterhand få pensionstillväxt för sådant arbete som inte är vederbörligt försäkrat och för vilket arbetspensionsförsäkringsavgifter inte har betalats. Om försäkringsavgifterna inte kan tas ut i efterhand hos arbetsgivaren, bekostas den pension som arbetstagaren intjänat med en del som ingår i de försäkringsavgifter som andra arbetsgivare och arbetstagare betalat för eventuella avgiftsförluster. Syftet med den nya bestämmelsen är att förhindra att den arbetstagare som har bidragit till försummelsen i fall som detta inte ska tjäna in pension som andra arbetsgivare och arbetstagare som har fullgjort sina skyldigheter på behörigt sätt blir tvungna att betala.

Syftet är också att förhindra grå ekonomi. Bestämmelsen signalerar även att det inte lönar sig för en arbetstagare att godkänna svartjobb och bidra till försummelse av försäkringsskyldigheten.

Bestämmelsen kan tillämpas endast på sådana exceptionella situationer där arbetstagaren har varit medveten om försummelsen av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring och därtill genom sitt eget förfarande har möjliggjort försummelsen. Avsikten är att försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring inte heller i fortsättningen ska ha någon inverkan på arbetstagarens pensionsskydd annat än i undantagsfall.

3.4 Arbetsinkomster som berättigar till pension samt löneinkomst i enlighet med sjukförsäkringslagen

I lagarna om arbetspension föreslås en bestämmelse om att utdelning som grundar sig på en arbetsinsats ska räknas som arbetsinkomst som ligger till grund för pensionen. Det föreslås också att bestämmelserna om arbetsinkomster som berättigar till pension ska preciseras i fråga om anställningsoptioner och aktiepremier. Motsvarande ändringar föreslås i sjukförsäkringslagen.

3.5 Regressrätt enligt arbetspensionslagarna i fråga om en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik

I lagarna om arbetspension föreslås bestämmelser som ger pensionsanstalter rätt att innehålla den del av invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån som pensionssökanden redan har fått som ersättning av en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

I lagarna om arbetspension föreslås även bestämmelser som möjliggör utlämnande och inhämtande av uppgifter mellan pensionsanstalten och aktörer enligt lagen om ansvar i spårtrafik i en situation där en persons arbetsoförmåga eller död är en följd av ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Arbetspensionsanstaltens rätt till utlämnande av uppgifter på eget initiativ täcker även de uppgifter som är nödvändiga för att individualisera regressrätten. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att möjliggöra att regressrätten enligt arbetspensionslagarna säkerställs gentemot en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

3.6 Inhämtande av uppgifter om hälsotillstånd för behandling av ett pensionsärende

Det föreslås att lagarna om arbetspension ändras så att det i dem fastställs vilka utlåtanden om hälsotillstånd som är sådana utlåtanden som är nödvändiga med tanke på avgörandet av ett pensionsärende och som en pensionsanstalt och Pensionsskyddscentralen har rätt att få av aktörer inom social- och hälsovården. Handlingar av detta slag är främst utlåtanden eller andra handlingar som har upprättats för ett arbetspensions- eller rehabiliteringsärende. Till dessa handlingar hör dessutom B-läkarutlåtanden som upprättats för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning, rehabiliteringsstöd, partiell rehabiliteringspenning, invalidpension, delinvalidpension, arbetslivspension, möjligheter att fortsätta i arbetet eller yrkesinriktad rehabilitering samt omfattande B-läkarutlåtanden som gäller arbetsförmåga under de två åren före begäran om uppgifter.

3.7 Pensionsreformen 2017 och andra lagändringar

I arbetspensionslagarna föreslås preciseringar som följer av pensionsreformen 2017. I arbetspensionslagarna föreslås en bestämmelse utifrån vilken ålderspension kan beviljas retroaktivt även efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts. Det föreslås bestämmelser i lag om att pension från utlandet inte ska utgöra ett hinder för pensionstillväxt under oavlönad tid i enlighet med arbetspensionslagarna. Det föreslås att bestämmelserna om minskning av efterlevandepensioner ändras så att minskning av efterlevandepension i särskilda fall ska kunna göras på basis av den efterlevande makens faktiska inkomster även då den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension. Det föreslås att bestämmelserna om sökande av arbetspension ändras så att pension i vissa fall även ska kunna sökas muntligt. Det föreslås att pensionslagen för den offentliga sektorn ändras så att de gällande uppdragsförhållandena och förtroendeuppdragen inte förhindrar beviljande av ålderspension. I lagarna om arbetspension föreslås dessutom olika preciseringar av teknisk natur och korrigering av hänvisningar.

3.8 Bestämmande av Pensionsskyddscentralens kostnadsandelar

Det föreslås att lagen om Pensionsskyddscentralen ändras så att Pensionsskyddscentralens kostnadsandel och kostnadsandelsskuld ska riktas separat till pensionsanstalter inom den offentliga och den privata sektorn. Pensionsanstalterna ska täcka Pensionsskyddscentralens kostnadsandelar enligt serviceandelarna i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade i respektive pensionsanstalt. Dessutom ska särdragen i den service som riktar sig till Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt fortfarande beaktas i deras kostnadsandelar. På detta

sätt inriktas Pensionsskyddscentralens kostnadsandelar noggrannare mellan pensionsanstalterna och dessutom är det enklare och tydligare att verkställa kostnadsandelarna.

Det föreskrivs närmare om beräkningen av Pensionsskyddscentralens kostnadsandelar i kostnadsfördelningsgrunderna. Eftersom det inte längre finns något behov av att utfärda närmare bestämmelser genom förordning, föreslås det att bemyndigandet att utfärda förordning upphävs. Då elimineras även behovet att varje år bedöma huruvida förordningen behöver ändras.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Målet har varit att utforma förslagen till ändring av bestämmelserna om beräkning av pensionstillväxten under oavlönad tid så att förslagen inte har några konsekvenser för arbetspensionsutgiften. För att de föreslagna ändringarna ska vara kostnadsneutrala för varje förmånsgrupp som specificeras i 74 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare föreslås en ändring av de koefficienter som bestämmer med vilken vikt inkomsten beaktas vid beräkning av pensionen.

Utan ändringar i koefficienterna minskar pensionsutgiften för oavlönad tid fram till år 2085 med ca 0,01 procentenheter av arbetsinkomstbeloppet, vilket innebär ca 6 miljoner euro i förhållande till arbetsinkomstbeloppet 2018. Den pensionsutgift som tjänas in under föräldradagpenningsperioder minskar med ca 14 miljoner euro, dvs. med ca 0,02 procent av arbetsinkomstbeloppet, medan den pensionsutgift som tjänas in under sjukdagpenningsperioder ökar med ca 7 miljoner euro och den pensionsutgift som tjänas in av rehabiliteringspenning ökar med ca en miljon euro. Konsekvenserna för pensionsutgiften beror främst på att av de föreslagna ändringarna följer att den genomsnittliga inkomst som ligger till grund för en av Folkpensionsanstalten betalad förmån och på basis av vilken pensionstillväxten beräknas ökar i fråga om sjukdagpenningen och rehabiliteringspenningen och minskar i fråga om föräldradagpenningarna. De föreslagna ändringarna leder dessutom till att antalet pensionsgrundande dagar minskar i fråga om sjukdagpenning och ökar i fråga om föräldradagpenning och rehabiliteringspenning.

Efter det att koefficienterna har ändrats uppskattas inte ändringarna som helhet betraktade ha någon inverkan på arbetspensionsutgiften. Granskat enligt förmån minskar arbetspensionsutgiften i fråga om föräldradagpenningen med 1 miljon euro i förhållande till arbetsinkomstbeloppet för 2018 och i fråga om sjukdagpenningen ökar arbetspensionsutgiften på motsvarande sätt med 1 miljon euro. Ändringarna har inte några konsekvenser för arbetspensionsutgift som tjänas in på basis av rehabiliteringspenning. Uppskattningarna grundar sig på Pensionsskyddscentralens och Folkpensionsanstaltens beräkningar.

Att utdelning som grundar sig på en arbetsinsats och som avses i förslaget till lagändringar betraktas som vederlag för arbete och inkluderas i den arbetsinkomst som ligger till grund för pension utvidgar området för de prestationer som omfattas av arbetspensionslagarna och ökar det lönebelopp som ska försäkras. Det finns inte uppgifter att få från arbetspensionsanstalterna om dem som betalar eller får den arbetsinsatsutdelning som avses i förslaget till lagändring eller om penningbeloppen, eftersom utdelning som betalas på basis av en arbetsinsats till en delägare i ett bolag inte i egenskap av prestationer som inte omfattas av arbetspensionslagarna har uppgetts till arbetspensionsanstalterna för arbetspensionsförsäkringen.

Däremot uppges utdelning som grundar sig på en arbetsinsats till Skatteförvaltningen. Enligt uppgifter från Skatteförvaltningen var antalet betalare av arbetsinsatsutdelning (prestationsslag PT, arbetsinsatsutdelning lön) vid den fastställda beskattningen för 2015 sammanlagt 75, antalet

mottagare var 858 och penningbeloppet uppgick till ca 19 miljoner euro. Vid den fastställda beskattningen för 2017 var antalet betalare 77, antalet mottagare 1 108 och penningbeloppet uppgick till ca 41,5 miljoner euro. Antalet betalare har utifrån beskattningsuppgifterna för 2015 och 2017 hållits så gott som oförändrat, men antalet mottagare har ökat med ca 22 procent. Penningbeloppet av de prestationer som betalats som arbetsinsatsutdelning har mer än fördubblats.

Utifrån Skatteförvaltningens uppgifter kan man inte direkt dra några slutsatser av om alla prestationer som betalats som arbetsinsatsutdelning i beskattningen är sådana som i och med det förslag till ändring som gäller arbetsinsatsutdelning i fortsättningen ska arbetspensionsförsäkras. Beskattningsuppgifterna ger dock en riktgivande uppskattning av storleken på den arbetsinsatsutdelning som ska arbetspensionsförsäkras.

Då dagpenningsförmåner enligt sjukförsäkringslagen beviljas har den utdelning som grundar sig på en arbetsinsats i tillämpningspraxisen redan för närvarande kunnat beaktas som löneinkomst. Sjukförsäkringens sjukförsäkringsavgifter har betalats för den. En precisering av saken i lag påverkar således inte kostnaderna för arbetsinkomstförsäkringen.

De preciseringar som gäller anställningsoptioner och aktiepremier kan i praktiken i viss mån minska den lönesumma som ska försäkras och som börjar omfattas av arbetspensionslagarna. För närvarande hänförs en anställningsoptionsförmån till underpris vid tillämpning av lagen om pension för arbetstagare till arbetsinkomst som berättigar till pension oberoende av när optionen de facto används. I fortsättningen hänförs till sådana arbetsinkomster som berättigar till pension sådana anställningsoptionsförmåner till underpris som de facto används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs. Någon uppskattning av antalet anställningsoptionsförmåner av detta slag finns inte att tillgå. Det ovan sagda gäller även motsvarande ändringar som föreslagits i sjukförsäkringslagen.

På basis av den nya 189 a § som föreslås i lagen om pension för arbetstagare har arbetstagaren inte rätt till pension i vissa fall när skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring har försummats. Beloppet av de arbetsinkomster som omfattas av tillämpningen av paragrafen kan uppskattas vara marginellt i förhållande till den lönesumma som i sin helhet försäkras enligt lagen om pension för arbetstagare och litet även i förhållande till de försummelser som Pensionsskyddscentralen för närvarande utreder när det gäller försäkring. År 2017 utredde Pensionsskyddscentralen oförsäkrade löner till ett belopp av ca 120 miljoner euro. Beloppet av sådana löner från svartjobb som har samband med arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri uppgår till ca 8—10 miljoner euro per år. Av dessa kan en del i efterskott specificeras på arbetstagarnivå, och enligt den gällande lagen tjänar arbetstagaren in pension av dem, fastän arbetstagaren är med och möjliggör försummelsen.

Till följd av att det föreslagna sättet att beräkna Pensionsskyddscentralens kostnadsandel ändras fördelas Pensionsskyddscentralens nuvarande kostnadsandelsskuld mellan pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn och pensionsanstalterna inom den privata sektorn i enlighet med en retroaktiv beräkning som utförs vid Pensionsskyddscentralen och som börjar från år 2007. Fördelningen görs endast för beräkning av kostnadsandelskoefficienterna och den har ingen annan inverkan. Ändringen har inte någon inverkan på Pensionsskyddscentralens kostnader, det sammanlagda beloppet av kostnadsandelsskulden eller inriktningen av tjänster på olika sektorer.

Pensionsförsäkringsgivarna inom den offentliga sektorn trädde med början 2008 stegvis in för att täcka Pensionsskyddscentralens kostnader. Åren 2008 och 2009 beaktades av de arbetsinkomster som försäkrats av offentliga pensionsförsäkringsgivare en tredjedel, åren 2010—2018

två tredjedelar och år 2019 tre fjärdedelar. Vid retroaktiv beräkning av kostnadsandelsskulden motsvarar den årliga förändringen av skulden skillnaden mellan kostnadsandelarna och de kostnader som täcks med kostnadsandelar, s.k. nettokostnader. De årliga nettokostnaderna fördelas i enlighet med hur servicen inriktats mellan den offentliga och den privata sektorn, och kostnadsandelsskulden vid utgången av 2007 ska helt och hållet hänföras till den privata sektorns pensionssystem. I beräkningen beaktas dessutom en halvering av kostnadsandelarna för pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn under de två första åren.

En uppskattning av kostnadsandelsskulden i slutet av 2019 är cirka 15 miljoner euro. Detta belopp härstammar enligt den retroaktiva beräkningen nästan helt och hållet från pensionsanstalterna inom den privata sektorn. I bilden nedan finns en beräkning av kostnadsandelsskulden från 2007 till en uppskattning för 2019. Under senare år styrs beloppet av kostnadsandelsskulden genom kostnadsandelskoefficienter till en nivå som upprätthåller en tillräcklig likviditet för Pensionsskyddscentralen. Fördelningen av skulden mellan den offentliga och den privata sektorn styrs mot relativa belopp av de serviceandelar som uppskattas för de kommande åren. Enligt den nuvarande uppskattningen ska den offentliga sektorns andel av kostnadsandelsskulden styras till en nivå på ca 20 procent genom en ökning av den offentliga sektorns kostnadsandelskoefficient under några år och genom en minskning av den privata sektorns koefficient i motsvarande utsträckning.

De övriga ändringar som föreslås har inga betydande ekonomiska konsekvenser.

4.2 Konsekvenser för genomförande av social trygghet samt för myndigheternas verksamhet

De ändringar som föreslås för beräknandet av pensionstillväxten under oavlönad tid förutsätter ändringar i Folkpensionsanstaltens informationssystem och i arbetspensionssektorns gemensamma informationssystem. Folkpensionsanstaltens program för urval av uppgifter bör undersöka att det i årsinkomsten åtminstone ingår sådan i 11 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen avsedd löneinkomst till ett belopp som motsvarar den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten (59,36 euro per år på 2019 års nivå) enligt lagen om pension för arbetstagare eller sådan i 11 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen avsedd företagarinkomst. Varje dagpenningsförmån har sitt eget urvalsprogram. I och med att den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten ändras varje år ska gränsvärdet uppdateras för att programmen ska välja de rätta fallen. I informationsutbytet mellan Folkpensionsanstalten och arbetspensionssektorn kan befintliga strukturer och datafält användas som sådana, och därför kommer det inte in några ändringar i informationsutbytesdelen. I arbetspensionssystemet ska de förändrade koefficienterna kodas och anvisningarna ändras i det gemensamma beräkningsprogrammet. Arbetspensionssystemens informationssystem ska på grund av ikraftträdandebestämmelsen avgöra om en förmån har beviljats enligt den lagstiftning som gällde före 2020, i det gemensamma beräkningsprogrammet ska de förändrade koefficienterna kodas och anvisningarna ändras.

På basis av det statistiska urval som Pensionsskyddscentralen gjort gäller de ändringar som hänför sig till bestämmande av den sista pensionsanstalten uppskattningsvis ca 19 procent av alla de försäkrade som har någon form av arbete som kan tolkas som fortgående. Detta innebär ca 400 000 personer av 2,1 miljoner människor. Hos ca 84 procent av dessa försäkrade ändras pensionsanstalten från en pensionsanstalt inom den privata sektorn till en annan pensionsanstalt inom den privata sektorn. Utifrån det statistiska urval som Pensionsskyddscentralen gör innebär de nya föreslagna kraven att ca 30 personer varje år börjar omfattas av förhandlingsförfarandet mellan Keva och pensionsanstalterna inom den privata sektorn.

De ändringar som gäller den arbetsinkomst som ligger till grund för pensionen samt lönebegreppet i sjukförsäkringslagen gör tolkningen av vilka prestationer som betraktas som vederlag för arbete tydligare. Ändringarna förutsätter att definitionerna i inkomstregistret ändras. Uppgifterna om arbetsinsatsutdelningen kommer inte automatiskt till arbetspensionsanstalterna via inkomstregistrets gränssnitt, eftersom arbetsinsatsutdelningen för närvarande inte är arbetsinkomst som ska arbetspensionsförsäkras och som ligger till grund för pension.

Syftet med de ändringar som hänför sig till inhämtande av uppgifter mellan aktörer enligt lagen om ansvar i spårtrafik och arbetspensionssystemet är att göra processen med behandling av ersättningar smidigare och förenkla verkställigheten.

Avsikten med den välavgränsade definitionen av de uppgifter om hälsotillstånd som omfattas av rätten att få uppgifter i arbetspensionslagarna är att förtydliga genomförandet och förbereda sig på att man i framtiden ska kunna använda de riksomfattande informationssystemtjänsterna på ett ändamålsenligt sätt.

De ändringar i Pensionsskyddscentralens processer som krävs på grund av det förslag som gäller ändring av sättet att beräkna Pensionsskyddscentralens kostnadsandel är obetydliga och de förtydligar processen med att verkställa kostnadsandelarna. Pensionsanstalternas kostnadsandelar fördelas noggrannare och eventuella ändringar i Pensionsskyddscentralens service beaktas i kostnadsandelarna i realtid på ett mera okomplicerat sätt.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Konsekvenser för förmånstagarnas ställning

Det föreslås att beräkningen av pensionstillväxten under oavlönad tid ändras så att som sådan inkomst som ligger till grund för tillväxten beaktas i fortsättningen i sjukförsäkringslagen avsedd årsinkomst, utifrån vilken dagpenningarna beräknas efter det att arbetsinkomstreformen har trätt i kraft. I den regeringsproposition som gäller en reform av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen (RP 296/2018 rd) konstateras att syftet med arbetsinkomstreformen inte har varit att försvaga eller förbättra beloppet av dagpenningsförmånerna jämfört med tidigare. Eftersom den inkomstbas som utgör grund för förmånen ändras till följd av reformen är dock dagpenningsförmånens belopp beräknat i enlighet med den gällande lagstiftningen och den lagstiftning som ska tillämpas från och med den 1 januari 2020 inte nödvändigtvis i alla situationer exakt densamma, utan beror på den försäkrades individuella situation.

De ovannämnda konsekvenserna av reformen av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen avspeglas även i pensionstillväxten under oavlönad tid. Då årsinkomsten i stället för den tidigare arbetsinkomsten beaktas i pensionstillväxten under oavlönad tid ändras även den inkomstbas som utgör grund för pensionstillväxten under oavlönad tid, och pensionstillväxten kan beroende på den försäkrades individuella situation vara annorlunda än vad den är på basis av de nuvarande bestämmelserna.

Årsinkomst enligt sjukförsäkringslagen skiljer sig på många sätt från den nuvarande arbetsinkomsten. Som en central förändring kan nämnas det att årsinkomsten förutom arbetsinkomster och företagarinkomst dessutom kan inkludera sådan förmånsinkomst som för närvarande inte beaktas som grund för dagpenning. Dessutom dras inte längre kostnaderna för inkomstens förvärvande av från inkomstgrunden, men avdraget för försäkringsavgifter stiger från det nuvarande beloppet. En betydande förändring är även det att i årsinkomsten beaktas inkomsterna under de 12 kalendermånaderna före kalendermånaden före begynnelsetidpunkten för rätten till förmån, medan dagpenningsförmånen för närvarande grundar sig på arbetsinkomsterna i den beskattning som verkställts för året före rätten till dagpenning började. På individnivå kan pensionstillväxten således påverkas exempelvis av om en persons inkomstnivå har stigit eller sjunkit i jämförelse med den senast verkställda beskattningen och om personens årsinkomst även inkluderar förmånsinkomst utöver arbetsinkomster.

På förmånstagarens pensionstillväxt inverkar utöver skillnaderna mellan årsinkomst och arbetsinkomst även det att det föreslås en ändring av de koefficienter som bestämmer med vilken vikt inkomsten beaktas i beräkningen av pension. I fråga om föräldradagpenning beaktas den inkomst som ligger till grund för förmånen till ett större viktningsvärde, och i fråga om sjukdagpenning och rehabiliteringspenning minskas koefficienterna. Den sammantagna effekten av alla faktorer på pensionstillväxten kan på individnivå antingen vara förminskande eller ökande.

Granskat enligt inkomstklass stiger den genomsnittliga pensionstillväxten något för dem som får mindre dagpenningar och sjunker något för dem som får högre dagpenningar i jämförelse med den pensionstillväxt som beräknats enligt gällande lag. Med en sjukdagpenning som understiger 29 euro ökar pensionstillväxten med i genomsnitt 0,2 euro per dag och med en sjukdagpenning på över 73 euro minskar pensionstillväxten med i genomsnitt 0,2 euro per dag. För dem som får föräldradagpenning är motsvarande förändringar i tillväxten + 1,2 euro och – 1,2 euro per dag och för dem som får rehabiliteringspenning + 0,2 euro och – 0,2 euro per dag.

För pensionstillväxt förutsätts det att årsinkomsten enligt sjukförsäkringslagen inkluderar åtminstone arbetsinkomster eller företagarinkomst till ett belopp som motsvarar den nedre gränsen för försäkringsskyldighet enligt lagen om pension för arbetstagare. På grund av denna begränsning är en del av de personer som med stöd av de gällande bestämmelserna får pensionstillväxt inte i fortsättningen berättigade till pensionstillväxt. Om en person under de 12 kalendermånader som ingår i årsinkomsten endast har förmånsinkomster eller i ytterst ringa omfattning förvärvsinkomst, föreligger ingen rätt till pensionstillväxt. När det gäller föräldradagpenning kvarstår i lag dock fortfarande särskilda bestämmelser om att tid med dagpenning berättigar till pension, fastän den inkomst som ligger till grund för dagpenningen inte inkluderar tillräckligt med löneinkomst eller företagarinkomst.

Av dem som får sjukdagpenningsförmåner har ca 0,2 procent inte rätt till pensionstillväxt på grund av obetydliga förvärvsinkomster. Motsvarande andel är ca 0,5 procent av dem som får rehabiliteringspenning. Bland dem som får föräldradagpenning kan förmånen grunda sig på den årsinkomst som legat till grund för föregående föräldradagpenning. Om man endast ser till de personer som får föräldradagpenning och vars årsinkomst som ligger till grund för föregående föräldradagpenning inte kan användas (det är fråga om det första barnet eller det har gått minst tre år sedan det föregående barnet föddes), har ca 0,1 procent på grund av obetydliga förvärvsinkomster inte rätt till pensionstillväxt på basis av årsinkomsten. Dessa personer som får föräldradagpenning ska på basis av särskilda bestämmelser dock ha rätt till pensionstillväxt. Som grund för pensionstillväxten beaktas 741,96 euro per månad.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas 1 483, 91 euro per månad på 2019 års nivå, om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenning enligt sjukförsäkringslagen inkluderar grunddagpenning, men inte löneinkomst till ett belopp som motsvarar den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för arbetstagare. Bestämmelsen ersätter den gällande bestämmelsen, enligt vilken ovannämnda eurobelopp beaktas när inkomsten för återstående tid bestäms, om dagpenning i enlighet med sjukförsäkringslagen har beviljats till samma belopp som grunddagpenning. År 2017 började 16 252 personer få invalidpension som inkluderade pensionsdel för återstående tid. Av dessa har granskningstiden för återstående tid för 655 personer inkluderat sådan sjukdagpenningstid som har föregåtts av grunddagpenning inom utkomstskyddet för arbetslösa. För dessa personer var den sammanlagda varaktigheten för tiden med sjukdagpenning i genomsnitt 145 kalenderdagar.

De ändringar som gäller bestämmande av den sista pensionsanstalten och förhandlingsförfarandet mellan Keva och pensionsanstalterna inom den privata sektorn hänför sig till behandlingsprocesserna, och de har inte några konsekvenser för de pensionssökandes pensionsskydd. De ändringar som gäller bestämmande av den sista pensionsanstalten gäller ca 19 procent av de försäkrade som har någon form av arbete som kan tolkas som fortgående. Ändringarna förenklar och förtydligar skötseln av pensionsärenden, eftersom den pensionsanstalt som ger den försäkrade råd och den pensionsanstalt som avgör pensionsansökan i regel är samma pensionsanstalt. Den ändring som gäller förhandlingsförfarandet mellan Keva och en pensionsanstalt inom den privata sektorn innebär att förfarandet börjar omfatta ca 30 personer per år. För dessa personer kan tiden för behandling av en pensionsansökan förlängas med högst två veckor.

Avslag på pension enligt 189 a § i lagen om pension för arbetstagare då skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring har försummats gäller enligt arbetspensionsbolagens uppskattning ca 500 arbetstagare per år. Dessa arbetstagare har inte rätt till arbetspension till den del den grundar sig på sådana inkomster som man har försummat att försäkra. Eftersom anställningar för svartjobb på grund av den effektiviserade övervakningen i allmänhet pågår i mindre än ett år, är de

inkomster som inte räknas in i det intjänade pensionsskyddet på arbetstagarnivå inte betydande annat än i undantagsfall för pensionsskyddet.

I propositionen föreslås det att utdelning som betalats på basis av en arbetsinsats ska räknas in i den arbetsinkomst som ligger till grund för pensionen. Arbetspensionsförsäkringsavgift betalas för utdelning som grundar sig på en arbetsinsats, och i gengäld tjänar arbetstagaren in pension på basis av sådan utdelning. En uppskattning av antalet mottagare av arbetsinsatsutdelning har beskrivits i samband med de ekonomiska konsekvenserna.

Syftet med de ändringar som hänför sig till inhämtandet av uppgifter mellan aktörer enligt lagen om ansvar i spårtrafik och arbetspensionssystemet är att göra processen med behandling av ersättningar smidigare, och detta kan göra beslutsfattandet och utbetalningen i fråga om ersättning snabbare.

Den ändring som föreslås i paragrafen om begynnelsetidpunkten för ålderspension i arbetspensionslagarna ger pensionssökandena en möjlighet att få ålderspension retroaktivt även efter den övre åldersgränsen för försäkringsskyldighet. Det finns inga uppgifter att tillgå i statistiken över arbetspensionssystemet om hur många arbetstagare som fortsätter att arbeta efter den övre åldersgränsen för försäkringsskyldighet utan att lyfta ålderspension. År 2017 fyllde ca 76 000 personer 68 år i vårt land. Av dem hade ca 10 procent fortfarande varit i arbetslivet det året.

I propositionen föreslås det att pension från utlandet inte i fortsättningen ska utgöra ett hinder för pensionstillväxt under oavlönad tid. I slutet av 2017 fanns det 560 sådana arbetstagare som fick pension från utlandet men inte ännu pension enligt arbetspensionslagarna.

Det förslag till ändring som hänför sig till minskning av efterlevandepensionen gäller sådana personer som samtidigt får efterlevandepension och partiell förtida ålderspension. Lagändringen är i huvudsak till fördel för dem som lyfter efterlevandepension, eftersom efterlevande makar kan ansöka om minskning av efterlevandepensionen på basis av de faktiska inkomsterna i en situation där den efterlevande makens faktiska inkomster är mindre än den efterlevande makens kalkylerade pension. Vid årsskiftet 2018—2019 fanns det 652 efterlevande makar som fick partiell förtida ålderspension. Av dem hade 44 personer börjat lyfta partiell förtida ålderspension före makens bortgång.

Den ändring som föreslås i 13 § i pensionslagen för den offentliga sektorn om beviljande av ålderspension då en person har en annan giltig anställning än ett arbetsavtalsförhållande gäller uppskattningsvis ca 2 300—5 200 personer. Dessa personer kan få ålderspension från den offentliga sektorn oberoende av det gällande anställningsförhållandet.

De övriga ändringar som föreslås i arbetspensionslagarna har inte några konsekvenser för förmånstagarnas ställning.

Könsrelaterade konsekvenser

De ändringar som föreslås när det gäller beräkning av pensionstillväxt under oavlönad tid uppskattas öka den arbetspensionsutgift som intjänas av föräldradagpenning som betalats till män med en miljon euro och minska den arbetspensionsutgift som intjänas av föräldradagpenning som betalats till kvinnor med 3 miljoner euro i förhållande till arbetsinkomstbeloppet för 2018. Den arbetspensionsutgift som intjänas av sjukdagpenning som betalats till kvinnor uppskattas öka med en miljon euro per år. Till övriga delar uppskattas effekterna av de ändringar som föreslås i beräkningen av pensionstillväxten under oavlönad tid vara könsneutrala.

Konsekvenser för arbetsgivarnas ställning

En inkludering av utdelning som grundar sig på en arbetsinsats som avses i förslaget till lagändring i den arbetsinkomst som ligger till grund för pensionen vidgar de inkomster som ska arbetspensionsförsäkras från det nuvarande och förutsätter att arbetsgivaren betalar arbetspensionsförsäkringsavgift även för dessa prestationer. Arbetsgivaren ska uppge den utdelning som grundar sig på en arbetsinsats och som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna till inkomstregistret med en egen kod. En uppskattning av arbetsinsatsutdelningens totala belopp samt av antalet betalare och mottagare av arbetsinsatsutdelning har beskrivits i samband med de ekonomiska konsekvenserna. Den ändring som gäller anställningsoptionsförmåner till underpris innebär ur arbetsgivarens synvinkel att den fördel som fås av en anställningsoption anmäls till inkomstregistret först då anställningsoptionen används och inte då optionen ges, såsom i nuläget.

Det finns enligt arbetspensionsbolagens uppskattning varje år några tiotal sådana arbetsgivare som systematiskt har försummat försäkringsskyldigheten och vars arbetstagare kunde förvägras pension med stöd av 189 a § i den föreslagna lagen om pension för arbetstagare. Dessa arbetsgivare kan inte påföras försäkringsavgift för de inkomster för vilka arbetstagaren inte får pensionstillväxt, eftersom något pensionsansvar inte uppkommer för pensionsanstalten i detta fall. Det att försäkringsavgiften tas upp som intäkt i fall som dessa är för närvarande ytterst osäkert, eftersom de flesta av de arbetsgivare som har försummat försäkringsskyldigheten har gått i konkurs i det skede då avgiften drivs in retroaktivt. Det går att uppskatta att de försäkringsavgifter som inte flyter in med anledning av den föreslagna paragrafen de facto skulle vara väldigt små. Om arbetsgivarens försummelse av skyldigheten att försäkra inkomster leder till en straffprocess, kan åklagaren yrka på att den arbetspensionsförsäkringsavgift som inte har fastställts och som har fåtts som ekonomisk vinning av ett brott ska dömas förverkad till staten på motsvarande sätt som i sådana situationer där löner som inte har försäkrats inte kan specificeras och avgift på grund av detta inte kan fastställas.

Den föreslagna bestämmelsen har en principiell betydelse för de arbetstagare som har skött sin försäkringsskyldighet på behörigt sätt. De arbetsgivare som har skött sina förpliktelser behöver inte genom arbetspensionsavgifter bekosta pensionsskyddet för de arbetstagare som har deltagit i försummelse av försäkringsskyldigheten.

5 Beredningen av propositionen

Denna proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Dessutom har Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, Finlands näringsliv rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf och Akava deltagit i beredningen.

Samrådsförhandlingar om propositionen har förts i kommunernas pensionsdelegation, där de kommunala huvudavtalsorganisationerna och kommunarbetsgivarna är representerade, samt i statens pensionsdelegation, där de huvudavtalsorganisationer som företräder de statligt anställda är representerade.

Social- och hälsovårdsministeriet skickade utkastet till regeringsproposition på remiss den 4 juli 2019. Utlåtande begärdes av justitieministeriet, finansministeriet och andra myndigheter som är centrala med tanke på propositionen, besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen, de centrala arbetsmarknadsorganisationerna, aktörer inom arbetspensionssektorn och aktörer enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Det kom in sammanlagt 20 utlåtanden. Av

utlåtandena har gjorts ett sammandrag som kan läsas i statsrådets tjänst för projektinformation (ärendets projektnummer är STM001:00/2019). Största delen av remissinstanserna hade inget att anmärka om utkastet till proposition.

Pensionsskyddscentralen ansåg att de föreslagna ändringarna kunde understödas och att de var motiverade, men föreslog små preciseringar i ordalydelsen i bestämmelsen om arbetsinkomst som utgör grund för pension så att ordalydelsen i bestämmelsen motsvarar det mål som beskrivs i motiveringen och etablerad tillämpningspraxis. Dessutom påpekade Pensionsskyddscentralen att det i propositionen saknas ikraftträdandebestämmelser om att bestämmelserna om begreppet arbetsinkomst träder i kraft först vid ingången av 2021.

Akava har inget att anmärka om propositionen, men Akava fäster dock uppmärksamhet vid att propositionen med tanke på dividend för en arbetsinsats är problematisk i fråga om beskattningen och tillnärmningen av tolkningen av förtjänster som räknas som grund för pension. Akava anser att före nämnda föreslag om dividend för en arbetsinsats förs vidare ska det förtydligas, och att det genom exempel ska åskådliggöras vad ändringen innebär i olika verksamhetsmodeller och situationer.

Enligt Hyvinvointiala HALI ry behövs det extra tid för beredningen, varvid propositionens konsekvenser för intäkterna från skatter och pensionsavgifter utreds noggrannare samt propositionens konsekvenser för läkarbristen beaktas som en ny synvinkel. HALI konstaterar dessutom att övergångstiden för lagändringarna som gäller begreppet arbetsinkomst bör förlängas.

I den fortsatta beredningen har det i bestämmelserna om begreppet arbetsinkomst gjorts den ändring i ordalydelsen som Pensionsskyddscentralen föreslog och det har till lagarna fogats ikraftträdandebestämmelser enligt vilka bestämmelserna i fråga träder i kraft den 1 januari 2021.

Justitieministeriet anser att det är motiverat att bestämmelsen om ansökan om pension preciseras så att Pensionsskyddscentralens behörighet att bestämma om ansökans datainnehåll bör bindas mer exakt än i den föreslagna bestämmelsen till de förutsättningar för beviljande av pension som anges i lagen. Bestämmelserna har preciserats på det sätt som justitieministeriet föreslår.

Justitieministeriet understöder att bestämmelserna om ändringssökande preciseras, men föreslår förtydligande preciseringar i ordalydelsen i bestämmelserna. Ordalydelsen i bestämmelserna om ändringssökande har preciserats på det sätt som justitieministeriet föreslår.

VR-Group Ab (nedan VR) har i sitt utlåtande fäst uppmärksamhet vid förslagen som gäller arbetspensionsanstalternas regressrätt gentemot en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Enligt VR har den praktiska organiseringen av regressrätten efter 2017 konstaterats vara mycket komplicerad, och utmaningarna i samband med organiseringen kan inte lösas genom den föreslagna lagändringen. I fråga om förslagen som gäller utlämnande av uppgifter konstaterar VR att ett spårtrafikbolags beslut om en skada i spårtrafik baserar sig på en helhetsbedömning med tanke på vilken bolaget bör ha rätt att få alla behövliga uppgifter. Detta stöds också av den föreslagna rätten för en arbetspensionsanstalt att på eget initiativ lämna ut uppgifter. VR anser däremot att skyldigheten att lämna ut uppgifter för en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik på det föreslagna sättet inte är motiverad. Enligt VR bör en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik också i fortsättningen ha rätt att vägra att lämna ut känsliga personuppgifter som en pensionsanstalt begär när aktören på basis av dataskyddslagstiftningen anser att det inte är möjligt. Finrail Ab instämmer med VR:s utlåtande. I den fortsatta beredningen har lagförslagen inte ändrats till följd av VR:s utlåtande. I lagförslagen har en pensionsanstalts rätt att få information begränsats till endast sådana uppgifter som är nödvändiga för skötseln av en lagstadgad uppgift.

Nödvändiga uppgifter är enligt motiveringen till bestämmelsen uppgifter om beloppet av den ersättning som har betalats med stöd av lagen om ansvar i spårtrafik och uppgifter om för vilken tid ersättning betalas, uppgifter om att en person har råkat ut för en spårtrafikskada, uppgifter om datumet för händelsen och pensionstagarens, förmånstagarens och förmånslåtarens personuppgifter.

Justitieministeriet och dataombudsmannen har i sina utlåtanden analyserat lagförslagen om en pensionsanstalts rätt att få uppgifter om hälsotillstånd av hälso- och sjukvården. Dataombudsmannen anser att den föreslagna bestämmelsen är möjlig. Dataombudsmannen tycker det är bra att det i förslaget bl.a. finns en precisering av vilka slags uppgifter om hälsotillstånd t.ex. en arbetspensionsanstalt har rätt att få av hälso- och sjukvården. På detta sätt kan man begränsa de uppgifter som lämnas ut så att en arbetspensionsanstalt inte får uppgifter om hälsotillstånd i alltför stor utsträckning, och man kan således iaktta principen om uppgiftsminimering enligt dataskyddsförordningen.

Enligt justitieministeriet bör bestämmelsen om en pensionsanstalts rätt att få information preciseras på så sätt att utlämnande av uppgifter kopplas till hur behövligt eller nödvändigt utlämnandet är med tanke på det ändamål som anges i lagen. Justitieministeriet påpekar också att motiveringen till bestämmelsen kan tolkas så att föreslagna exakta datainnehållet medför att den som lämnar ut uppgifterna inte är skyldig att bedöma utlämnandets laglighet.

Justitieministeriet konstaterar att det i ljuset av motiveringen till propositionen verkar som om de föreslagna bestämmelserna syftar till en avvikelse från 10 § i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården och de förutsättningar som anges där. Av de föreslagna bestämmelserna följer dock inte självklart att man med stöd av den bestämmelse som föreslås i arbetspensionslagarna kan låta bli att iaktta de krav på informationssystem som nämns i den ovannämnda bestämmelsen. Justitieministeriet ansåg att om avsikten är att avvika från vad som föreskrivs i 10 § 4 mom. i informationssystemlagen bör det föreskrivas om saken genom att ändra bestämmelserna i den nämnda informationssystemlagen, eftersom bestämmelserna i fråga är specialbestämmelser om utlämnande av uppgifter med hjälp av nämnda tjänst.

Enligt justitieministeriet blir betydelsen av att föreskriva om begäran oklar i bestämmelsen med beaktande av att handlingar lämnas ut på begäran, om det inte föreskrivs om utlämnande av uppgifter på eget initiativ eller anmälningsskyldighet. Dessutom konstaterar justitieministeriet att det är skäl att beakta grundlagsutskottets utlåtande om lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (GrUU 73/2018 rd). Avslutningsvis fäster justitieministeriet uppmärksamhet vid att 198 § 2 punkten underpunkt c i lagen om pension för arbetstagare bör omformuleras så att bestämmelsens rättsliga betydelse tydligare framgår av punkten.

Också Folkpensionsanstalten behandlar i sitt utlåtande förslaget om en pensionsanstalts rätt att få information. Folkpensionsanstalten understöder de preciseringar som föreslås i arbetspensionslagarna och som gäller vilka uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett arbetspensionsärende. Folkpensionsanstalten nämner dock i sina utlåtanden observationer som gäller erhållande av uppgifter med hjälp av de riksomfattande informationssystemtjänsterna inom hälso- och sjukvården (Kanta-tjänster). Folkpensionsanstalten föreslår att motiveringen preciseras i fråga om konsekvenserna i anknytning till Kanta-tjänsterna. Dessutom påpekar Folkpensionsanstalten att utvecklandet av informationsförmedlings- och förfrågningsservicen i enlighet med den föreslagna modellen också förutsätter att lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården ändras.

Förslagen till paragrafer om en pensionsanstalts rätt att få information och motiveringen till dem har i den fortsatta beredningen omarbetats på basis av justitieministeriets utlåtande. Förslagen till paragrafer har preciserats så att rätten att få information gäller endast uppgifter som är nödvändiga med tanke på ett pensions- eller förmånsärenden som behandlas, och i bestämmelserna har omnämnandena av att handlingar lämnas ut på begäran slopats. Utkasten till paragrafer och motiveringen har också preciserats så att det av dem tydligare framgår att sökanden själv i första hand lämnar uppgifter om sitt hälsotillstånd.

I motiveringen till bestämmelserna har man strukit sånt som har kunnat tolkas som att när uppgifter lämnas ut ansvarar den personuppgiftsansvariga inte för att utlämnandet av uppgifter är lagenligt. I motiveringen har man också slopat omnämnandena av att bestämmelserna möjliggör att uppgifter fås med hjälp av social- och hälsovårdens informationssystemtjänster. Avsikten med propositionen är inte att föreskriva om undantag från de gällande bestämmelserna i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om pension för arbetstagare

2 §. *Centrala definitioner*. I paragrafen föreskrivs det om de centrala definitionerna i lagen. I 1 mom. 4 punkten hänvisas det till den ändrade lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) och den upphävda lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) samt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959). Det föreslås att i 1 mom. 4 punkten ändras hänvisningen till lagen om vuxenutbildningsstöd så att den gäller lagen om vuxenutbildningsförmåner samt hänvisningen till lagen om olycksfall i militärtjänst så att den gäller lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) och lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016).

Hänvisningen till dagpenning enligt trafikförsäkringslagen ersätts med en hänvisning till tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt den nya trafikförsäkringslagen (460/2016), som trädde i kraft vid ingången av 2017. I trafikförsäkringslagen föreskrivs det inte om dagpenningar, utan ersättningarna är ersättning för inkomstbortfall. Ersättningen för inkomstbortfall är tillfällig innan den fastställs och blir fortlöpande. Förmån för oavlönad tid tjänas in endast på basis av tillfällig ersättning för inkomstbortfall.

12 §. *Ålderspensionens belopp*. I paragrafen föreskrivs det om ålderspensionens belopp och uppskovsförhöjning. I det gällande 3 mom. fastställs det att om ålderspensionen börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, kan pensionen bli föremål för uppskovsförhöjning. Avsikten med bestämmelsen är att arbetstagaren inte ska ha rätt till uppskovsförhöjning efter det att ålderspension enligt någon av arbetspensionslagarna har beviljats. Med arbetspensionslagarna avses de lagar som räknas upp i 3 § i lagen om pension för arbetstagare. Pension från utlandet utgör således inte ett hinder för uppskovsförhöjning. Partiell förtida ålderspension är inte sådan ålderspension som avses här så den utgör inte heller ett hinder för uppskovsförhöjning. Det föreslås att ordalydelsen i 3 mom. preciseras så att den motsvarar avsikten med bestämmelsen.

13 §. *Begynnelsetidpunkten för ålderspension*. I paragrafen föreskrivs det om begynnelsetidpunkten för ålderspension. Enligt det gällande 1 mom. börjar ålderspensionen vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension och slutat i det arbete på basis av vilket han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension kan beviljas retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension. I det gällande 2 mom. fastställs det att om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.

Före den 1 januari 2017 beräknades uppskovsförhöjningen på basis av den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten Av denna orsak har pension inte beviljats retroaktivt efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts. I nuläget beräknas uppskovsförhöjningen på basis av åldersklassens lägsta ålder för ålderspension. Efter denna ändring, som trädde i kraft den 1 januari 2017, finns det inte längre någon grund för att ålderspension inte kan beviljas retroaktivt efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts.

Det föreslås att det i 2 mom. tas in ett omnämnande av att ålderspension kan beviljas också retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts. Bestämmelsen behövs av den orsaken att det efter att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts inte krävs att ett anställningsförhållande ska avslutas för att man ska kunna få pension, i motsats till en situation enligt 1 mom.

18 §. *Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*. I paragrafen föreskrivs det om hur ålderspensionens belopp beräknas efter partiell förtida ålderspension. Enligt den gällande 1 mom. 3 punkten beräknas ålderspensionens belopp utifrån den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började.

Under tiden med partiell förtida ålderspension tjänas förmån in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Pension tjänas på samma sätt in på basis av de inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid samt för tiden med invalidpension som börjat och upphört under tiden med partiell förtida ålderspension. Dessa delar av pensionen beaktas i den ålderspension som beviljas efter partiell förtida ålderspension. Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. 3 punkten preciseras så att den motsvarar avsikten med bestämmelsen.

70 §. *Arbetsinkomster som berättigar till pension*. I paragrafens 2 mom. räknas det upp vissa prestationer som räknas som arbetsinkomst som utgör grund för pensionen. Det föreslås att till momentet fogas en ny 4 punkt enligt vilken i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats ska betraktas som vederlag för arbete och räknas som arbetsinkomst som utgör grund för pension.

Dividend som grundar sig på en arbetsinsats betraktas vid beskattningen som lön eller arbetsersättning som beskattas som förvärvsinkomst till den del grunden för dividendutdelningen är en arbetsinsats som dividendtagaren eller någon inom denna persons intressesfär har gjort. I 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen fastställs att utan hinder av vad som någon annanstans i lag föreskrivs om skatteplikt för dividender, utgör en dividend förvärvsinkomst, om grunden för dividendutdelningen enligt en bestämmelse i bolagsordningen, ett beslut av bolagsstämman, ett delägaravtal eller något annat avtal är en arbetsinsats som dividendtagaren eller någon inom denna persons intressesfär har gjort. Dividenden utgör inkomst för den vars arbetsinsats det gäller.

Enligt 70 § 3 mom. 12 punkten i lagen om pension för arbetstagare betraktas som vederlag för arbete inte en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft. I lagen om pension för arbetstagare finns ingen bestämmelse om dividend som grundar sig på en arbetsinsats, vilket innebär att dividend som betalats till en delägare i ett bolag, även då dividenden grundar sig på en arbetsinsats, inte räknas som arbetsinkomst som utgör grund för pensionen. Dividend som grundar sig på någon annan än delägarens arbetsinsats, t.ex. en person inom delägarens intressesfär, betraktas när lagen om pension för arbetstagare tillämpas som arbetsinkomst som utgör grund för den persons pension vars arbetsinsats det gäller.

Dividend som grundar sig på en arbetsinsats baserar sig på arbete, dvs. på en arbetsinsats. Dividend som grundar sig på en arbetsinsats är en prestation som kan jämföras med vederlag för arbete och som betalas i form av utdelning, dvs. dividend för en arbetsinsats. Vederlag för arbete försäkras enligt lagen om pension för arbetstagare. Det föreslås således att dividend som grundar sig på en arbetsinsats ska räknas som arbetsinkomst som utgör grund för pensionen.

Efter detta tillägg kommer det i lagen om pension för arbetstagare att på olika ställen i lagen föreskrivas om att olika prestationer som betalas i form av dividend räknas som arbetsinkomst som utgör grund för pensionen. Bestämmelser om dividend som grundar sig på en arbetsinsats och som omfattas av lagen om pension för arbetstagare kommer att finnas i den nya 4 punkten i 70 § 2 mom. och bestämmelser om dividend (utdelning) som inte omfattas av lagen om pension för arbetstagare i 3 mom. 12 punkten. För att förhållandet mellan bestämmelserna och tillämpningen av dem ska förtydligas, behöver 3 mom. 12 punkten preciseras så att det av bestämmelsen framgår att den tillämpas om inte något annat följer av 2 mom. 4 punkten.

Den föreslagna nya bestämmelsen innebär att lagen om pension för arbetstagare omfattar sådan dividend och sådant överskott som delas ut för aktier eller andelar i aktiebolag och andelslag och på vilka bestämmelserna i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen tillämpas. Dividend som grundar sig på någon annan än delägarens arbetsinsats, t.ex. en person inom delägarens intressesfär, betraktas när lagen om pension för arbetstagare tillämpas som arbetsinkomst som utgör grund för den persons pension vars arbetsinsats det gäller, och den nya bestämmelsen innebär därför till denna del ingen ändring jämfört med nuläget. Den föreslagna nya bestämmelsen ändrar inte på fastställandet av de inkomster som omfattas av lagen om pension för arbetstagare i fråga om annan dividend än den i bestämmelsen avsedda dividenden för en arbetsinsats. Dividend för en arbetsinsats kan vid beskattningen delas ut av aktiebolag, andelslag, inhemska sparbanker, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar.

Inkomst kan vara arbetsinkomst som utgör grund för pension enligt lagen om pension för arbetstagare endast i de situationer då personen som betalas inkomsten omfattas av tillämpningsområdet för lagen om pension för arbetstagare. Om personen omfattas av tillämpningsområdet för lagen om pension för företagare kan den till honom eller henne betalda dividend som grundar sig på en arbetsinsats inte vara inkomst enligt lagen om pension för arbetstagare.

I 3 mom. 4 punkten föreskrivs det om förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption.

Det föreslås att hänvisningen i punkten preciseras så att den gäller 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen, inte hela paragrafen. Det är fråga om en teknisk ändring.

Begreppet anställningsoption som används i inkomstskattelagen är dock innehållsmässigt mer omfattande än den anställningsoption som avses i lagen om pension för arbetstagare. Vid beskattningen kan en anställningsoption inbegripa t.ex. en aktiepremie som enligt lagen om pension för arbetstagare inte är en anställningsoption och som när lagen om pension för arbetstagare tillämpas endast under vissa förutsättningar inte omfattas av lagen. I lagen om pension för arbetstagare föreskrivs det separat om anställningsoptioner och aktiepremier. Lagens 70 § 3 mom. 4 punkt gäller anställningsoptioner och 70 § 3 mom. 5 punkten gäller aktiepremier. Det föreslås att ordalydelsen i momentets 4 punkt preciseras så att skillnaden mellan begreppet anställningsoption som används i lagen om pension för arbetstagare och begreppet anställningsoption som används vid beskattningen framgår tydligare. I punkten ska det tas in en precisering som hänvisar till 70 § 3 mom. 5 punkten och som klargör att bestämmelsen om anställningsoptioner i 4 punkten tillämpas, om inte något annat följer av bestämmelsen om aktiepremier i 5 punkten och det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som vederlag för arbete. Preciseringen motsvarar lagens syfte och den praxis som ska iakttas när arbetspensionslagarna tillämpas.

Enligt den gällande 3 mom. 4 punkten betraktas en förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption inte som vederlag för arbete. Det föreslås att det i punkten tas in en ny

bestämmelse enligt vilken en förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption dock, med avvikelse från den ovannämnda huvudregeln, under vissa förutsättningar är arbetsinkomst som utgör grund för pensionen.

En förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption betraktas i princip inte som vederlag för arbete, eftersom värdet på den förmån som fås från anställningsoptionen fastställs på basis av utvecklingen av aktiens värde, och arbetstagarens arbetsinsats inte har någon direkt inverkan på beloppet av den förmån som fås från anställningsoptionen. När man avtalar om förmånen kan det inte på samma sätt som i fråga om lön göras en exakt bedömning av arbetstagarens behållning.

Om aktiens avtalade teckningspris vid tidpunkten för överlåtelsen av optionen dock är klart lägre än aktiens marknadspris, bildas beloppet av den förmån som fås från anställningsoptionen inte i huvudsak på basis av aktiernas framtida kursutveckling utan arbetstagaren får redan då optionsrätten överlåts en förmån med ett värde i pengar som kan bedömas exakt. Den förmån som arbetstagaren får vid tidpunkten för överlåtelsen av optionen betraktas då som vederlag för arbete när lagen om pension för arbetstagare tillämpas. Förmånens belopp är skillnaden mellan aktiens avtalade teckningspris och aktiens gängse värde vid tidpunkten för överlåtelsen av optionen.

Det ska i lagen tas in ett preciserande omnämnande av den princip som ska iakttas när lagen om pension för arbetstagare tillämpas. Om den ovan beskrivna anställningsoptionsförmånen till underpris används inom ett år från det att optionen erhölls, ska förmånen räknas som inkomst enligt lagen om pension för arbetstagare. Om anställningsoptionsförmånen till underpris används först minst ett år efter det att optionen erhölls, anses arbetstagarens arbetsinsats inte ha någon direkt inverkan på den erhållna förmånens slutliga belopp och förmånen betraktas inte som vederlag för arbete.

Den förmån som fås från en anställningsoption är arbetsinkomst som utgör grund för pensionen, om det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption är väsentligt lägre än aktiens gängse värde då optionen ges och förmånen används före det har gått minst ett år efter det att förmånen erhölls. Vad som avses med väsentlig skillnad ska fastställas från fall till fall. Aktiens avtalade teckningspris kan anses klart understiga aktiens gängse värde, om det avtalade teckningspriset är mindre än 50 procent av aktiens gängse värde då optionen gavs.

Beloppet av den förmån som omfattas av lagen om pension för arbetstagare och som bildas av en anställningsoptionsförmån till underpris ska, liksom i nuläget, bedömas enligt tidpunkten för överlåtelsen av optionsrätten, men förmånen ska beaktas som inkomst enligt lagen om pension för arbetstagare först då optionsförmånen används, inte då optionen ges, såsom i nuläget. Arbetsgivaren ska då optionen används kontrollera om man vid överlåtelsen av optionen har avtalat om att aktiens teckningspris är väsentligt lägre än aktiens gängse värde vid tidpunkten då optionen ges och om optionsförmånen till underpris har använts före det har gått minst ett år från det att optionsförmånen gavs. I fråga om en anställningsoptionsförmån till underpris anses det förmånsbelopp som omfattas av lagen om pension för arbetstagare vara skillnaden mellan aktiens avtalade teckningspris och aktiens gängse värde vid tidpunkten för överlåtelsen av optionen. Arbetsgivaren ska då anställningsoptionen används meddela den andel av förmånen som omfattas av lagen om pension för arbetstagare till inkomstregistret.

I paragrafens 3 mom. 5 punkt föreskrivs det om aktiepremier. Det föreslås att termen fondbörs uppdateras i enlighet med lagen om handel med finansiella instrument (1070/2017). I stället för

termen fondbörs ska termen reglerad marknad och termen multilateral handelsplattform användas. Definitioner av dessa termer finns i lagen om handel med finansiella instrument. Ändringen av termerna är en teknisk ändring.

Det föreslås dessutom att ordalydelsen i momentets 5 punkt preciseras så att det av bestämmelsen tydligt framgår att värdet på en förmån som fås i form av en premie ska fastställas på basis av värdeutvecklingen av de aktier som avses i bestämmelsen under en tid på minst ett år från det att premien utlovas till det att den ges (ett års väntetid). Preciseringen motsvarar den princip som uttrycks i förarbetena till lagen (RP 45/2005 rd) och den praxis som ska iakttas när lagen om pension för arbetstagare tillämpas.

Granskningstiden för den väntetid på ett år som avses i bestämmelsen om aktiepremier anses börja från det att premien utlovas och upphöra när premien ges. En premie anses ha getts när personen får äganderätt till premien. Överlåtelsebegränsningen som gäller aktier inverkar inte på tidpunkten då premien ges. Den tolkning av när premien utlovas och ges som beskrivs ovan motsvarar etablerad praxis vid tillämpningen av lagen om pension för arbetstagare.

Om en aktiepremie dock belastas efter överförandet av äganderätten, t.ex. av en villkorlig återbetalningsskyldighet som hänför sig till anställningsförhållandets kontinuitet eller uppfyllande av arbetsgivarbolagets resultatmål och dessutom av en begränsning av rätten att överlåta aktien, anses aktiepremien ha getts först när den villkorliga återbetalningsskyldigheten och överlåtelsebegränsningen upphör och personen äger aktiepremien och kan förfoga över den.

74 §. *Oavlönad tid som berättigar till pension*. I paragrafen föreskrivs det om oavlönad tid som berättigar till pension. Det föreslås att det i paragrafen görs ändringar som beror på de omarbetade bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen. I paragrafens 5 mom. föreslås dessutom en ändring som gäller pension från utlandet.

I det gällande 3 mom. fastställs att för tiden med dagpenningförmåner enligt sjukförsäkringslagen tjänas pension in på basis av arbetsinkomsten enligt sjukförsäkringslagen. Den rehabiliteringspenning som Folkpensionsanstalten betalar bestäms i regel på samma sätt som sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, vilket innebär att också för tiden med rehabiliteringspenning tjänas pension in på basis av den arbetsinkomst som utgör grund för förmånen. I och med de omarbetade bestämmelserna om arbetsinkomst finns det i sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner inte längre några bestämmelser om arbetsinkomst, utan dagpenningsförmånerna och rehabiliteringspenningen beräknas på basis av årsinkomsten.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att rätten till pension för tiden med dagpenningsförmåner enligt sjukförsäkringslagen och rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner i fortsättningen baserar sig på den årsinkomst som avses i sjukförsäkringslagen. Bestämmelser om årsinkomst finns i 11 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen. Med årsinkomst avses inkomsterna under de 12 kalendermånaderna före kalendermånaden före begynnelsetidpunkten för arbetsoförmågan eller rätten till förmån. Årsinkomsten kan inbegripa löneinkomst, företagarinkomst, försäkringslön, ersättning för inkomstbortfall samt förmånsbaserad inkomst som beräknats på basis av en förmån. Rätten till pension förutsätter att årsinkomsten inbegriper löneinkomst enligt 11 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen eller företagarinkomst enligt 11 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen till minst ett belopp som motsvarar den nedre gräns för försäkringsskyldigheten som anges i lagen om pension för arbetstagare. Bestämmelser om detta föreslås i 4 mom.

I 3 mom. fastställs det vilken andel av den inkomst som utgör grund för förmåner för oavlönad tid som ska beaktas. För att ändringen ska kunna genomföras på ett kostnadsneutralt sätt så att den inte inverkar på arbetspensionsutgiften föreslås det att koefficienterna ska ändras.

Bestämmelser om rätten till pension för tiden med föräldradagpenning enligt sjukförsäkringslagen finns i 3 mom. 1 punkten. För tiden med moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning ska 121 procent av årsinkomsten enligt sjukförsäkringslagen beaktas för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, och 21 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren. I nuläget är motsvarande koefficienter 117 procent och 17 procent.

Paragrafens 3 mom. 5 punkt har upphävts genom lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1203/2009). Det föreslås att den upphävda punkten ska ersättas med de bestämmelser om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringspenning som finns i den gällande 7 punkten. Av den årsinkomst som utgör grund för rehabiliteringspenningen ska 55 procent beaktas för tiden med rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. I nuläget beaktas 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning.

Det föreslås att 3 mom. 6 punkten ändras så att hänvisningen till lagen om vuxenutbildningsstöd ändras till en hänvisning till lagen om vuxenutbildningsförmåner.

I 3 mom. 7 punkten föreskrivs det om rätten till pension för tiden med rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller den rehabiliteringspenning som Folkpensionsanstalten betalar eller tiden med ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring. Det föreslås att bestämmelserna om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringspenning ska flyttas till den upphävda 5 punkten.

Bestämmelser om rätten till pension för tiden med sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning finns i 3 mom. 8 punkten. Enligt den gällande bestämmelsen beaktas 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för förmånen. Det föreslås att punkten ändras så att för tiden med sjukdagpenning och specialvårdspenning beaktas 62 procent av årsinkomsten enligt sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren. Den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den inkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, liksom i nuläget.

Det föreslås att det i 4 mom. tas in en bestämmelse om att tiden med dagpenningsförmåner enligt sjukförsäkringslagen och den rehabiliteringspenning som Folkpensionsanstalten betalar ska berättiga till pension endast under förutsättning att den årsinkomst som ligger till grund för förmånen inbegriper löneinkomst eller företagarinkomst enligt sjukförsäkringslagen. Löneinkomsten eller företagarinkomsten ska uppgå till minst den nedre gräns för försäkringsskyldigheten som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare. År 2019 är denna gräns 59,36 euro per år.

Det gällande 4 mom. innehåller i nuläget en specialbestämmelse som gäller föräldradagpenning till ett belopp som motsvarar minimidagpenning. I momentet fastställs att om en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen 741,96 euro i månaden (nivån 2019). Dessutom fastställs det i 4 momentet att om förmånen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar

minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.

I praktiken berättigar föräldradagpenning alltså i nuläget till pension trots att man inte har någon arbetsinkomst som ligger till grund för dagpenning. Om föräldradagpenningen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen beloppet av minimidagpenning. Om föräldradagpenning på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, ligger ett fast eurobelopp till grund för förmånen (741,96 euro per månad 2019).

Eftersom det föreslås att den årsinkomst som ligger till grund för förmånen ska beaktas endast då årsinkomsten inbegriper minst löne- eller företagarinkomst till ett belopp som motsvarar den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för arbetstagare, föreslås det att ordalydelsen i bestämmelsen ändras. Om föräldradagpenningen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen fortfarande beloppet av minimidagpenning. Bestämmelser om detta finns i den sista meningen i momentet. Bestämmelsen ska preciseras så att den gäller uttryckligen de föräldradagpenningar som avses i paragrafens 3 mom. 1 punkt. Bestämmelser om hur förvärvsarbete och eget arbete inverkar på föräldradagpenningens belopp finns i 11 kap. 11 § i sjukförsäkringslagen.

I andra situationer än de situationer som gäller återgång till arbetet betraktas som inkomst som ligger till grund för föräldradagpenning alltid minst 741,96 euro per månad (2019) oberoende av beloppet av den löneinkomst och företagarinkomst som ingår i årsinkomsten. Således ligger ett fast eurobelopp till grund för den intjänade pensionen bl.a. i de situationer där föräldradagpenning har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning på grund av att årsinkomsterna har varit låga. Ett fast eurobelopp ligger till grund för den intjänade pensionen också då förmånen har betalats till ett större belopp än minimidagpenning, men årsinkomsten inte inbegriper löne- eller företagarinkomst till ett belopp som motsvarar den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten.

I 5 mom. i den gällande paragrafen anges att på grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån tjänas inte pension in för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna, en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller en institution inom Europeiska unionen. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension tjänas likväl pension in också på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

Enligt de bestämmelser som infördes i samband med pensionsreformen 2017 inverkar en löpande pension från utlandet inte på eventuell rätt till uppskovsförhöjning och utgör inte ett hinder för en högre pensionstillväxt under övergångsperioden eller rätt till partiell förtida ålderspension. Av denna orsak är det ändamålsenligt att pension från utlandet inte heller utgör ett hinder för pension som tjänas in för oavlönad tid. I nuläget får man det inte tillräckligt med information om förmåner som betalas från utlandet, vilket innebär att en sådan förmåns inverkan på en förmån för oavlönad tid är beroende av pensionssökandens egen anmälan. Det föreslås att 5 mom. ändras så att bestämmelsen inte utgör ett hinder för att pension tjänas in för oavlönad tid för vilken arbetstagaren har erhållit en utländsk förmån eller en förmån på basis av anställning i en internationell organisation eller inom Europeiska unionen. När informationsgången mellan EU-länderna i framtiden förbättras kan det finnas behov av att på nytt granska utländska pensioners inverkan på arbetspension som tjänas in i Finland.

76 §. *Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på*. Enligt paragrafens 1 mom. beaktas som den inkomst som pension för återstående tid grundar sig på utöver arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna också de inkomster som ligger till grund för i 74 § avsedda förmåner för oavlönad tid och som arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började. I 2 mom. föreskrivs det om till vilket belopp den inkomst som utgör grund för förmåner för oavlönad tid beaktas. Enligt 2 § 1 punkt beaktas inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som nämns i 74 § 3 mom. I 3 mom. anges det dessutom att om moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldradagpenning på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms (741, 96 euro per månad enligt nivån 2019). Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.

Bestämmelser om motsvarande specialbestämmelser som gäller föräldradagpenning i fråga om pension som tjänas in för oavlönad tid finns i 74 § 4 mom. Således föreslås att det i 76 § 2 mom. 1 punkten tas in en hänvisning till 74 § 4 mom. och att 76 § 3 mom. upphävs som onödigt. När inkomst för återstående tid bestäms beaktas inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning till det belopp som anges i huvudregeln enligt 74 § 3 mom. eller de specialbestämmelser som nämns i 4 mom., beroende på vilken av bestämmelserna som ska tillämpas på fallet i fråga. I den pension som tjänas in för oavlönad tid och i inkomsterna för återstående tid ska således samma inkomst beaktas.

Enligt 4 mom. beaktas när inkomsten för återstående tid bestäms såsom inkomst 1 483,91 euro (nivån 2019) för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I 5 mom. fastställs att också den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Efter det att de omarbetade bestämmelserna om arbetsinkomst trädde i kraft finns det i sjukförsäkringslagen inte längre någon bestämmelse enligt vilken dagpenning ska beviljas till samma belopp som grunddagpenning. Det föreslås att 5 mom. ändras så att dagpenning enligt sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löneinkomst eller företagarinkomst till samma belopp som den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för arbetstagare.

81 §. *Engångsförhöjning av invalidpension*. I paragrafen finns bestämmelser om engångsförhöjning av invalidpension. Enligt 1 mom. i den gällande paragrafen läggs en engångsförhöjning till arbetstagarens invalidpension från ingången av det kalenderår före vilket det har gått fem kalenderår sedan pensionen började. Förhöjningen läggs inte till, om arbetstagaren har fyllt 56 år. Engångsförhöjning läggs inte till rehabiliteringstillägg. Enligt 2 mom. räknas engångsförhöjningen ut på basis av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 23—31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår.

Bestämmelserna i den gällande paragrafen är innehållsmässigt motstridiga. Tidsgränsen på fem år enligt 1 mom. strider mot den nedre åldersgräns som nämns i 2 mom. Den nedre åldersgrän-

sen för försäkringsskyldigheten enligt arbetspensionslagarna ändrades från och med den 1 januari 2017 så att försäkringsskyldigheten börjar från 17 års ålder. Invalidpension kan således börja tidigare, vilket innebär att engångsförhöjningen kan beräknas från en tidigare tidpunkt än förut. Det kan inte anses motiverat att fastställa en precis nedre åldersgräns eftersom sjukdagpenning kan föregå begynnelsetidpunkten för invalidpension.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är högst 31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje därpåföljande levnadsår. Den föreslagna ändringen ska tillämpas på pensioner vars pensionsfall är den 1 januari 2017 eller därefter.

91 §. *Minskning av efterlevandepension i särskilda fall*. I paragrafen finns bestämmelser om minskning av efterlevandepension i särskilda fall. Den gällande paragrafen förhindrar att efterlevandepensionen för en efterlevande make som får partiell förtida ålderspension minskas i särskilda fall. Enligt 88 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare ska när efterlevandepensionen minskas den kalkylerade pensionen betraktas som arbetspensionen för en efterlevande make som får partiell förtida ålderspension. De verkliga inkomsterna för en efterlevande make som får partiell förtida ålderspension kan dock vara väsentligt mindre än den kalkylerade pension som den efterlevande maken tjänat in. Av denna orsak bör det vara möjligt att minska efterlevandepensionen på basis av den efterlevande makens verkliga inkomster också då den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att partiell förtida ålderspension inte hindrar att efterlevandepensionen minskas i särskilda fall.

Paragrafens 1 mom. ska ändras så att efterlevandepension kan minskas i särskilda fall också då den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension.

92 §. *Förmåner som dras av från pension*. Paragrafen innehåller bestämmelser om förmåner som dras av från pension. I 1 mom. 5 punkten i den gällande paragrafen finns en hänvisning till den upphävda lagen om olycksfall i militärtjänst. Det föreslås att 1 mom. 5 punkten ändras så att hänvisningen gäller lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom och lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag.

94 §. *Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension*. Paragrafen innehåller bestämmelser om inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension. I 1 mom. i den gällande paragrafen finns en hänvisning till den upphävda lagen om olycksfall i militärtjänst. Det föreslås att 1 mom. ändras så att hänvisningen gäller lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom och lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag.

95 §. *Regressrätt*. I paragrafen föreskrivs om regressrätt. Enligt 2 mom. i den gällande paragrafen har pensionsanstalten rätt att av den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik få tillbaka invalidpension, familjepension och rehabiliteringsförmån som pensionsanstalten betalat, om arbetstagarens arbetsoförmåga eller förmånslåtarens död orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Pensionsanstalten har rätt till ersättning till högst det belopp som den som lidit skada eller förmånstagaren är berättigad till enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

När ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik bestäms ska arbetspension dras bort från ersättningen för inkomstbortfall, eftersom inkomstbortfall inte anses ha uppkommit till den del den skadelidande har rätt till arbetspension. Om arbetspension inte ännu har beviljats när ersättningen för inkomstbortfall bestäms, kan arbetspensionen inte minskas.

I arbetspensionslagarna och lagen om ansvar i spårtrafik finns ingen bestämmelse enligt vilken arbetspensionsanstalten kan innehålla den del av arbetspensionen som pensionssökanden redan har erhållit som ersättning av en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Om arbetspension beviljas retroaktivt efter det att ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik beviljats, måste arbetspensionsanstalten betala pensionssökanden arbetspension till fullt belopp, och därefter på basis av regressrätt ansöka om ersättning av den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Detta kan leda till att ersättningen enligt lagen om ansvar i spårtrafik återkrävs av förmånstagaren.

För att en pensionsanstalt i de ovannämnda situationerna inte ska vara tvungen att särskilt ansöka om ersättning på basis av regressrätt eller inte alls får någon ersättning av aktören enligt lagen om ansvar i spårtrafik föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. I momentet ges en pensionsanstalt rätt att innehålla den del av en invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån som pensionssökanden redan har fått som ersättning av en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafiken. Enligt ikraftträdandebestämmelsen ska bestämmelsen tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter, eftersom bestämmelserna om pensionsanstalternas regressrätt har trätt i kraft vid ingången av 2017.

101 §. *Pensionsansökan*. I paragrafen föreskrivs det om ansökan om pension. Pension ska sökas hos pensionsanstalten på en blankett.

Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. preciseras. I momentet ska det fastställas att pension ska sökas genom en ansökan. Termen blankett hänvisar till en pappersblankett. Ansökan görs i nuläget ofta elektroniskt.

Dessutom föreslås det att de olika ansökningsalternativen preciseras. Huvudregeln är att pension söks hos pensionsanstalten genom en skriftlig ansökan. Pensionsskyddscentralen fastställer innehållet i ansökan så att de uppgifter som behövs för avgörandet av ett pensionsärende ska uppges i ansökan. I praktiken söks pension oftast genom en ansökan vars uppgifter arbetspensionsanstalterna och Kela gemensamt har kommit överens om. Om pensionsanstalten redan har tillgång till alla de uppgifter som behövs för att pensionen ska kunna avgöras, är det dock möjligt att ansöka om pension också på något annat sätt än genom en gemensamt överenskommen ansökan. Med på något annat sätt avses t.ex. pensionsanstaltens egen ansökan.

I särskilda fall kan det också vara möjligt att muntligt ansöka om pension. Detta kan vara fallet t.ex. när en pensionstagare som har uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten ansöker om pension som tjänats in vid sidan av pensionen. En muntlig ansökan kan göras t.ex. så att den person som tar emot pensionsansökan med pensionssökanden per telefon går igenom de uppgifter som behövs vid ansökan om pension och som vanligen uppges i ansökan. Om pension söks genom pensionsanstaltens egen ansökan eller på något annat sätt ska pensionsanstalten säkerställa att sökandens vilja att ansöka om pension är verifierbar, om det uppstår oklarheter kring ansökan om pension och sökanden nekar till att ha ansökt om pension.

Det föreslås att 3 mom. i paragrafen ändras så att bemyndigandet att utfärda förordning slopas omnämnandena av blanketter och intyg. Bemyndigandet att utfärda förordning möjliggör att det

genom förordning av statsrådet utfärdas detaljerade bestämmelser om ansökan om pension. Närmare bestämmelser om ansökan om pension finns i statsrådets förordning om verkställighet av lagen om pension för arbetstagare (874/2006).

106 §. *Arbete enbart i branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn*. I paragrafen föreskrivs det om vilken pensionsanstalt inom den privata sektorn som behandlar en pensionsansökan när arbetstagaren har försäkrade inkomster enligt denna lag i flera pensionsanstalter inom den privata sektorn. Enligt det gällande 106 § 1 mom. avgörs pensionsansökan av den pensionsanstalt inom den privata sektorn i vilken arbetstagarens arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn varit försäkrade till det största beloppet under de två senaste kalenderåren.

Det föreslås att momentet ska ändras så att i fortsättningen granskas inte arbetsinkomsten under de två senaste kalenderåren, utan den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn är oberoende av förmånen den pensionsanstalt i vilken arbetstagarens arbetsinkomster är försäkrade under högst en kalendermånad senast före den månad då pensions- eller rehabiliteringsansökan blir anhängig. Med arbetsinkomst som försäkrats under den senaste kalendermånaden avses fullständigt registrerade inkomster för en månad. Med fullständigt registrerade arbetsinkomster för en månad avses här på vilket sätt inkomstuppgifter förs in i inkomstregistret, som togs i bruk vid ingången av 2019 och som förs av Skatteförvaltningens Inkomstregisterenhet, såsom de löneuppgifter som meddelats av arbetsgivaren. Enligt lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) ska de uppgifter som ska föras in meddelas till inkomstregistret i regel senast den femte kalenderdagen efter betalningsdagen. De inkomster som ska beaktas när den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn bestäms är alltså de inkomster som betalats under den senaste kalendermånaden och som ska ha meddelats till inkomstregistret senast den femte dagen i den därpåföljande månaden. Enligt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska bestämmelsen tillämpas på en pensionsansökan som blir anhängig den 1 januari 2020 eller därefter.

108 §. *Förhandlingsskyldighet*. I paragrafen föreskrivs det om förhandlingsskyldigheten i situationer där Keva som sista pensionsanstalt behandlar ett invalidpensionsärende. Om Keva när den avgör en ansökan om invalidpension tillämpar den definition av arbetsoförmåga som tar fasta på yrke och som finns i pensionslagen för den offentliga sektorn, ska Keva när vissa förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls förhandla med pensionsanstalten inom den privata sektorn före beslut fattas.

Det föreslås att de i 1 mom. angivna förutsättningarna för tillämpning av ett förhandlingsförfarande ska ändras. En förutsättning för ett förhandlingsförfarande är liksom i nuläget att Keva som är sista pensionsanstalt ska begära att den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning före Keva avgör arbetstagarens rätt till invalidpension med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn. Det nämnda momentet gäller definitionen av arbetsoförmåga som tar fasta på yrke.

Dessutom föreslås det som en ny förutsättning att arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet ska ha parallellt arbete inom den privata och den offentliga sektorn. Pensionsanstalterna har på basis av en ömsesidig överenskommelse redan under flera års tid tillämpat ett förhandlingsförfarande också i situationer där en person har parallellt arbete inom både den privata och den offentliga sektorn, dock inte om det parallella arbetet har varit arbete som närståendevårdare. Med tanke på förhandlingsförfarandet har detta setts som viktigare än de grundläggande situationer enligt den gällande lagen där anställningen inom den privata sektorn kan ha upphört redan

flera år tidigare. I fortsättningen är ovannämnda parallellitetssituation en nödvändig förutsättning för att förhandlingsskyldighet ska uppstå. Det föreslås att en bestämmelse om detta tas in i den nya 2 punkten i 1 mom.

Enligt det gällande 1 mom. är en förutsättning för förhandlingsförfarandet att arbetstagaren för arbete inom den privata sektorn har tjänat in pension till ett belopp av minst 974,92 euro (nivån 2019). Viktigare än att granska beloppet av den pension som arbetstagaren tjänat in har dock i praktiken varit att utreda beloppet av inkomsterna från en parallell anställning inom den privata sektorn, eftersom pensionsanstalten inom den privata sektorn särskilt i parallellitetssituationer kan få ett betydande kostnadsansvar för den fonderade delen av invalidpension. Av denna orsak föreslås en ny 3 punkt i momentet enligt vilken en förutsättning är att arbetstagaren har arbetsinkomster som är försäkrade enligt pensionslagarna för den privata sektorn till ett belopp av minst 17 807,01 euro (nivån 2019) under de två senaste kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 §. I praktiken betyder denna förutsättning samtidigt att arbetstagarens invalidpension inbegriper rätt till pension för återstående tid enligt 76 § och att arbetspensionsanstalten blir ansvarig för kostnaderna för invalidpensionen under de förutsättningar som anges i 175 §. Enligt förslaget ska alla de förutsättningar som föreslås i paragrafens 1 mom. 1—3 punkt uppfyllas före ett förhandlingsförfarande kan tillämpas. Om pensionstagaren har många parallella anställningar inom den privata sektorn, ska Keva lämna begäran om bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga till den pensionsanstalt inom den privata sektorn som är avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn på basis av inkomsterna.

109 §. *Behörigheten för den pensionsanstalt som betalar pension eller fattat förhandsbeslut när ny pension beviljas*. Det föreslås att paragrafen ändras så att det i 4 mom. tas in en ny bestämmelse om behörigheten för den pensionsanstalt som fattat förhandsbeslut. När en pensionsanstalt efter ett förhandsbeslut som avses i 27, 39 eller 53 e § i denna lag avgör en pension eller ett arbetspensionsärende som baserar sig på förhandsbeslutet, ska den pensionsanstalt inom den privata sektorn som fattat förhandsbeslut om ärendet eller Keva fatta också det egentliga beslutet. Enligt ordalydelsen i den gällande lagen kan den pensionsanstalt som fattat ett förhandsbeslut om rehabilitering, delinvalidpension eller arbetslivspension vara en annan pensionsanstalt än den som fattar det slutliga beslutet, eftersom den avgörande pensionsanstalten i regel bestäms på basis av arbetstagarens försäkrade arbetsinkomster under en granskningstid på två år.

Paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar det ändrade innehållet i paragrafen. Det föreslås att paragrafens gällande 4 mom. ska bli nytt 5 mom. utan ändringar i innehållet.

111 §. *Pensionsskyddscentralens beslutanderätt och närmare bestämmelser*. Det föreslås att 3 mom. ändras så att hänvisningen till granskningstiden på två år enligt 106 § slopas. I propositionen föreslås det att 106 § ska ändras så att den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn i fortsättningen bestäms på basis av inkomsterna under en månad och inte på basis av inkomsterna under de två senaste kalenderåren.

128 §. *Sökande av ändring*. I paragrafen föreskrivs det om sökande av ändring. Enligt 1 mom. finns för sökande av ändring besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. I slutet av momentet föreskrivs det om förordnande av medlemmar till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Det föreslås att omnämnandena av förordnande av medlemmar till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden slopas som onödiga, eftersom uttömmande bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärendens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005). Dessutom ska det i momentet tas in en informativ hänvisning till lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

I paragrafens 2 mom. finns bestämmelser om ändringssökande hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och i 3 mom. om ändringssökande hos försäkringsdomstolen. Det föreslås att momenten slås samman och att ordalydelsen i momenten preciseras till följd av att det stiftats en lag om rättegång i förvaltningsärenden. Hänvisningarna till förvaltningsprocesslagen korrigeras så att de gäller lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I momenten ska dessutom omnämnandena av en part slopas. I ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen meddelat med stöd av denna lag får enligt det gällande 2 mom. en part söka ändring hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Enligt det gällande 3 mom. får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat.

Avsikten med den bestämmelse om sökande av ändring som finns i 128 § i lagen om pension för arbetstagare är inte att begränsa besvärsrätten för den pensionsanstalt som fattat beslutet eller för Pensionsskyddscentralen till endast sådana situationer där en myndighet har ett på ställningen som part baserat intresse av att söka ändring. Den föreslagna ordalydelsen överensstämmer bättre med den terminologi som används i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, eftersom begreppet part inte används i de bestämmelser om besvärsrätt som finns i den lagen. Rätten att anföra besvär över en pensionsanstalts och Pensionsskyddscentralens beslut fastställs i enlighet med 7 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Rätten att anföra besvär över besvärsnämnden för arbetspensionsärendens beslut fastställs i enlighet med 109 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Enligt 7 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får besvär över ett förvaltningsbeslut anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet samt av den som har besvärsrätt enligt särskilda bestämmelser i lag. I detaljmotiveringen till förarbetena till lagen om rättegång i förvaltningsärenden (RP 29/2018 rd) fastställs att det i paragrafens 1 mom. föreskrivs om en parts besvärsrätt i förvaltningsärenden, som är en central princip inom förvaltningsprocessen.

En myndighet får enligt det ovannämnda 7 § 1 mom. även anföra besvär över ett förvaltningsbeslut, om överklagandet är behövligt med anledning av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka. I förarbetena till lagen sägs att avsikten inte är att ändra omfattningen av myndigheters besvärsrätt jämfört med nuläget. Myndigheters rätt att anföra besvär över förvaltningsbeslut kan grunda sig på myndighetens ställning som part, på särskilda bestämmelser eller på den föreslagna allmänna bestämmelsen om tillsynsmyndighetens besvärsrätt.

I 109 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs det om rätt att anföra besvär över beslut av förvaltningsdomstolar. Enligt 1 mom. i den paragrafen får besvär över ett beslut av en förvaltningsdomstol anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet samt av den som har besvärsrätt enligt särskilda bestämmelser i lag.

Också den myndighet som har fattat det ursprungliga förvaltningsbeslutet har enligt 2 mom. rätt att anföra besvär över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket domstolen har upphävt myndighetens beslut eller ändrat det. Enligt förarbetena medför bestämmelsen en ändring av den gällande lagstiftningen. För närvarande har den myndighet som fattat ett förvaltningsbeslut rätt att överklaga förvaltningsdomstolens beslut enbart med stöd av specialbestämmelser eller om besvärsrätten behövs på grund av det allmänna intresse som myndigheten bevakar. Myndighetens besvärsrätt behövs särskilt när den fråga som besvären gäller berör ärenden som behandlas hos denna myndighet i en större omfattning än enbart det enskilda fallet i fråga, och när ingen rättspraxis ännu finns att tillgå. Ett avgörande från den högsta rättsinstansen

kan behövas också för att trygga en likvärdig behandling när förvaltningens eller förvaltningsdomstolarnas praxis i frågan är oenhetlig.

Enligt regeringens proposition RP 29/2018 rd skapar man genom att ge den myndighet som fattat beslutet besvärsrätt samtidigt en möjlighet att få ett prejudikat av högsta förvaltningsdomstolen också i sådana fall där den regionala förvaltningsdomstolens beslut har varit positivt för parten. Därmed har parten inget intresse av att överklaga den regionala förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen. Ett sådant ärende kan inbegripa tolkningsfrågor som kräver ett vägledande avgörande av högsta rättsinstansen för att förtydliga och förenhetliga myndigheternas beslutspraxis. Förslaget klargör också försäkrings- och pensionsanstalternas besvärsrätt i ärenden som gäller lagstadgat utkomstskydd.

En myndighet får enligt 109 § 2 mom. även anföra besvär över ett förvaltningsbeslut om överklagandet är behövligt med anledning av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka. Bestämmelsen motsvarar innehållsmässigt 6 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen. Enligt förarbetena är avsikten inte att ändra nuvarande praxis, men bestämmelsens ordalydelse har justerats.

Vad som i 128 § i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om sökande av ändring tillämpas enligt 163 § 5 mom. i den lagen även på ärenden som gäller försummelseavgift. Således får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i 128 § också då det är fråga om ett beslut som Statskontoret meddelat i ett ärende som gäller försummelseavgift.

När de gällande 2 och 3 mom. slås samman blir det gällande 4 mom. 3 mom.

140 a §. *Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension*. I paragrafen föreskrivs det om pensionsanstaltens rätt att avgöra ett ärende på nytt utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part, om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 94 § i lagen om pension för arbetstagare eller sådan pension som avses i 91 § 3 mom.

Tredje momentet i 91 § i lagen om pension för arbetstagare har upphävts. Bestämmelser om justering av efterlevandepension finns i nuläget i 91 a § 1 och 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Det föreslås att paragrafen ändras så att hänvisningen till 91 § 3 mom. korrigeras så att den gäller 91 a § 1 och 2 mom.

175 §. *Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen*. Paragrafen innehåller bestämmelser om ansvaret för de kostnader som beror på invalidpension. I paragrafens 1 mom. finns en hänvisning till 76 § 3 mom. som ska upphävas enligt denna proposition. Det föreslås att i 1 mom. stryks hänvisningen till 76 § 3 mom.

182 §. *Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna*. I paragrafen föreskrivs det om den avgift som arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till Pensionsskyddscentralen för att täcka ansvaret och kostnaderna för beaktande av arbetslöshets- och utbildningsperioder. I den gällande paragrafen nämns arbetslöshetsförsäkringsfonden. Arbetslöshetsförsäkringsfondens namn har ändrats till Sysselsättningsfonden. Det föreslås att paragrafen och paragrafens rubrik ändras så att arbetslöshetsförsäkringsfonden ändras till Sysselsättningsfonden och Sysselsättningsfondens avgift till Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna.

183 §. *Utredning av kostnader*. Enligt paragrafen utreder Pensionsskyddscentralen kalenderårsvis hur det ömsesidiga ansvaret mellan de pensionsanstalter som sköter verkställigheten av ar-

betspensionslagarna beträffande det föregående kalenderåret fördelar sig i fråga om de kostnader som avses i 174—181 § i lagen om pension för arbetstagare och den avgift för arbetslöshetsförsäkringsfonden som avses i 182 §. I 1 mom. i den gällande paragrafen nämns arbetslöshetsförsäkringsfonden. Det föreslås att 1 mom. ändras så att arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift ändras till Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna.

189 a §. *Arbetsinkomster som berättigar till pension vid försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring*. Bestämmelsen är ny. Enligt den föreslagna paragrafen ska en arbetstagare inte ha rätt till pensionstillväxt på basis av sådana inkomster i fråga om vilka arbetsgivaren systematiskt har försummat sin skyldighet att ordna pensionsskydd eller sin anmälningsskyldighet, förutsatt att arbetstagaren har varit medveten om försummelsen och genom sitt eget förfarande har möjliggjort försummelsen och på så sätt också undvikit att betala arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift.

Bestämmelsen gäller situationer där arbetsgivaren systematiskt har försummat skyldigheten att ordna pensionsskydd för arbetstagare enligt 141 eller 147 § i lagen om pension för arbetstagare eller anmälningsskyldigheten enligt 144 §. För att försummelsen ska kunna anses vara systematisk ska den ha en viss tidsmässig kontinuitet. En engångsförsummelse uppfyller inte kraven enligt lagen. Största delen av försummelserna av skyldigheten att ordna försäkringar är arbetsgivares olika anmälningsfel som är antingen oavsiktliga eller beror på oaktsamhet och som inte kan anses vara systematiska försummelser på det sätt som avses i paragrafen. Kortvariga brister samt försummelser av anmälningar av enskilda löneposter kan inte heller i fortsättningen inverka på tillväxten av arbetstagarens pensionsskydd.

Paragrafen ska i praktiken vanligen tillämpas främst på sådana situationer där arbetsgivarens verksamhet är föremål för en straffrättslig bedömning. Situationer där man ingriper i pensionstillväxten med stöd av den föreslagna paragrafen leder ofta till en straffprocess i fråga om en arbetsgivare som har försummat försäkrings- eller anmälningsskyldigheten, eftersom försummelsen eventuellt uppfyller rekvisitet för arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri. Bestämmelser om arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri och grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri finns i 29 kap. 4 a och 4 b § i strafflagen (39/1889). Det föreslås dock inte att tillämpningen av paragrafen ska bindas till straffrättslig bedömning av arbetsgivarens försummelse eftersom alla avsiktliga försummelser av skyldigheten att ordna försäkring inte alltid behandlas i en straffprocess på grund av bl.a. gränserna i euro för en straffprocess.

Till följd av den effektiviserade skatte- och försäkringstillsynen har det under detta årtionde kommit fram fler än tidigare sådana medvetna och systematiska försummelser av arbetsgivarskyldigheterna som syftar till betydande ekonomisk vinning genom bl.a. systematisk försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring. Misstankar om att skyldigheten att ordna försäkring har försummats väcks vanligen i samband med skattegranskning eller undersökning av ekonomiska brott, och Skatteförvaltningen eller polisen överför då ärendet till Pensionsskyddscentralen som utreder försäkringsbehovet och förmedlar fallet till pensionsanstalten.

En förutsättning för att bestämmelsen ska kunna tillämpas är att arbetstagaren har varit medveten om att arbetsgivaren har försummat skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring. Enligt lagen om pension för arbetstagare ska arbetsgivaren i samband med löneutbetalningen innehålla arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift på arbetstagarens lön samt betala arbetspensionsförsäkringsavgiften i dess helhet till pensionsanstalten. I 2 kap. 16 § i arbetsavtalslagen (55/2001) fastställs det att lönen ska betalas in på det bankkonto som arbetstagaren har uppgett,

och att lönen får betalas kontant endast av tvingande skäl. Enligt den paragrafen ska arbetsgivaren när lönen betalas ge arbetstagaren en uträkning, av vilken beloppet av lönen och de grunder enligt vilka den bestäms ska framgå. Arbetsgivaren ska ha ett av arbetstagaren undertecknat kvitto på betalning av lön kontant eller någon annan utredning som verifierar betalningen. En arbetstagare kan anses ha varit medveten om försummelsen av skyldigheten att ordna försäkring, om arbetstagaren har förstått att lönen har betalats svart utan förskottsinnehållning och utan innehållning av arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift.

En arbetstagare har möjlighet att i inkomstregistret och arbetspensionsutdraget kontrollera att uppgifterna om de försäkrade inkomsterna är riktiga. I och med att det nationella inkomstregistret togs i bruk vid ingången av 2019 ska arbetsgivaren meddela sina arbetstagares löner till pensionsanstalten via inkomstregistret. En arbetstagare kan i inkomstregistret kontrollera arbetsgivarens löneanmälningar, och på så sätt försäkra sig om att grunden för beskattningen och pensionsförsäkringen är riktig. En arbetstagare inom den privata sektorn får ett arbetspensionsutdrag av pensionsanstalten vart tredje år. Arbetstagaren kan med hjälp av arbetspensionsutdraget kontrollera uppgifterna om de inkomster som ligger till grund för pensionen. I det förhandsifyllda skatteförslaget får arbetstagaren dessutom årligen information om de förvärvsinkomster som myndigheterna känner till, och av detta förslag framgår de inkomstuppgifter som Skatteförvaltningen och samtidigt också pensionsanstalterna har tillgång till.

Enbart vetskap om att skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring har försummats utgör inte en tillräcklig grund för att neka arbetstagaren pensionstillväxt. Det förutsätts dessutom att arbetstagaren genom sitt eget förfarande har möjliggjort försummelsen. För att bestämmelsen ska kunna tillämpas krävs det att arbetstagaren har varit medveten om och i samförstånd med arbetsgivaren om att försäkringen försummas och att arbetsgivares och arbetstagares lagstadgade pensionsförsäkringsavgifter inte betalas på lönen.

Arbetstagaren kan inte genom sitt eget förfarande anses ha möjliggjort försummelsen endast på den grunden att arbetstagaren inte har kontrollerat sina uppgifter i inkomstregistret eller arbetspensionsutdraget. Arbetstagarens egen aktivitet för att reda ut sina egna uppgifter och rätta till dem utgör dock en betydande faktor när arbetstagarens förfarande bedöms. En arbetstagare kan anses ha möjliggjort en försummelse genom sitt eget förfarande t.ex. i en situation där lön i strid med arbetsavtalslagen har betalats kontant utan verifikat, och arbetstagaren inte senare har korrigerat de bristfälliga inkomsterna i sin personliga beskattning eller begärt att de brister som förekommer i arbetspensionsutdraget ska korrigeras.

I fråga om arbetstagare har oegentligheter som gäller arbetspensioner inte kriminaliserats separat i strafflagen, eftersom ordnande av arbetspensionsförsäkring hör till arbetsgivarens skyldigheter. En arbetstagare som deltar i svartarbete kan göra sig skyldig till skattebedrägeri eller bedrägeri. När bestämmelsen tillämpas kan det dock inte förutsättas att arbetstagaren till följd av försummelsen har blivit föremål för straffrättsliga eller skattemässiga påföljder. Misstankar om att arbetstagare gjort sig skyldiga till oegentligheter behandlas av processekonomiska skäl vanligen inte i en straffprocess som skattebedrägeri, utan beskattningen rättas till i ett administrativt förfarande.

Viktigt med tanke på den föreslagna paragrafen är att det görs en bedömning av när en arbetstagare kan anses ha varit medveten om försummelsen av skyldigheten att ordna försäkring och möjliggjort den. Bedömningen ska göras skilt för varje arbetstagare. Om Skatteförvaltningen i samband med beskattningen av en arbetstagare anser att arbetstagaren inte ansvarar för att arbetsgivaren har försummat förskottsinnehållning (arbetstagaren blir inte föremål för skattepåföljder), kan det anses att arbetstagaren inte har varit medveten om arbetsgivarens brister i fråga

om anmälning och försäkring i samband med lönebetalningen. När arbetstagarens medvetenhet om försummelsen och möjliggörandet av den bedöms ska arbetstagarens eventuella särskilda beroende av arbetsgivaren beaktas. Bestämmelsen ska inte tillämpas på situationer där det på grund av arbetstagarens särskilt underordnade ställning inte rimligen kan krävas att arbetstagaren vidtar åtgärder för att korrigera försummelserna av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring.

Pensionsanstalten ska ha tillräckligt tydliga bevis på att förutsättningarna för förvägran av pensionstillväxt uppfylls. I praktiken gäller bestämmelsen främst sådana fall som kommer fram i samband med myndigheternas bekämpning av grå ekonomi, då det finns obestridliga bevis på försummelserna. Det material som utarbetats av skatte- och förundersökningsmyndigheterna har högt bevisvärde, och därför kan man när en arbetstagares förfarande bedöms ofta stödja sig på skattegranskningsberättelsen eller förundersökningsmaterialet. I dessa konstateras ofta klart och tydligt arbetstagarens medvetenhet om arbetsgivarens försummelser och de skattepåföljder som detta eventuellt innebär för arbetstagaren. När försummelser av skyldigheten att ordna försäkring utreds på uppdrag av Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna kan det komma fram också andra sådana bevis som gäller arbetet, och på basis av vilka det kan bedömas att arbetstagaren har möjliggjort försummelsen av skyldigheten att ordna försäkring. Dessa bevis kan vara t.ex. att saknade inkomster meddelas i efterhand när fallet redan utreds.

Tillämpningen av bestämmelsen förutsätter att arbetstagaren har undvikit att betala arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift. Om arbetstagaren med fog har kunnat tro att arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift har innehållits på hans eller hennes inkomster, kan bestämmelsen inte tillämpas.

Om de förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls har arbetstagaren inte rätt till arbetspension till den del som pensionen baserar sig på de inkomster som inte har försäkrats på grund av försummelsen. Bestämmelsen kan inte användas för att ingripa i pensionstillväxt som grundar sig på andra inkomster. Eftersom inkomsterna inte beaktas som arbetsinkomster som berättigar till pension beaktas de inte heller som inkomster som ligger till grund för pension för återstående tid.

Med stöd av paragrafen kan arbetstagaren på begäran få ett beslut om de inkomster som pension inte tjänas in på enligt denna paragraf. Besvär över beslutet får i enlighet med lagen om pension för arbetstagare anföras hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och vidare hos försäkringsdomstolen. Arbetstagaren har också alltid möjlighet att begära ett i 75 b § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsett beslut om de i arbetspensionsutdraget angivna uppgifter som berättigar till pension. Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna ska utreda riktigheten hos uppgifterna i arbetspensionsutdraget för de sex kalenderåren före det år då utdraget utfärdades. Uppgifter som är äldre än sex år kan dock rättas till om arbetstagaren själv kan uppvisa ett obestridligt bevis på de arbetsinkomster utifrån vilka han eller hon borde ha försäkrats.

198 §. *Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställighet av lagstadgade uppgifter*. I paragrafen finns bestämmelser om pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter. Enligt 1 mom. 1 punkten i den gällande paragrafen har pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och en besvärsinstans enligt lagen om pension för arbetstagare rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter av en arbetsgivare eller någon annan som betalar ersättning på basis av utfört arbete, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring och av myndigheter och andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ett anhängigt försäkrings-, pensions- eller förmånsärende eller som annars är nödvändiga vid

verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare eller i lagen om Pensionsskyddscentralen, i Europeiska unionens grundförordning om social trygghet eller Europeiska unionens tillämpningsförordning om social trygghet eller i en överenskommelse om social trygghet. Det föreslås att i punkten ska även nämnas den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik så att pensionsanstalterna kan få uppgifter av aktörer enligt lagen om ansvar i spårtrafik i de situationer som avses i 95 § 2 och 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare och där en persons arbetsoförmåga eller död är en följd av ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

Enligt den gällande bestämmelsen har alltså pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och besvärsinstanser rätt att få nödvändiga uppgifter av försäkrings- och pensionsanstalter som verkställer lagstadgad försäkring. Bestämmelsen kan inte tillämpas i en situation där betalningen av ersättning inte baserar sig på en lagstadgad försäkring, utan t.ex. på skadeståndslagen. Eftersom det inte finns några bestämmelser om ett allmänt lagstadgat försäkringssystem för utövare av spårtrafik, har pensionsanstalterna inte rätt att med stöd av 198 § i lagen om pension för arbetstagare av aktörer enligt lagen om ansvar i spårtrafik få uppgifter om de ersättningar som de har betalat.

I 203—210 § i lagen om pension för arbetstagare finns bestämmelser om utlämnande av uppgifter. Bestämmelserna gäller utlämnande av uppgifter inom en försäkringsgrupp, utlämnande av uppgifter för frivilligt grupptilläggspensionsskydd, utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk, pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ, utlämnande av uppgifter för arbetstagarnas grupplivförsäkring, vidareutlämnande av uppgifter, ansvaret beträffande den som vidareutlämnar uppgifter samt utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. Ingen av de ovannämnda bestämmelserna ger pensionsanstalterna rätt att lämna ut uppgifter till en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik. I lagen om ansvar i spårtrafik finns det inte heller några bestämmelser om utlämnande av uppgifter, utan det hänvisas till skadeståndslagen. I de bestämmelser som det hänvisas till finns inga bestämmelser om utlämnande av uppgifter.

Enligt artikel 6.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*) är behandling av personuppgifter laglig om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Att fastställa arbetspension är en rättslig förpliktelse och därför är utövande av regressrätten enligt lagen om ansvar i spårtrafik en lagstadgad uppgift inom arbetspensionssektorn. Bestämmelser om det utlämnande av uppgifter som möjliggör att regressrätten utövas bör dock finnas i lag.

För att pensionsanstalternas regressrätt ska kunna utövas i fråga om aktörer enligt lagen om ansvar i spårtrafik krävs det i praktiken informationsutbyte mellan pensionsanstalterna och den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik. På pensionsansökningsblanketterna frågas det efter ersättningar enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Uppgifter om att det är fråga om en spårtrafikskada kan också fås ur läkarutlåtanden eller andra handlingar. Pensionsanstalterna ska själva begära att få ersättningsuppgifter av den instans som behandlar spårtrafikersättningar.

Med stöd av den föreslagna bestämmelsen har en pensionsanstalt rätt att trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för att utöva den rätt som avses i 95 § 2 och 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Dessa uppgifter är uppgifter om beloppet av den ersättning

som har betalats med stöd av lagen om ansvar i spårtrafik och uppgifter om för vilken tid ersättning betalas, uppgifter om att en person har råkat ut för en spårtrafikskada, uppgifter om dagen för skadefallet och pensionstagarens, förmånstagarens och förmånslåtarens personuppgifter.

Enligt 198 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen om pension för arbetstagare har pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och en besvärsinstans enligt lagen om pension för arbetstagare rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården, socialserviceproducenter eller vårdinrättningar på begäran få av dessa uppgjorda utlåtanden och övriga uppgifter om den pensionssökandes journalhandlingar, rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga som behövs för att verkställa det försäkrings-, pensions- eller förmånsärende som avses i 1 mom. 1 punkten, om sökanden inte själv lämnar dessa uppgifter.

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen får i nuläget de uppgifter om hälsotillstånd som de behöver för att avgöra ett förmånsärende antingen av den sökande själv i samband med förmånsansökan, av Folkpensionsanstalten med stöd av 198 § 1 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare eller av aktörer inom hälso- och sjukvården med stöd av 198 § 1 mom. 2 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Utgångspunkten i arbetspensionsärenden är att sökanden själv lämnar uppgifterna. Ärenden som gäller arbetspensionsförmåner blir anhängiga på ansökan av den som ansöker om en förmån, och sökanden ska till ansökan foga den utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras. I praktiken är det svårt för den som ansöker om en förmån att veta vilka uppgifter pensionsanstalten behöver för att avgöra pensionsärendet. Pensionsanstalten behöver också ofta tilläggsutredningar för att ärendet ska kunna avgöras på ett ändamålsenligt sätt.

I praktiken är det svårt för den som lämnar ut uppgifterna att bedöma vilka uppgifter om hälsotillstånd som är nödvändiga för att avgöra ett förmånsärende. Därför föreslås det att momentet ändras så att det i momentet fastställs vilka utlåtanden om hälsotillstånd som en pensionsanstalt och Pensionsskyddscentralen kan få för avgörande av ett arbetspensionsärende. Den personuppgiftsansvariga ansvarar för lagenligheten hos utlämnandet av uppgifter. De mer detaljerade bestämmelserna hjälper den personuppgiftsansvariga att avgränsa vilka upp-gifter som får lämnas ut.

Det föreslås att det i 1 mom. 2 punkten ska tas in en bestämmelse enligt vilken pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen för avgörande av det pensions- eller förmånsärende som behandlas ska ha rätt att av de aktörer som nämns i punkten få de utlåtanden och handlingar som har upprättats för ett arbetspensions- eller rehabiliteringsärende. Denna bestämmelse ska finnas i den nya underpunkt a i 2 punkten. Utlåtanden som upprättats för ett arbetspensions- eller rehabiliteringsärende har upprättats uttryckligen för behandlingen av ett arbetspensionsärende, och dessa utlåtanden är därför i praktiken nödvändiga med tanke på avgörandet av ett pensionsärende.

Som en ny underpunkt b i momentet föreslås en noggrant avgränsad uppräkning av vilka andra B-läkarutlåtanden som är nödvändiga för avgörandet av ett pensions- eller förmånsärende. En pensionsanstalt och Pensionsskyddscentralen har rätt att få också dessa utlåtanden för behandlingen av ett arbetspensionsförmånsärende. Sådana utlåtanden är B-läkarutlåtanden som upprättats för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning, rehabiliteringsstöd, partiellt rehabiliterings-

stöd, invalidpension, delinvalidpension, arbetslivspension, möjligheter att fortsätta i arbetet eller yrkesinriktad rehabilitering samt omfattande B-läkarutlåtanden som gäller arbetsförmåga från de två åren före begäran om information. När en förmånsansökan blir anhängig kräver erhållande av de B-läkarutlåtanden som nämns ovan att en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen begär att få dem. I ärenden som gäller invalidpension, arbetslivspension eller rehabilitering måste uppgifter om sökandens hälsotillstånd behandlas. De utlåtanden som räknas upp i lagen är nödvändiga för behandlingen av dessa förmåner.

Enligt 35 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare har en arbetstagare rätt till invalidpension, om hans eller hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada uppskattas vara utan avbrott nedsatt med minst två femtedelar åtminstone ett år. Sjukdagpenning är en primär förmån i förhållande till invalidpension. I princip är en sökande först berättigad till sjukdagpenning under ett års tid. Sjukdagpenning beviljas högst till slutet av kalendermånaden efter den månad då antalet dagar med dagpenning uppgår till 300 dagar (maximitid). Till sjukdagpenningens maximitid räknas alla dagar med sjukdagpenning som ackumulerats på basis av samma sjukdom under de två föregående åren. Folkpensionsanstalten fastställer med tanke på begynnelsetidpunkten för full invalidpension enligt arbetspensionslagarna primärtiden för sjukdagpenning när minst 150 sjukdagpenningsdagar som räknas till maximitiden förflutit. Primärtiden fastställs när antalet sjukdagpenningsdagar överstiger 150 dagar. Primärtiden och maximitiden sammanfaller i regel, om arbetsoförmågan efter det att primärtiden har fastställts fortsätter utan avbrott fram till det att primärtiden upphör. Om den försäkrades arbetsoförmåga dock inte förlöper utan avbrott efter det att primärtiden har fastställts, avviker primärtiden och maximitiden från varandra och sjukdagpenning kan betalas till slutet av maximitiden.

Pensionsanstalten ska enligt 36 § i lagen om pension för arbetstagare när den behandlar en ansökan om invalidpension utreda en persons rätt till yrkesinriktad rehabilitering innan pensionsanstalten fattar beslut om invalidpension. Av denna orsak är det i samband med ansökan om invalidpension nödvändigt att pensionsanstalten vid bedömningen av rätten till invalidpension har tillgång till alla de B-läkarutlåtanden där man har tagit ställning till arbetsförmågan och hur personen orkar i arbetet.

Sjukdagpenning kan betalas i flera olika perioder under en längre tid och det är vanligt att man växlar mellan perioder med sjukdagpenning och t.ex. åtgärder som stöder återgång till arbetet och som vidtagits med hjälp av rehabilitering. Utlåtanden som upprättats för sjukdagpenning och rehabiliteringsförmåner är således nödvändiga också vid behandlingen av en ansökan om invalidpension när det bedöms t.ex. från och med när en sjukdom har lett till nedsatt arbetsförmåga eller om det ännu är möjligt för pensionssökanden att återgå till arbetet med hjälp av rehabilitering. De uppgifter som behövs för bedömningen är utöver det utlåtande som upprättats för sjukdagpenning också de uppgifter som finns i de läkarutlåtanden som upprättats för invalidpension, rehabiliteringsstöd, yrkesinriktad rehabilitering eller möjligheter att fortsätta i arbetet samt uppgifterna i omfattande B-läkarutlåtanden om arbetsförmågan.

Definitionen av arbetsoförmåga enligt arbetspensionslagarna är mer omfattande än enbart en medicinsk bedömning av en arbetstagares arbetsförmåga. Ett avgörande som gäller en förmån påverkas av många omständigheter som utifrån praktisk erfarenhet framgår av journalhandlingarna från de två senaste åren. Således är också andra utlåtanden än utlåtanden som upprättats uttryckligen för förmånsansökan nödvändiga vid bedömningen av rätten till förmånen.

Bestämmelser om rätt till arbetslivspension finns i 53 a § i lagen om pension för arbetstagare. En förutsättning för att få arbetslivspension är att en persons arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada och att personens möjligheter att fortsätta i arbetet är bestående

försvagade. Det krävs inte att arbetsförmågan varit nedsatt ett år utan avbrott och inte heller att primärtiden för sjukdagpenningen har uppnåtts.

I samband med ansökan om arbetslivspension ska pensionsanstalten dock även bedöma sökandens rätt till invalidpension. Den nedsatta arbetsförmåga som arbetslivspension förutsätter bedöms utifrån medicinska undersökningar och undersökningsresultat samt andra utredningar på samma sätt som i invalidpensions- och rehabiliteringsärenden. Av denna orsak är alla B-läkarutlåtanden som upprättats för de ändamål som nämns ovan under de två senaste åren nödvändiga för att avgöra ett arbetslivspensionsärende eller alternativt ett invalidpensionsärende.

Bestämmelser om rätt till arbetspensionsrehabilitering finns i 25 § i lagen om pension för arbetstagare. Rätten till arbetspensionsrehabilitering förutsätter att sökanden riskerar att bli arbetsoförmögen, vilket betyder att sökanden utan rehabiliteringsåtgärder skulle bli beviljad invalidpension under de närmaste åren. Rehabilitering är det primära alternativet i förhållande till invalidpension.

I ett rehabiliteringsärende görs bedömningen av risken för arbetsoförmåga alltid utifrån sökandens individuella helhetssituation med beaktande av sökandens arbets- och funktionsförmåga och dess antagna utveckling under de närmaste åren. Pensionsanstalten gör bedömningen av risken för arbetsoförmåga på samma grunder som bedömningen av arbetsoförmågan i fråga om invalidpension. De B-läkarutlåtanden från de två senaste åren som upprättats för de ändamål som avses ovan utgör en nödvändig del av bedömningen.

De bestämmelser som föreslås i 2 punkten hindrar inte att också andra handlingar som gäller hälsotillstånd fås vid behov. Eftersom de sökandes livssituation och hälsotillstånd varierar, föreslås att det i den nya 2 punkten underpunkt c på samma sätt som i nuläget ska föreskrivas om att pensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen har rätt att få också andra nödvändiga uppgifter om hälsotillstånd och arbetsförmåga. När man fastställer t.ex. begynnelsetidpunkten för arbetsoförmågan kan det behövas uppgifter om pensionssökandens hälsotillstånd också från tidigare år än från de två åren före begäran om information.

Paragrafens 1 mom. 2 punkt gäller utlämnande av personuppgifter, vilket innebär att bestämmelsen ska överensstämma med dataskyddsförordningen. Avgörande av invalidpension, arbetslivspension och ett rehabiliteringsärende enligt arbetspensionslagarna förutsätter att sökandens hälsotillstånd och funktionsförmåga bedöms. Den pensionsanstalt som avgör ärendet måste när den avgör ett sådant pensionsärende behandla uppgifter om sökandes hälsotillstånd. Behandlingen av personuppgifter om hälsotillstånd när ett arbetspensionsärende behandlas grundar sig på artikel 9.1 b i dataskyddsförordningen och de bestämmelser i dataskyddslagen (1050/2018) som kompletterar förordningen. Enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen är behandling av särskilda kategorier av personuppgifter förbjuden, om det inte finns en grund enligt artikel 9 för behandlingen. I artikel 9.2 b fastställs det att behandlingen är tillåten om den är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige eller den registrerade ska kunna fullgöra sina skyldigheter och utöva sina särskilda rättigheter inom arbetsrätten och på områdena social trygghet och socialt skydd, i den omfattning detta är tillåtet enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt eller ett kollektivavtal som antagits med stöd av medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder som säkerställer den registrerades grundläggande rättigheter och intressen fastställs.

I 6 § i dataskyddslagen finns nationella bestämmelser om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt 1 mom. 1 punkten i den paragrafen tillämpas artikel 9.1 i dataskydds-

förordningen inte när en försäkringsanstalt behandlar uppgifter som anstalten i försäkringsverksamheten fått om en försäkrads eller ersättningssökandes hälsotillstånd, sjukdom eller funktionsnedsättning eller sådana uppgifter om de vårdåtgärder eller andra därmed jämförbara åtgärder som avser den försäkrade och som behövs för att utreda anstaltens ansvar. I momentets 2 punkt anges dessutom att artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte tillämpas på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Dessa bestämmelser berättigar till behandling av särskilda kategorier av personuppgifter när det lagstadgade arbetspensionsskyddet verkställs.

Bestämmelser om ändamålsenliga åtgärder för att skydda den registrerades grundläggande rättigheter och intressen vid behandlingen av särskilda grupper av personuppgifter finns i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen. Som sådana skyddsåtgärder nämns t.ex. åtgärder för att det i efterhand ska kunna säkerställas och bevisas vem som har registrerat, ändrat eller överfört personuppgifter, åtgärder för att höja kompetensen hos den personal som behandlar personuppgifter och åtgärder för att fortlöpande säkerställa konfidentialitet, integritet, tillgänglighet och motståndskraft hos behandlingssystemen och tjänsterna i anknytning till behandlingen av personuppgifterna, inbegripet förmåga att återställa tillgängligheten och tillgången till uppgifterna i rimlig tid vid en fysisk eller teknisk incident.

I artikel 5 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om principen för ändamålsbegränsning. Personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål.

Enligt artikel 6.4 i dataskyddsförordningen är utnyttjande av personuppgifter för andra ändamål än det ändamål för vilket de ursprungligen samlades in möjligt, om den registrerades samtycke eller behandlingen grundar sig på unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt som utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1. I artikel 23.1 e i dataskyddsförordningen nämns som ett sådant mål en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse, särskilt ett av en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen, däribland penning-, budget- eller skattefrågor, folkhälsa och social trygghet.

När patientuppgifter lämnas ut från hälso- och sjukvården till en pensionsanstalt för avgörande av ett pensionsärende är det fråga om utlämnande av uppgifter för andra ändamål än det ändamål för vilket de ursprungligen samlades in. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter om hälsotillstånd från en organisation inom hälso- och sjukvården till en pensionsanstalt ska därför finnas i en nationell lag på det sätt som förutsätt i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. I de föreslagna bestämmelserna är det fråga om utlämnande av lagstadgade uppgifter som är nödvändiga för att avgöra en socialförsäkringsförmån. Rätten att få uppgifter ska vara begränsad till de i lagen uppräknade utlåtanden som upprättats för socialförsäkringsförmåner och andra uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende. Således kan de föreslagna bestämmelserna anses utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att säkerställa ett fungerande system för social trygghet.

206 §. *Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ*. Paragrafen innehåller bestämmelser om pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter. I 1 mom. 5 punkten i den gällande paragrafen nämns arbetslöshetsförsäkringsfonden. Det föreslås att paragrafens 1 mom. 5 punkt ändras så att arbetslöshetsförsäkringsfonden ändras till Sysselsättningsfonden.

Till 1 mom. ska det fogas en ny 8 punkt där det föreskrivs om pensionsanstalternas rätt att lämna ut uppgifter till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik för att fastställa innehållet i den rätt som avses i 95 § 2 och 3 mom. i situationer där en persons arbetsoförmåga eller död är en följd av ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

Att få ersättning av en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik torde i de flesta situationer förutsätta att pensionsanstalten har möjlighet att meddela aktören enligt lagen om ansvar i spårtrafik den betalda pensionens belopp, vilken tid pensionen gäller samt tillräckliga identifieringsuppgifter om pensionssökanden, förmånstagaren och förmånslåtaren och också uppgifter om att personen i fråga har råkat ut för ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik samt uppgifter om vilken dag skadefallet inträffade. Med stöd av 8 punkten kan pensionsanstalten meddela de uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i regressrätten till aktören enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Att verkställa arbetspensioner är en lagstadgad förpliktelse och därför är utövande av regressrätten enligt lagen om ansvar i spårtrafik en lagstadgad uppgift inom arbetspensionssektorn.

I vissa situationer kan pensionsanstalten behöva lämna ut också läkarutlåtanden om en person eller andra liknande omfattande uppgifter om hälsotillstånd till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik. I artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen fastställs det att behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter i princip är förbjuden. Enligt artikel 9.2 b i är behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter dock tillåten, om den är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige eller den registrerade ska kunna fullgöra sina skyldigheter och utöva sina särskilda rättigheter inom arbetsrätten och på områdena social trygghet och socialt skydd, i den omfattning detta är tillåtet enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Uppgifter om hälsotillstånd är uppgifter om särskilda kategorier av personuppgifter.

I grundlagsutskottets nyare utlåtanden har man tagit ställning till i synnerhet behandlingen av känsliga uppgifter. Utskottet har framhållit att lagstiftningen om behandling av känsliga personuppgifter bör vara så tydlig och begriplig som möjligt (GrUU 14/2018 rd och GrUU 71/2018 rd).

En pensionsanstalt har enligt den föreslagna bestämmelsen inte rätt att lämna ut andra uppgifter om hälsotillstånd än uppgifter om att en person har råkat ut för en spårtrafikolycka och vilken dag olyckan inträffade. För utlämnande av andra uppgifter om hälsotillstånd behövs personens samtycke. I de sällsynta enskilda fall där den som lidit skada inte själv har ansökt om ersättning av den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik och det därför att behövligt att uppgifter om hälsotillståndet lämnas ut till aktören enligt lagen om ansvar i spårtrafik för att pensionsanstalten ska kunna utöva sin regressrätt, bör pensionsanstalten få samtycke till utlämnande av uppgifterna om hälsotillstånd antingen av personen själv eller av dödsboet. Utan samtycke kan pensionsanstalten inte inleda behandlingen av ärendet.

1.2 Lagen om pension för företagare

2 §. *Centrala definitioner*. I paragrafens 1 mom. 9 punkt föreslås motsvarande ändringar som i 2 § 1 mom. 4 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

9 §. *Ålderspensionens belopp*. I paragrafens 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 12 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

15 §. *Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*. I paragrafens 1 mom. 3 punkt föreslås en motsvarande ändring som i 18 § 1 mom. 3 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

68 §. *Oavlönad tid som berättigar till pension*. I paragrafens 3—5 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 74 § 3—5 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

70 §. *Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på*. I paragrafens 3 och 6 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 76 § 2 och 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Det föreslås att 4 mom. upphävs på samma grunder som 76 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

75 §. *Engångsförhöjning av invalidpension*. I paragrafens 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 81 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

84 §. *Minskning av efterlevandepension i särskilda fall*. I paragrafens 1 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 91 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

85 §. *Förmåner som dras av från pension*. I paragrafens 1 mom. 5 punkt föreslås en motsvarande ändring som i 92 § 1 mom. 5 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

87 §. *Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension*. I paragrafens 1 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 94 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

88 §. *Regressrätt*. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som motsvarar det nya 3 mom. i 95 § i lagen om pension för arbetstagare.

91 §. *Pensionsansökan*. I paragrafens 1 och 3 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 101 § 1 och 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

124 §. *Att söka ändring*. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 128 § i lagen om pension för arbetstagare.

136 a §. *Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension*. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 140 a § i lagen om pension för arbetstagare.

142 §. *Utredning av kostnader och beslut om kostnadsfördelning*. Enligt paragrafen utreder Pensionsskyddscentralen de kostnader som avses i 139 och 141 § på det sätt som föreskrivs i 183 § i lagen om pension för arbetstagare. När kostnaderna utreds beaktas dock inte arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift som avses i 182 § i lagen om pension för arbetstagare. Det föreslås att 1 mom. i den gällande paragrafen ändras så att arbetslöshetsförsäkringsfonden ändras till Sysselsättningsfonden.

152 §. *Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter*. Det föreslås att hänvisningen i 3 mom. till 1 mom. 4 punkten ska strykas. Punkten i fråga har upphävts genom lag 1420/2016.

Det föreslås att i stället för den upphävda 4 punkten i 1 mom. ska en ny 4 punkt fogas till momentet på samma sätt som i fråga om 206 § 1 mom. 8 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

1.3 Lagen om pension för lantbruksföretagare

32 §. *Ålderspensionens belopp*. I paragrafens 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 12 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

38 §. *Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*. I paragrafens 1 mom. 3 punkt föreslås en motsvarande ändring som i 18 § 1 mom. 3 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

74 §. *Oavlönad tid som berättigar till pension*. I paragrafens 1 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 74 § 3 mom. 6 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

77 §. *Beviljande av pension på tidigare grunder och engångsförhöjning av pension*. I paragrafens 3 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 81 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

86 §. *Pensionsansökan*. I paragrafens 1 och 3 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 101 § 1 och 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

103 §. *Att söka ändring*. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 128 § i lagen om pension för arbetstagare.

113 a §. *Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension*. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 140 a § i lagen om pension för arbetstagare.

137 §. *Utredning av kostnader och beslut om kostnadsfördelning*. I paragrafens 1 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 142 § 1 mom. i lagen om pension för företagare.

1.4 Lagen om sjömanspensioner

2 §. *Centrala definitioner*. I paragrafens 1 mom. 6 punkt föreslås motsvarande ändringar som i 2 § 1 mom. 4 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

11 §. *Ålderspensionens belopp*. I paragrafens 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 12 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

13 §. *Begynnelsetidpunkten för ålderspension*. I paragrafens 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 13 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

18 §. *Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*. I paragrafens 1 mom. 3 punkt föreslås en motsvarande ändring som i 18 § 1 mom. 3 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

78 §. *Arbetsinkomster som berättigar till pension*. I paragrafens 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkt föreslås motsvarande ändringar som i 70 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

80 §. *Oavlönad tid som berättigar till pension*. I paragrafen föreskrivs det om oavlönad tid som berättigar till pension. Det föreslås att paragrafens 3—5 mom. ändras på motsvarande sätt som 74 § 3—5 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

82 §. *Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid*. I paragrafens 2 och 5 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 76 § 2 och 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Det föreslås att 3 mom. upphävs på samma grunder som 76 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

87 §. *Engångsförhöjning av invalidpension*. I paragrafens 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 81 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

96 §. *Minskning av efterlevandepension i särskilda fall*. I paragrafens 1 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 91 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

97 §. *Förmåner som dras av från pension*. I paragrafens 1 mom. 5 punkt föreslås en motsvarande ändring som i 92 § 1 mom. 5 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

99 §. *Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension*. I paragrafens 1 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 94 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

100 §. *Regressrätt*. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som motsvarar det nya 3 mom. i 95 § i lagen om pension för arbetstagare.

103 §. *Pensionsansökan*. I paragrafens 1 och 4 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 101 § 1 och 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

125 §. *Att söka ändring*. I paragrafen föreslås motsvarande ändringar som i 128 §. i lagen om pension för arbetstagare.

137 a §. *Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension*. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 140 a § i lagen om pension för arbetstagare.

156 §. *Pensionskassans ansvar för invalidpensionen*. I paragrafens 1 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 175 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

161 §. *Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader och utredning av kostnaderna*. I paragrafen fastställs att i fråga om pensionskassans ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader och i fråga om arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift, utredning av kostnaderna, beslut om kostnadsfördelning samt pensionskassans och andra pensionsanstalters rätt att komma överens om kostnadsfördelningen tillämpas 180 och 182—185 § i lagen om pension för arbetstagare. Det föreslås att den gällande paragrafen ändras så att arbetslöshetsförsäkringsfonden ändras till Sysselsättningsfonden.

1.5 Pensionslagen för den offentliga sektorn

3 §. *Centrala definitioner*. I paragrafens 1 mom. 8 punkt föreslås motsvarande ändringar som i 2 § 1 mom. 4 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

12 §. *Ålderspensionens belopp*. I paragrafens 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 12 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

13 §. *Begynnelsetidpunkten för ålderspension*. I paragrafen föreskrivs det om begynnelsetidpunkten för ålderspension. Enligt 1 mom. börjar ålderspensionen från ingången av månaden efter den månad då arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension och arbetstagarens anställning har upphört.

I paragrafens 2 mom. finns bestämmelser om undantag i fråga om förutsättningen för avslutande av en anställning. Om en arbetstagare parallellt har en eller flera anställningar som omfattas av pensionslagen för den offentliga sektorn och han eller hon avslutar någon av dem för att gå i ålderspension, har han eller hon trots bestämmelsen i 1 mom. rätt till ålderspension inte bara för pension som tjänats in fram till begynnelsetidpunkten för ålderspensionen utan även för den anställning som fortgår. Dessutom förutsätts det inte att en anställning avslutas, om arbetstagaren har för avsikt att gå i ålderspension på basis av någon annan arbetspensionslag, och han eller hon har haft ett parallellt avtal om närstående- eller familjevård som omfattas av denna lag, något annat uppdragsförhållande eller har varit i ett förtroendeuppdrag. Arbetstagaren har rätt till ålderspension även för dessa uppgifter från samma tidpunkt, fastän han eller hon inte avslutar dem.

Om en person endast har ett gällande uppdragsförhållande som närståendevårdare eller familjevårdare enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, ett annat uppdragsförhållande eller ett förtroendeuppdrag, och personen inte avslutar en anställning för att gå i pension, kan ålderspension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn inte beviljas enligt de gällande bestämmelserna. En person kan t.ex. ha huvudsaklig arbetspension som har tjänats in under anställning hos staten, men arbetet hos staten kan ha upphört redan före pensionsåldern. Om personen efter detta t.ex. har valts till ett kommunalt förtroendeuppdrag eller börjat arbeta som närståendevårdare, kan personen trots att han eller hon har uppnått pensionsåldern inte beviljas ålderspension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn. För att rätta till de situationer som beskrivs ovan föreslås det att paragrafens 2 mom. ändras så att varken gällande uppdragsförhållanden eller gällande förtroendeuppdrag utgör ett hinder för att pension beviljas också i det fallet att en person inte avslutar ett anställningsförhållande när han eller hon går i pension. Erhållande av pension förutsätter dock alltid i enlighet med 10 § i pensionslagen för den offentliga sektorn att arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension. Den nya bestämmelsen ersätter sista meningen i det gällande 2 mom., vilken gäller andra parallella anställningar som inte är tjänste- eller arbetsavtalsförhållanden, eftersom den gällande bestämmelsen är onödig efter ändringen.

I paragrafens 3 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 13 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

18 §. *Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*. I paragrafens 1 mom. 3 punkt föreslås en motsvarande ändring som i 18 § 1 mom. 3 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

31 §. *Andra bestämmelser om rehabilitering*. I 2 mom. föreskrivs det om andra bestämmelser om rehabilitering. I momentet hänvisas det felaktigt till 81 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, vilket betyder att pension inte tjänas in på basis av arbete som utförts parallellt med rehabiliteringspenning. Detta har inte varit avsikten, utan avsikten har varit att hänvisa till 84 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, där det föreskrivs om pensionstillväxt för tiden med invalidpension som upphört. Under tiden med rehabiliteringspenning tjänas pension in enligt

87 § i pensionslagen för den offentliga sektorn för oavlönad tid som berättigar till pension. Det föreslås att i 2 mom. korrigeras hänvisningen till 81 § i pensionslagen för den offentliga sektorn så att hänvisningen gäller 84 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

36 §. *Engångshöjning av invalidpension*. I paragrafens 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 81 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

53 §. *Arbetslivspensionens belopp*. Enligt den gällande paragrafen är arbetslivspensionens belopp den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började. Det föreslås att paragrafen ändras så att den motsvarar innehållet i 16 § 1 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn. Enligt den föreslagna paragrafen är arbetslivspensionens belopp den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började. Till följd av att betalningsprincipen ska stärkas föreslås det att i den intjänade pensionen ska i fortsättningen som arbetsinkomst beaktas de arbetsinkomster som betalats fram till begynnelsetidpunkten för arbetslivspensionen. I 58 § 1 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn föreskrivs det redan nu om att i arbetstagarens ålderspension beaktas pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som betalats efter det att arbetslivspensionen började, dvs. på basis av så kallad slutlön.

74 §. *Minskning av efterlevandepension i särskilda fall*. I paragrafens 1 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 91 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

85 §. *Arbetsinkomster som berättigar till pension*. I paragrafens 2 mom. och 3 mom. 4 och 12 punkt föreslås motsvarande ändringar som i 70 § 2 mom. och 3 mom. 4 och 12 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

87 §. *Oavlönad tid som berättigar till pension*. I paragrafens 3—5 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 74 § 3—5 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

88 §. *Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid*. I paragrafens 2 och 4 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 76 § 2 och 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Det föreslås att 3 mom. upphävs på samma grunder som 76 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

96 §. *Förmåner som dras av från pension*. I paragrafens 1 mom. 5 punkt föreslås en motsvarande ändring som i 92 § 1 mom. 5 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

98 §. *Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension*. I paragrafens 1 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 92 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

99 §. *Retroaktiv rätt till ersättning från en försäkringsanstalt*. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. på motsvarande sätt som i 95 § i lagen om pension för arbetstagare.

106 §. *Ansökan om pension*. I paragrafens 1 och 3 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 101 § 1 och 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

119 §. *Förhandlingsskyldighet*. I paragrafen föreskrivs det om förhandlingsskyldigheten i situationer där Keva som sista pensionsanstalt behandlar ett invalidpensionsärende. Om Keva när den avgör en ansökan om invalidpension tillämpar definitionen av arbetsoförmåga som tar fasta

på yrke, ska Keva när vissa förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls förhandla med pensionsanstalten inom den privata sektorn före beslut fattas.

Det föreslås att de i 1 mom. angivna förutsättningarna för tillämpning av ett förhandlingsförfarande ska ändras. En förutsättning för ett förhandlingsförfarande är liksom i nuläget att Keva i egenskap av sista pensionsanstalt ska begära att den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning före Keva avgör arbetstagarens rätt till invalidpension på basis av 33 § 1 mom. 1 punkten.

Dessutom föreslås som en ny förutsättning att arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet ska arbeta parallellt inom den privata och den offentliga sektorn. Pensionsanstalterna har på basis av en ömsesidig överenskommelse redan under flera års tid tillämpat ett förhandlingsförfarande också i situationer där en person har parallellt arbete inom både den privata och den offentliga sektorn, dock inte om det parallella arbetet har varit arbete som närståendevårdare. Med tanke på förhandlingsförfarandet har detta setts som viktigare än de grundläggande situationer enligt den gällande lagen där anställningen inom den privata sektorn kan ha upphört redan flera år tidigare. I fortsättningen är ovannämnda parallellitetssituation en nödvändig förutsättning för att förhandlingsskyldighet ska uppstå. Det föreslås att en bestämmelse om detta tas in i den nya 2 punkten i 1 mom.

Enligt den gällande paragrafen är en förutsättning för ett förhandlingsförfarande att arbetstagaren har tjänat in pension på basis av arbete inom den privata sektorn till ett belopp av minst 974,92 euro (nivån 2019). Viktigare än att granska beloppet av den pension som arbetstagaren tjänat in har dock i praktiken varit att utreda beloppet av inkomsterna från en parallell anställning inom den privata sektorn, eftersom pensionsanstalten inom den privata sektorn särskilt i parallellitetssituationer kan få ett betydande kostnadsansvar för den fonderade delen av invalidpension. Av denna orsak föreslås en ny 3 punkt i momentet enligt vilken en förutsättning är att arbetstagaren har arbetsinkomster som är försäkrade enligt pensionslagarna för den privata sektorn till ett belopp av minst 17 807,01 euro (nivån 2019) under den två senaste kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 § i lagen om pension för arbetstagare. I praktiken betyder denna förutsättning samtidigt att arbetstagarens invalidpension inbegriper rätt till pension för återstående tid enligt 76 § i lagen om pension för arbetstagare och att arbetspensionsanstalten inom den privata sektorn blir ansvarig för kostnaderna för invalidpensionen under de förutsättningar som anges i 175 § i lagen om pension för arbetstagare. Enligt förslaget ska alla de förutsättningar som föreslås i paragrafens 1 mom. 1—3 punkt uppfyllas före ett förhandlingsförfarande kan tillämpas. Om pensionstagaren har många parallella anställningar inom den privata sektorn, ska Keva lämna begäran om bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga till den pensionsanstalt inom den privata sektorn som är avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn på basis av inkomsterna.

De ändringar som föreslås i paragrafens 1 mom. motsvarar till sitt innehåll de ändringar som föreslås i 108 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. Det föreslås att sista meningen i den gällande paragrafen överförs oförändrad till det nya momentet.

120 §. *Keva som sista pensionsanstalt vid beviljande av ny pension*. I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. där det föreskrivs om behörigheten för den pensionsanstalt som fattat förhandsbeslut. Keva eller den pensionsanstalt inom den privata sektorn som fattat förhandsbeslut om ett ärende, ska när de efter ett förhandsbeslut som avses i 25, 37 eller 55 § avgör det egentliga beslutet om samma förmån också avgöra det egentliga beslutet. Enligt den gällande lagen kan

den pensionsanstalt som fattat ett förhandsbeslut om rehabilitering, delinvalidpension eller arbetslivspension vara en annan pensionsanstalt än den som fattar det slutliga beslutet, eftersom den avgörande pensionsanstalten i regel bestäms på basis av arbetstagarens försäkrade arbetsinkomster under en granskningstid på två år.

139 §. *Sökande av ändring*. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 128 § i lagen om pension för arbetstagare.

150 §. *Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension*. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 140 a § i lagen om pension för arbetstagare.

151 §. *Kevas rätt att få uppgifter för att avgöra ett ärende och verkställa lagstadgade uppgifter*. I paragrafens 1 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 198 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

157 a §. *Kevas rätt att lämna ut uppgifter till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik*. Paragrafen är ny. I paragrafen föreskrivs det om Kevas rätt att lämna ut uppgifter till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik, om uppgifterna är nödvändiga för att fastställa innehållet i regressrätten. Bestämmelsen motsvarar den nya 8 punkt som föreslås i 206 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

1.6 Lagen om Pensionsskyddscentralen

5 §. *Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader*. I paragrafen föreskrivs det om ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader. Enligt 1 mom. har Pensionsskyddscentralen rätt att ta ut verksamhetsbaserade serviceavgifter för sina tjänster. De pensionsanstalter som har hand om pensionsskyddet enligt arbetspensionslagarna svarar för de kostnader som Pensionsskyddscentralens uppgifter enligt denna lag medför till den del som Pensionsskyddscentralens verksamhetsbaserade serviceavgifter och övriga avkastning inte räcker till för att täcka dem.

I 2 mom. föreskrivs det närmare om hur pensionsanstalternas andel av Pensionsskyddscentralens kostnader fördelas mellan pensionsanstalterna. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att andelen av kostnaderna för Pensionsskyddscentralen och kostnadsandelsskulden ska hänföras separat till pensionsanstalterna inom den offentliga och den privata sektorn i förhållande till med vilken andel den service som producerats av Pensionsskyddscentralen hänförs till pensionsanstalterna inom den offentliga och den privata sektorn.

Pensionsanstalterna ska täcka kostnaderna för Pensionsskyddscentralen enligt serviceandelarna i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade i respektive pensionsanstalt. I fråga om Keva fördelas kostnaderna fortfarande mellan Keva, staten, kyrkans pensionsfond och Folkpensionsanstalten i förhållande till det finansieringsansvar som föreskrivs i 178 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Dessutom ska i Sjömanspensionskassans och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts kostnadsandelar fortfarande beaktas särdragen i den service som hänför sig till dem. Tillsynen över att pensionsanstaltens service är försäkrad gäller inte Sjömanspensionskassan eller Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. År 2018 var tillsynens andel av Pensionsskyddscentralens kostnader 9 procent av de kostnader som täcks med kostnadsandelen. Dessutom förekommer det i bl.a. vissa registertjänster och anvisningarna för hur lagen ska tillämpas mycket små skillnader i den service som ges Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt i förhållande till den övriga privata sektorn. Enligt den senaste bedömningen

hänför sig cirka 90 procent av de övriga privata pensionsanstalternas tjänster till Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Närmare bestämmelser om beräkningen av särdragen i Sjömanspensionskassans och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts kostnadsandelar finns i kostnadsfördelningsgrunderna.

Målet med ändringen är att Pensionsskyddscentralens kostnader ska fördelas noggrannare mellan pensionsanstalterna. Dessutom är avsikten att förenkla och förtydliga verkställandet av kostnadsandelarna.

När det i lag finns tydligare bestämmelser om fördelningen av kostnadsandelar mellan pensionsanstalterna är det inte längre behövligt att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Därför föreslås det att det bemyndigande att utfärda förordning som finns i slutet av momentet ska slopas. Således upphävs statsrådets förordning om beaktande av försäkrade arbetsinkomster vid beräkningen av vissa pensionsanstalters andel av Pensionsskyddscentralens kostnader.

Närmare bestämmelser om beräkningen av kostnadsandelarna kan fortfarande utfärdas i de kostnadsfördelningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer. Enligt 3 mom. föreskrivs det närmare hur pensionsanstalternas kostnadsandelar ska räknas ut och verkställas i de kostnadsfördelningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet på framställning av Pensionsskyddscentralen fastställer med stöd av 183 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Kostnadsfördelningsgrunderna utarbetas av Pensionsskyddscentralen i samarbete med pensionsanstalterna. Pensionsskyddscentralen framställer ändringar i grunderna samt värdet på Pensionsskyddscentralens kostnadsandelskoefficienter för social- och hälsovårdsministeriet för fastställande. Den föreslagna ändringen kräver att kostnadsfördelningsgrunderna och processerna för Pensionsskyddscentralens kostnadsfördelning ändras. Pensionsanstalternas kostnadsandelar ska bestämmas så att det finns skilda kostnadsandelar för offentliga och privata pensionsanstalter. Pensionsanstalternas årliga kostnadsandelar innehåller nödvändigtvis en bedömning. I kostnadsandelarna ska det ses till att Pensionsskyddscentralens medel räcker till för att täcka utgifterna för dess uppgifter och verksamhet samt för att upprätthålla en tillräcklig likviditet. Av denna orsak ska det i kostnadsfördelningsgrunderna bestämmas hur det överskott/underskott som kostnadsandelarna medför för Pensionsskyddscentralen ska hanteras, dvs. hur Pensionsskyddscentralens så kallade kostnadsandelsskuld ska hanteras.

1.7 Lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

3 §. *Förordnande av ordförandena och medlemmarna*. Det föreslås att 1 mom. preciseras så att statsrådet förordnar vice ordförandena och de övriga medlemmarna med uppdraget som bisyssla på framställning av social- och hälsovårdsministeriet. Med stöd av reglementet för statsrådet handläggs och avgörs vid statsrådets allmänna sammanträde förordnade av medlemmar i nämnder, som har andra än beredningsuppgifter. Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden arbetar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde, och därför ska statsrådet fatta beslut på framställning av social- och hälsovårdsministeriet.

1.8 Sjukförsäkringslagen

11 kap. **Beloppet av dagpenningsförmånerna**

3 §. *Löneinkomst*. Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som avses med löneinkomst som innehåller årsinkomst enligt 2 §. I 2 mom. räknas vissa prestationer upp som betraktas som lön.

Det föreslås att det i momentet tas in ett omnämnande av dividend som grundar sig på en arbetsinsats. Som lön ska enligt förslaget betraktas sådant vederlag för arbete som betalas som i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.

Dividend som grundar sig på en arbetsinsats betraktas vid beskattningen som lön eller arbetsersättning som beskattas som förvärvsinkomst till den del grunden för dividendutdelningen är en arbetsinsats som dividendtagaren eller någon inom denna persons intressesfär har gjort. I 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen fastställs att utan hinder av vad som någon annanstans i lag föreskrivs om skatteplikt för dividender, utgör en dividend förvärvsinkomst, om grunden för dividendutdelningen enligt en bestämmelse i bolagsordningen, ett beslut av bolagsstämman, ett delägaravtal eller något annat avtal är en arbetsinsats som dividendtagaren eller någon inom denna persons intressesfär har gjort. Dividenden utgör inkomst för den vars arbetsinsats det gäller.

Vid beskattningen kan dividend för en arbetsinsats delas ut av aktiebolag, andelslag, inhemska sparbanker, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar.

Dividend som grundar sig på en arbetsinsats baserar sig på arbete, dvs. på en arbetsinsats. Dividend som grundar sig på en arbetsinsats är en prestation som kan jämföras med vederlag för arbete och som betalas i form av utdelning, dvs. dividend för en arbetsinsats. Således är det motiverat att dividend som grundar sig på en arbetsinsats beaktas som löneinkomst som utgör grund för en dagpenningsförmån.

Begreppet löneinkomst gäller i enlighet med 1 mom. endast lön som fåtts i ett anställnings- eller tjänsteförhållande. Om en person arbetar som företagare utgör den dividend som grundar sig på en arbetsinsats och som personen betalas inte sådan i paragrafen avsedd löneinkomst som beaktas i årsinkomsten.

I 3 mom. föreskrivs det om prestationer som inte betraktas som i paragrafen avsedda löneinkomster. Momentets 4 punkt gäller den förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption. Det föreslås att hänvisningen i punkten preciseras så att den gäller 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen, inte hela paragrafen. Det är fråga om en teknisk ändring.

Begreppet anställningsoption som avses i inkomstskattelagen är innehållsmässigt mer omfattande än den anställningsoption som avses i sjukförsäkringslagen. Vid beskattningen kan en anställningsoption inbegripa t.ex. en aktiepremie. I sjukförsäkringslagen föreskrivs det separat om anställningsoptioner och aktiepremier. Lagens 11 kap. 3 § 3 mom. 4 punkt gäller anställningsoptioner och 3 mom. 5 punkten gäller aktiepremier. Det föreslås att ordalydelsen i momentets 4 punkt preciseras så att skillnaden mellan begreppet anställningsoption som används i sjukförsäkringslagen och begreppet anställningsoption som används vid beskattningen framgår tydligare. I punkten ska det tas in en precisering som hänvisar till 3 mom. 5 punkten och som klargör att bestämmelsen om en anställningsoption i 4 punkten tillämpas, om inte något annat följer av bestämmelsen om aktiepremier i 5 punkten och det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som vederlag för arbete. Preciseringen motsvarar lagens syfte och den praxis som ska iakttas när lagen tillämpas.

Enligt den gällande 3 mom. 4 punkten betraktas en förmån som uppkommer genom att en anställningsoption utnyttjas inte som lön. Det föreslås att det i punkten tas in en ny bestämmelse enligt vilken en förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption dock, med avvikelse från den ovannämnda huvudregeln, under vissa förutsättningar är inkomst som betraktas som lön.

En förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption betraktas i princip inte som lön eftersom värdet på den förmån som fås från anställningsoptionen bestäms på basis av utvecklingen av aktiens värde och arbetstagarens arbetsinsats inte har någon direkt inverkan på beloppet av den förmån som fås från anställningsoptionen. När man avtalar om förmånen kan det inte på samma sätt som i fråga om lön göras en exakt bedömning av arbetstagarens behållning.

Om aktiens avtalade teckningspris vid tidpunkten för överlåtelsen av optionen dock är klart lägre än aktiens marknadspris, bildas beloppet av den förmån som fås från anställningsoptionen inte i huvudsak på basis av aktiernas framtida kursutveckling utan arbetstagaren får redan då optionsrätten överlåts en förmån med ett värde i pengar som kan bedömas exakt. Den förmån som arbetstagaren får vid tidpunkten för överlåtelsen av optionen, dvs. skillnaden mellan aktiens avtalade teckningspris och aktiens gängse värde vid tidpunkten för överlåtelsen av optionen, ska då betraktas som vederlag för arbete.

Det föreslås att det i lagen fastställs att om den ovan beskrivna anställningsoptionsförmånen till underpris används före det har gått ett år sedan optionen erhölls ska förmånen beaktas som löneinkomst. Om anställningsoptionsförmånen till underpris används först minst ett år efter det att optionen erhölls, anses arbetstagarens arbetsinsats inte ha någon direkt inverkan på den erhållna förmånens slutliga belopp och förmånen betraktas inte som lön. Bestämmelsen motsvarar tillämpningspraxis enligt lagen om pension för arbetstagare i fråga om arbetsinkomster som utgör grund för pensionen samt den föreslagna ändringen av lagen om pension för arbetstagare.

Den förmån som fås från en anställningsoption är löneinkomst, om det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption är väsentligt lägre än aktiens gängse värde då optionen ges och förmånen används före det har gått minst ett år efter det att förmånen erhölls. Vad som avses med väsentlig skillnad ska fastställas från fall till fall. Aktiens avtalade teckningspris kan anses klart understiga aktiens gängse värde, om det avtalade teckningspriset är mindre än 50 procent av aktiens gängse värde då optionen gavs.

Beloppet av förmånen som bildas av anställningsoptionsförmånen till underpris bedöms enligt tidpunkten för överlåtelsen av optionsrätten, men förmånen betraktas som lön först då optionsförmånen används. Arbetsgivaren ska då optionen används kontrollera om man vid överlåtelsen av optionen har avtalat om att aktiens teckningspris är väsentligt lägre än aktiens gängse värde vid tidpunkten då optionen ges och om optionsförmånen till underpris har använts före det har gått minst ett år från det att optionsförmånen gavs. Som förmånens belopp betraktas skillnaden mellan aktiens avtalade teckningspris och aktiens gängse värde vid tidpunkten för överlåtelsen av optionen. Arbetsgivaren ska då anställningsoptionen används anmäla förmånsbeloppet till inkomstregistret.

I paragrafens 3 mom. 5 punkt föreskrivs det om aktiepremier. Det föreslås att termen fondbörs uppdateras i enlighet med lagen om handel med finansiella instrument. Termen fondbörs ska ersättas med termen reglerad marknad (= börsens huvudlista) och termen multilateral handelsplattform (= handelsplattformen First North). Definitioner av dessa termer finns i lagen om handel med finansiella instrument. Ändringen av termerna är en teknisk ändring.

Det föreslås dessutom att ordalydelsen i 5 punkten preciseras så att det av bestämmelsen tydligt framgår att värdet på en förmån som fås i form av en premie ska fastställas på basis av värdeutvecklingen av de aktier som avses i bestämmelsen under en tid på minst ett år från det att premien utlovas till det att den ges (en s.k. ett års väntetid). Preciseringen motsvarar gällande praxis.

Granskningstiden för den väntetid på ett år som avses i bestämmelsen om aktiepremier anses börja från det att premien utlovas och upphöra när premien ges. En premie anses ha getts när personen får äganderätt till premien. Överlåtelsebegränsningen som gäller aktier inverkar inte på tidpunkten då premien ges.

Om en aktiepremie dock belastas efter överförandet av äganderätten, t.ex. av en villkorlig återbetalningsskyldighet som hänför sig till anställningsförhållandets kontinuitet eller uppfyllande av arbetsgivarbolagets resultatmål och dessutom av en begränsning av rätten att överlåta aktien, anses aktiepremien ha getts först när den villkorliga återbetalningsskyldigheten och överlåtelsebegränsningen upphör och personen äger aktiepremien och kan förfoga över den.

Det föreslås att punkten i slutet av 3 mom. 11 punkten ändras till ett kommatecken. Det är fråga om en teknisk ändring som beror på att det föreslås att en ny 12 punk ska tas in i momentet.

En ny 12 punkt ska tas in i 3 mom. och enligt den punkten ska den vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft inte betraktas som lön, om det inte är fråga om dividend som grundar sig på en arbetsinsats enligt 2 mom. Bestämmelsen motsvarar tillämpningspraxis enligt sjukförsäkringslagen. Som lön betraktas inte heller i fortsättningen en sådan vinstandel eller utdelning som inte utgör vederlag för utfört arbete.

1.9 Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (952/2019)

94 §. I samband med att patientförsäkringslagen (948/2019) stiftades ändrades 94 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare så att hänvisningarna till patientskadelagen (585/1986) har rättats till hänvisningar till den nya patientförsäkringslagen. Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (952/2019) träder i kraft den 1 januari 2021. För att de ändringar som nu föreslås i 94 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare också ska gälla ordalydelsen i den bestämmelse som träder i kraft vid ingången av 2021, föreslås det att lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare ändras. I 94 § 1 mom. föreslås motsvarande ändringar som föreslagits i momentets nuvarande ordalydelse.

1.10 Lagen om ändring av lagen om pension för företagare (953/2019)

87 §. I 87 § 1 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 94 § 1 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

1.11 Lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (954/2019)

99 §. I 99 § 1 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 94 § 1 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

1.12 Lagen om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn (956/2019)

98 §. I 98 § 1 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 94 § 1 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Ändringarna som gäller bestämmandet av den sista pensionsanstalten förutsätter ändringar i statsrådets förordning om behörig pensionsanstalt. Genom den förordningen utfärdas närmare bestämmelser om bestämmande av behörig pensionsanstalt och dess uppgifter, samt om hur

granskningstiden i fråga om de försäkrade arbetsinkomsterna under de två sista kalenderåren bestäms. Genom förordning av statsrådet kan det också föreskrivas om en kortare granskningstid för de försäkrade arbetsinkomsterna än de två senaste kalenderåren, om det finns försäkrade arbetsinkomster för en kortare granskningstid än två år. Ett utkast till förordning finns som bilaga till denna regeringsproposition.

Det föreslås att ordalydelsen i bemyndigandena att utfärda förordning om ansökan om pension enligt arbetspensionslagarna ändras på grund av den innehållsmässiga ändringen av paragraferna om pensionsansökan. Ändringarna förutsätter inte att statsrådets förordning om verkställighet av lagen om pension för arbetstagare ändras.

Det bemyndigande att utfärda förordning som finns i 5 § i lagen om Pensionsskyddscentralen ska enligt förslaget slopas, och i och med detta upphävs statsrådets förordning om beaktande av försäkrade arbetsinkomster vid beräkningen av vissa pensionsanstalters andel av Pensionsskyddscentralens kostnader. Närmare bestämmelser om beaktande av försäkrade arbetsinkomster behöver inte längre utfärdas genom förordning, eftersom det i lag nu föreskrivs tydligare om fördelningen av kostnadsandelar mellan pensionsanstalterna. Närmare bestämmelser om hur pensionsanstalternas kostnadsandelar ska räknas ut och verkställas föreskrivs fortfarande i de kostnadsfördelningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer på framställning av Pensionsskyddscentralen. I kostnadsfördelningsgrunderna föreskrivs närmare bland annat om hur kostnadsandelarna för Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska räknas ut. Enligt lag ska särdragen i de tjänster som hänför sig till dessa pensionsanstalter beaktas i deras kostnadsandelar. Den andel som pensionsanstalterna inom den privata sektorn ansvarar för fördelas i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade inom den privata sektorn, dock med beaktande av att Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt inte är föremål för tillsynen över ordnandet av försäkring och att Pensionsskyddscentralens övriga uppgifter enligt 2 § i lagen om Pensionsskyddscentralen inte i samma utsträckning gäller Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som andra pensionsanstalter inom den privata sektorn.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Det föreslås dock att ändringarna som gäller begreppet arbetsinkomst ska träda i kraft först den 1 januari 2021 så att de behövliga ändringarna i inkomstregistret hinner göras före ikraftträdandet. Bestämmelserna träder inte i kraft mitt under året, utan vid ingången av 2021.

Reformen av bestämmelserna om arbetsinkomst i sjukförsäkringslagen träder i kraft den 1 januari 2020. I ikraftträdandebestämmelsen i lag 535/2019 fastställs det att om arbetsoförmågan eller rätten till förmån börjat före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet på dagpenningsförmånen. Om de gamla bestämmelserna tillämpas på dagpenningsförmånerna eller rehabiliteringspenningen enligt ikraftträdandebestämmelsen, ska de gamla bestämmelserna tillämpas också vid beräkningen av pensionstillväxten för oavlönad tid och beräkningen av pension för återstående tid. De ändringar i arbetspensionslagarna som gäller de omarbetade bestämmelserna om arbetsinkomst ska således tillämpas på sådana dagpenningsförmåner och rehabiliteringspenningar på vilka de nya bestämmelserna i sjukförsäkringslagen tillämpas.

Det föreslås att hänvisningarna i arbetspensionslagarna till den upphävda lagen om olycksfall i militärtjänst ska strykas. Vad som i arbetspensionslagarna i fortsättningen föreskrivs om ersätt-

ningar enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag ska tillämpas på motsvarande förmån enligt den upphävda lagen om olycksfall i militärtjänst. På samma sätt ska vad som i arbetspensionslagarna i fortsättningen föreskrivs om tillfälliga ersättningar enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959).

Ändringarna som gäller regressrätt hos en aktör enligt lagen om ansvar i spårtrafik ska tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter, eftersom bestämmelserna om pensionsanstalternas regressrätt har trätt i kraft vid ingången av 2017. Ändringen som gäller fastställande av den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn ska tillämpas på pensionsansökningar som blir anhängiga den 1 januari 2020 eller därefter.

94 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare, 87 § 1 mom. i lagen om pension för företagare, 99 § 1 mom. i lagen om sjömanspensioner och 98 § 1 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn har ändrats i samband med att patientförsäkringslagen stiftades. Dessa ändringar i arbetspensionslagarna träder i kraft vid ingången av 2021. I denna proposition föreslås ändringar i samma bestämmelser i arbetspensionslagarna. För att de nu föreslagna ändringarna ska gälla både den nuvarande ordalydelsen och ordalydelsen i de bestämmelser som träder i kraft vid ingången av 2021 innehåller propositionen särskilt lagförslag som gäller en ändring av dessa bestämmelser. Dessa lagförslag (lagarna 9—12) föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De ändringar som föreslås i bestämmelserna om pensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens rätt att få information bör granskas med tanke på bestämmelserna om skydd för privatlivet i 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

Skyddet av personuppgifter är en grundläggande rättighet också enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt artikel 8 i stadgan har var och en rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Dessa uppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. I fråga om Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna har FN:s kommitté för mänskliga rättigheter ansett att skydd för personuppgifter kan behandlas som en del av skyddet för privatlivet.

I propositionen föreslås att det i arbetspensionslagarna ska fastställas vilka utlåtanden om hälsotillstånd en pensionsanstalt och Pensionsskyddscentralen kan få för avgörande av ett arbetspensionsärende. Dessa förslag gäller behandlingen av de personuppgifter som betraktas som känsliga och som gäller en persons hälsotillstånd, sjukdom eller handikapp eller vårdåtgärder som personen är föremål för.

Enligt grundlagsutskottet måste det finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt. Bestämmelserna om behandling av personuppgifter måste vara detaljerade och omfattande, inom de ramar som dataskyddsförordningen tillåter (GrUU 15/2018 rd).

Grundlagsutskottet har i sin praxis lyft fram riskerna med behandlingen av känsliga uppgifter. Även i den allmänna dataskyddsförordningen framhålls det att särskilda personuppgifter som

avses i artikel 9 i förordningen och som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till grundläggande rättigheter och friheter bör åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande rättigheterna och friheterna (GrUU 78/2018 rd, s. 3). Utskottet har därför särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (se t.ex. GrUU 3/2017 rd (endast på finska)). Enligt grundlagsutskottet bör bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter fortfarande analyseras utifrån praxisen för tidigare bestämmelser på lagnivå i den utsträckning dataskyddsförordningen tillåter (GrUU 14/2018 rd, s. 5—6).

I sina analyser av omfattning, exakthet och innehåll i lagstiftning om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretess har grundlagsutskottet lagt vikt vid att de uppgifter som lämnas ut är av känslig art (se t.ex. GrUU 38/2016 rd, s. 3). Utifrån skyddet för privatliv och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen har grundlagsutskottet bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter trots sekretess och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 17/2016 rd, s. 2—3 och de utlåtanden som nämns där). Utskottet har dock ansett att grundlagen inte tillåter en generös och ospecificerad rätt att få uppgifter, inte ens om den är förenad med nödvändighetskriteriet (GrUU 19/2012 rd, s. 4/I och de utlåtanden som nämns där). Grundlagsutskottet framhåller dessutom att även lagstiftningen om behandling av känsliga personuppgifter bör vara så tydlig och begriplig som möjligt (GrUU 14/2018 rd, s. 6).

I propositionen har man beaktat de särdrag hos uppgifterna om hälsotillstånd som framgår av grundlagsutskottets praxis. Det föreslås att det i lagen tas in en förteckning över de läkarutlåtanden som är nödvändiga för avgörande av det pensions- eller förmånsärende som behandlas. Med stöd av lagen får endast uppgifter som är nödvändiga med tanke på skötseln av en lagstadgad uppgift lämnas ut. I detaljmotiveringen beskrivs det närmare på vilka grunder de utlåtanden som räknas upp i lagen är sådana handlingar som är nödvändiga med tanke på den ändamålsenliga behandlingen av ett pensionsärende.

De läkarutlåtanden som räknas upp i lagen är sådana handlingar som har upprättats uttryckligen för ett socialförsäkringsförmånsärende. Om det med tanke på avgörandet av det pension- eller förmånsärende som behandlas är nödvändigt för en pensionsanstalt att få andra patientuppgifter utan pensionssökandens samtycke, ska pensionsanstalten lämna in en separat begäran om information som gäller dessa uppgifter. Också till denna del är pensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens rätt att få information begränsad till endast uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av det pensions- eller förmånsärende som behandlas.

Genom de föreslagna bestämmelserna tryggas rättssäkerheten vid behandlingen av arbetspensionsärenden. Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en myndighet som är behörig enligt lag. Dessutom ska enligt 21 § 2 mom. garantier för god förvaltning tryggas genom lag. Med exakta bestämmelser om utlämnande av uppgifter försöker man säkerställa att pensionsanstalten kan utreda ett ärende i tillräcklig grad och på ett ändamålsenligt sätt och att ett pensionsärende kan behandlas utan ogrundat dröjsmål.

Förslagens överensstämmelse med dataskyddsförordningen har analyserats i detaljmotiveringen till lagförslagen.

Ändringar som gäller normgivningsbemyndiganden ska bedömas utifrån 80 § i grundlagen. Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag. Om det inte särskilt anges vem som ska utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet. Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan även andra myndigheter än ett ministerium genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning.

I propositionen föreslås att bemyndigandet att utfärda förordning i 5 § i lagen om Pensionsskyddscentralen upphävs. Genom förordning behöver inte längre utfärdas närmare bestämmelser om hur den försäkrades arbetsinkomster beaktas vid beräkningen av Pensionsskyddscentralens kostnadsandelar, eftersom det i lag nu föreskrivs tydligare om fördelningen av kostnadsandelar mellan pensionsanstalterna. Det föreslås att bestämmelsen om fördelningen av kostnadsandelar ändras så att Pensionsskyddscentralens kostnadsandel och kostnadsandelsskuld ska hänföras separat till den offentliga och den privata pensionssektorn i samma förhållande som de tjänster som producerats vid Pensionsskyddscentralen hänför sig till respektive pensionssektor. I lagen föreskrivs också om till vilka delar Pensionsskyddscentralens uppgifter enligt lagen om Pensionsskyddscentralen gäller Sjömanspensionskassan, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och till vilka delar de gäller pensionsanstalterna inom den privata sektorn.

Med stöd av 3 mom. ska närmare bestämmelser om hur pensionsanstalternas kostnadsandelar ska räknas ut och verkställas fortfarande föreskrivas i de kostnadsfördelningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer på framställning av Pensionsskyddscentralen. I kostnadsfördelningsgrunderna föreskrivs närmare bland annat om hur kostnadsandelarna för Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska räknas ut. Enligt lag ska särdragen i de tjänster som hänför sig till dessa pensionsanstalter beaktas i deras kostnadsandelar. Den andel som pensionsanstalterna inom den privata sektorn ansvarar för fördelas i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade inom den privata sektorn, dock med beaktande av att Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt inte är föremål för tillsyn över ordnandet av försäkring och att Pensionsskyddscentralens övriga uppgifter enligt 2 § i lagen om Pensionsskyddscentralen inte i samma utsträckning gäller Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som andra pensionsanstalter inom den privata sektorn. Bestämmelser om social- och hälsovårdsministeriets behörighet att meddela föreskrifter ingår som sådana i 5 § 3 mom. i lagen om Pensionsskyddscentralen och i 183 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare. I kostnadsfördelningsgrunderna ges mycket tekniska och detaljerade föreskrifter om kostnadsfördelningen, och bestämmelsernas betydelse i sak förutsätter inte att det föreskrivs om saken genom lag eller förordning. Lagen innehåller också tillräckligt exakta bestämmelser om grunderna för fördelningen av kostnadsandelar.

På ovannämnda grunder anser regeringen att propositionen är förenlig med grundlagen och att de föreslagna lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 76 § 3 mom., sådant det lyder i lag 634/2009,

ändras 2 § 1 mom. 4 punkten, 12 § 3 mom., 13 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 70 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten, 74 § 3—5 mom., 76 § 2 och 5 mom., 81 § 2 mom., 91 § 1 mom., 92 § 1 mom. 5 punkten, 94 § 1 mom., 101 § 1 och 3 mom., 106 § 1 mom., 108 § 1 mom., 109 §, 111 § 3 mom., 128 och 140 a §, 175 § 1 mom., 182 §, 183 § 1 mom., 198 § 1 mom. och 206 § 1 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 4 punkten, 175 § 1 mom. och 183 § 1 mom. i lag 1247/2016, 12 § 3 mom., 13 § 2 mom. och 206 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1269/2018, 18 § 1 mom. 3 punkten, 74 § 5 mom., 81 § 2 mom., 91 § 1 mom., 92 § 1 mom. 5 punkten, 94 § 1 mom., 108 § 1 mom. och 109 § sådana de lyder i lag 69/2016, 70 § 3 mom. 4, 5 och 12 punkten sådana de lyder i lag 940/2010, 74 § 3 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1274/2006, 627/2009, 1203/2009, 69/2016 och 1247/2016, 106 § 1 mom. och 111 § 3 mom. sådana de lyder i lag 634/2009, 128 § sådan den lyder i lag 701/2016, 140 a § sådan den lyder i lag 678/2011, 182 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 945/2016 och 1247/2016 samt 198 § 1 mom. sådant det lyder i lagarna 1456/2011 och 1247/2016, samt

fogas till 95 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 69/2016, ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 189 a § som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

— —

4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkrings-

lagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

— —

12 §

Ålderspensionens belopp

— —

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen samt pensionen enligt 2 mom. med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare kalendermånad än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Arbetstagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.

— —

13 §

Begynnelsetidpunkten för ålderspension

— —

Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension. Ålderspension kan då beviljas också retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts.

— —

18 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

— —

3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började, den pension som tjänats in under den i 68 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 74 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

— —

70 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

— —

Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående vederlag som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av

1) betjäningsavgifter eller gåvor från allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkassa enligt lagen om försäkringskassor och som arbetstagaren erhåller i stället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal,

3) stöd för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), eller något motsvarande annat stöd som betalas av staten eller kommunen,

4) i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.

Som sådant vederlag för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

— —

4) en i 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges och en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs, eller om inte det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som vederlag för arbete,

5) en premie som ges i form av aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern som arbetsgivarbolaget eller till samma ekonomiska sammanslutning av motsvarande slag, och förutsatt att aktierna noteras på en av myndigheterna övervakad reglerad marknad eller en av myndigheterna övervakad multilateral handelsplattform, eller ges i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt, eller ges helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, om värdet på en den förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet på aktierna utvecklas under en period på minst ett år från det att premien utlovas till det att den ges,

— —

12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, om inte något annat följer av 2 mom. 4 punkten.

— —

74 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— —

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 121 procent av den årsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, och 21 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts,

4) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren,

5) 55 procent av den årsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, eller för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

8) 62 procent av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning,

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten tjänas in av samma orsak.

Den årsinkomst som ligger till grund för förmånerna och som avses i 3 mom. 1, 5 och 8 punkten i denna paragraf beaktas endast om årsinkomsten inbegriper löneinkomst eller företagarinkomst till minst det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten. Som den inkomst som ligger till grund för förmånen betraktas i de situationer som avses i 3 mom. 1 punkten i denna paragraf dock alltid minst 523,62 euro per månad. Om den förmån som avses i den punkten på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas som den inkomst som ligger till grund för förmånen dock beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.

På basis av den inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på basis av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

76 §

Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på

— —

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som nämns i 74 § 3 och 4 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 74 § avsedda förmåner för oavlönad tid än de inkomster som nämns i 1 punkten till 100 procent.

— —

Dagpenning enligt sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löne- eller företagarinkomst till det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i denna lag.

— —

81 §

Engångsförhöjning av invalidpension

— —

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är högst 31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje därpå följande levnadsår.

91 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller vid den tidpunkt då efterlevandepensionen minskas första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen eller den partiella förtida ålderspensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 88 § har fastställts för den efterlevande maken.

— —

92 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

— —

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag,

— —

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

95 §

Regressrätt

— —

Om invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik, betalas arbetstagaren invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

101 §

Pensionsansökan

En arbetstagare ska ansöka om pension hos pensionsanstalten genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om pensionsanstalten redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från arbetstagaren. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.

— —

Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

106 §

Arbete enbart i branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn

Om en arbetstagare har omfattats endast av pensionsskydd enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, avgörs hans eller hennes pensionsärende av den pensionsanstalt som avses i 1 § 3 mom. och i vilken hans eller hennes arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn varit försäkrade till det största beloppet under den senaste kalendermånaden (*avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn*). Den senaste kalendermånaden är den kalendermånad under vilken arbetstagaren senast har haft försäkrade arbetsinkomster före den månad då pensionsansökan blev anhängig. Den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn betalar också pensionen och sköter övriga uppgifter som en pensionsanstalt ska sköta. Pensionsanstalten avgör och betalar dessutom pension som tjänats in på basis av oavlönad tid enligt 74 § samt en förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

— —

108 §

Förhandlingsskyldighet

Keva ska som sista pensionsanstalt före sitt beslut som avses i 105 § begära att den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, om

1) Keva med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn avgör arbetstagarens rätt till invalidpension utifrån arbetsoförmåga som har börjat medan en anställning inom den offentliga sektorn varade,

2) arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet har ett arbetsavtalsförhållande som är försäkrat enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn parallellt med ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, och

3) arbetstagaren har arbetsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn till ett belopp av minst 12 566,70 euro under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 § 1 mom.

— —

109 §

Behörigheten för den pensionsanstalt som betalar pension eller fattat förhandsbeslut när ny pension beviljas

En pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva som betalar ålders-, partiell förtida ålders-, invalid- eller arbetslivspension till en pensionstagare sköter den sista pensionsanstaltens uppgifter när pensionen ändras till ålderspension, en arbetstagare som får ålderspension beviljas ny ålderspension eller den som får partiell förtida ålderspension beviljas den partiella förtida ålderspensionens andra andel på 25 procent.

En ansökan om invalidpension och arbetslivspension från den som får partiell förtida ålderspension avgörs av den pensionsanstalt som betalar den partiella förtida ålderspensionen.

Om en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva betalar invalidpension som rehabiliteringsstöd, avgör samma pensionsanstalt ansökan om fortsatt invalidpension och sköter övriga uppgifter som hör till pensionsanstalten i invalidpensionsärendet. Om en arbetstagare efter avslutad invalidpension på nytt ansöker om invalidpension och denna nya pension bestäms på

tidigare grunder, avgör den pensionsanstalt som betalat den tidigare invalidpensionen ansökan och sköter övriga uppgifter som en pensionsanstalt ska sköta i ett invalidpensionsärende.

Om en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva har fattat ett förhandsbeslut om delinvalidpension, arbetslivspension eller arbetspensionsrehabilitering, avgör samma pensionsanstalt också pensionen som grundar sig på förhandsbeslutet och sköter den sista pensionsanstaltens uppgifter.

Om en förmånslåtare vid sin död fick pension från en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva, avgör den pensionsanstalt som betalat pensionen en ansökan om familjepension efter förmånslåtaren och sköter pensionsanstaltens övriga uppgifter som gäller familjepensionen.

111 §

Pensionsskyddscentralens beslutanderätt och närmare bestämmelser

— —

Närmare bestämmelser om hur den behöriga pensionsanstalten enligt 106, 107, 107 a, 108 och 109 § bestäms och dess uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs det också närmare om hur granskningstiden enligt 107 a § för de försäkrade arbetsinkomsterna under de två senaste kalenderåren bestäms. Genom förordning av statsrådet kan det även föreskrivas om en kortare granskningstid för de försäkrade arbetsinkomsterna än de två senaste kalenderåren, om det finns försäkrade arbetsinkomster för en kortare granskningstid än två år.

128 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

Ändring i ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 9 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Ändring i Pensionsskyddscentralens beslut enligt 111 § 1 mom. om vilken pensionsanstalt som är behörig att behandla en pensionsansökan får inte sökas genom besvär.

140 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet som avses i 105 § har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 94 § eller sådan pension som avses i 91 a § 1 och 2 mom., kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

175 §

Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen

För kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om sjömanspensioner under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 § 1 mom. i denna lag uppgår till minst 12 566,70 euro svarar respektive pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets den försäkrade hörde under de kalenderåren. Pensionsanstalten svarar för kostnaderna i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 §, inkomsten för återstående tid som hänför sig till en invalidpension som upphört samt de i 74 § avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 76 § 2 mom. och de i 76 § 4—6 mom. avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna under de nämnda två kalenderåren.

— —

182 §

Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna

Sysselsättningsfonden som avses i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998), betalar Pensionsskyddscentralen en andel av arbetspensionskostnaderna med vilken ansvaret och kostnaderna för beaktande av arbetslöshets- och utbildningsperioder täcks i fråga om

1) i denna lag avsedda pensionsanstalter som sköter arbetstagares pensionsförsäkring,
2) den i lagen om sjömanspensioner avsedda sjömanspensionskassan,
3) Keva till den del den svarar för det pensionsskydd som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn enligt 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Keva,
4) kyrkans pensionsfond till den del den svarar för det pensionsskydd som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn enligt 1 § i lagen om finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans pensionsskydd,
5) Folkpensionsanstalten till den del den svarar för det pensionsskydd som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn enligt 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten,
6) den pensionsanstalt som sköter pensionsskyddet enligt den pensionsstadga som fastställts med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank, och
7) kyrkosamfundets centralfond, som sköter pensionsskyddet enligt de pensionsbestämmelser som grundar sig på lagen om ortodoxa kyrkosamfundet.

Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna baserar sig på i de i 1 mom. nämnda pensionsanstalterna försäkrade förmånstagarnas arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de i 74 § 3 mom. 2, 3 och 6 punkten avsedda förmånerna och till vilka beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift läggs till minskat med 1,2 procentenheter. Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna fastställs så att den enligt uppskattning motsvarar det belopp som skulle erhållas om det för de ovan avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna skulle betalas en avgift som motsvarar den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt denna lag.

Sysselsättningsfonden ska årligen betala sin andel av arbetspensionskostnaderna till Pensionsskyddscentralen inom den tid som anges i kostnadsfördelningsgrunderna. De medel som Sysselsättningsfonden betalat gottskriver Pensionsskyddscentralen de i 1 mom. nämnda pensionsanstalterna i förhållande till de försäkrade arbetsinkomsterna så att de i 1 mom. avsedda pensionsanstalternas andel av ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader dras av från medlen före

gottskrivningen. Närmare bestämmelser om gottskrivning av Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna ingår i de kostnadsfördelningsgrunder som nämns i 183 § 2 mom.

Den i 2 mom. avsedda andel av arbetspensionskostnaderna som Sysselsättningsfonden ska betala fastställs genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet på framställning av Pensionsskyddscentralen. Social- och hälsovårdsministeriet kan också på gemensam framställning av Pensionsskyddscentralen och Sysselsättningsfonden fastställa att förskott ska betalas till Sysselsättningsfonden.

183 §

Utredning av kostnader

Pensionsskyddscentralen utreder kalenderårsvis hur det ömsesidiga ansvaret mellan de pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna beträffande det föregående kalenderåret fördelar sig i fråga om de kostnader som avses i 174—181 § och Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna som avses i 182 § med beaktande av vad pensionsanstalterna inom den privata sektorn och Keva i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat i pensioner eller som andra förmåner som en annan pensionsanstalt ansvarar för. I fråga om Keva, som varit sista pensionsanstalt, beaktas i utredningen vad som i lagen om Keva, i lagen om finansiering av statens pensionsskydd, i lagen om finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans pensionsskydd och i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten föreskrivs om finansiering av pensionsskyddet enligt pensionslagen för den offentliga sektorn.

— —

189 a §

Arbetsinkomster som berättigar till pension vid försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring

Om arbetsgivaren systematiskt har försummat sin skyldighet att ordna pensionsskydd enligt 141 eller 147 § eller sin anmälningsskyldighet enligt 144 § och arbetstagaren har varit medveten om försummelsen samt genom sin eget förfarande möjliggjort försummelsen och på så sätt också undvikit att arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift innehålls på lönen, har arbetstagaren inte rätt till pension enligt denna lag till den del pensionen grundar sig på inkomster vars försäkring har försummats. Pensionsanstalten ska på arbetstagarens begäran meddela arbetstagaren ett beslut om de inkomster som inte berättigar till pension med stöd av denna paragraf.

198 §

Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställighet av lagstadgade uppgifter

Pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och en besvärsinstans enligt denna lag har rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av en arbetsgivare eller någon annan som betalar ersättning på basis av utfört arbete, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik och av myndigheter och andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ett anhängigt försäkrings-, pensions- eller förmånsärende eller som annars är nödvändiga vid verkställigheten

av uppgifter som föreskrivs i denna lag eller i lagen om Pensionsskyddscentralen, i EU:s grundförordning om social trygghet eller EU:s tillämpningsförordning om social trygghet eller i en överenskommelse om social trygghet,

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård, socialserviceproducenter och vårdinrättningar få följande uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av det pensions- eller förmånsärende som behandlas, om inte sökanden själv lämnar dem:

a) utlåtanden och andra handlingar som har upprättats för ett arbetspensions- eller rehabiliteringsärende,

b) B-läkarutlåtanden som har upprättats under de två åren före begäran om information för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning, rehabiliteringsstöd, partiellt rehabiliteringsstöd, invalidpension, delinvalidpension, arbetslivspension, möjligheter att fortsätta i arbetet eller yrkesinriktad rehabilitering samt omfattande B-läkarutlåtanden som gäller arbetsförmåga och som har upprättats under de två åren före begäran om information,

c) andra uppgifter ur den pensionssökandes journalhandlingar och om den pensionssökandes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga än de uppgifter som avses i underpunkterna a och b.

— —

206 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

1) till vederbörande myndighet och organ de uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av uppgifter enligt EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

2) till Skatteförvaltningen de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av den övervakningsskyldighet som föreskrivs i lagen om förskottsuppbörd, om det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte har fullgjort sin innehållningsskyldighet,

3) till en personuppgiftsansvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet de uppgifter om en enligt denna lag utsökningsbar arbetspensionsförsäkringsavgiftsfordran hos en arbetsgivare som den personuppgiftsansvarige enligt lag har rätt att föra in i kreditupplysningsregistret,

4) till arbetarskyddsmyndigheten de uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna fullgöra sin tillsynsskyldighet enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), om det finns skäl att misstänka att en beställare har försummat sin utredningsskyldighet eller att beställarens avtalspart har lämnat felaktiga intyg över att pensionsförsäkringsskyldigheten har uppfyllts eller pensionsförsäkringsavgifter betalats,

5) till Sysselsättningsfonden de uppgifter som är nödvändiga för att fonden ska kunna fullgöra sin tillsynsskyldighet enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare har försummat sin skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremier,

6) till Olycksfallsförsäkringscentralen och försäkringsbolag som verkställer lagstadgad olycksfallsförsäkring nödvändiga uppgifter om arbetsgivaren och försäkringen i syfte att fullfölja en för centralen och bolagen lagstadgad tillsynsuppgift, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare inte har uppfyllt sin lagstadgade avgifts- och försäkringsplikt,

7) till Statskontoret de uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som gäller påförande av försummelseavgift enligt denna lag,

8) till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik de uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 95 § 2 och 3 mom. i denna lag.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 70 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten träder dock i kraft först den 1 januari 2021.

På en sådan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen (124/2004) som lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (535/2019) inte tillämpas på med stöd av 1 mom. i den lagens ikraftträdandebestämmelse, och en sådan rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) som lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (536/2019) inte tillämpas på med stöd av den lagens ikraftträdandebestämmelse, tillämpas 74 och 76 § i den lydelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959).

Bestämmelserna i 95 § 3 mom. i denna lag tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter.

Bestämmelserna i 106 § 1 mom. i denna lag tillämpas på en pensionsansökan som blir anhängig den 1 januari 2020 eller därefter.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pension för företagare (1272/2006) 70 § 4 mom., sådant det lyder i lag 636/2009,

ändras 2 § 1 mom. 9 punkten, 9 § 2 mom., 15 § 1 mom. 3 punkten, 68 § 3—5 mom., 70 § 3 och 6 mom., 75 § 2 mom., 84 § 1 mom., 85 § 1 mom. 5 punkten, 87 § 1 mom., 91 § 1 och 3 mom., 124 § och 136 a §, 142 § 1 mom. och 152 § 3 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 9 punkten och 152 § 3 mom. sådana de lyder i lag 1250/2016, 9 § 2 mom., 15 § 1 mom. 3 punkten, 68 § 5 mom., 84 § 1 mom., 85 § 1 mom. 5 punkten och 87 § 1 mom. sådana de lyder i lag 72/2016, 68 § 3 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1206/2009, 72/2016 och 1250/2016, 75 § 2 mom. sådant det lyder i lag 630/2009, 124 § sådan den lyder i lag 703/2016 och 136 a § sådan den lyder i lag 679/2011, samt

fogas till 88 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 72/2016, ett nytt 3 mom. och till 152 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 527/2009, 355/2010 och 1420/2016, en ny 4 punkt i stället för den 4 punkt som upphävts genom lag 1420/2016, som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

— —

9) *oavlönad tid* den tid under vilken en företagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

— —

9 §

Ålderspensionens belopp

— —

Om företagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Företagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.

— —

15 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när företagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

— —

3) den pension som tjänats in genom företagarverksamhet under det år då den partiella förtida ålderspensionen började fram till det att ålderspensionen började, den pension som tjänats in under den i 65 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 68 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

— —

68 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— —

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 121 procent av den årsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och som avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren,

2) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts,

3) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till företagaren,

4) 55 procent av den årsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner för den

tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

5) 65 procent av 523,61 euro för varje full månad för vilken företagaren har fått vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner,

6) 65 procent av den arbetsförtjänst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, eller för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

7) 62 procent av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock så att den arbetsinkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning,

8) 65 procent av den arbetsförtjänst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till företagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 7 punkten tjänas in av samma orsak.

Den årsinkomst som ligger till grund för förmånerna och som avses i 3 mom. 1, 4 och 7 punkten i denna paragraf beaktas endast om årsinkomsten inbegriper löneinkomst eller företagarinkomst till minst det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Som den inkomst som ligger till grund för förmånen betraktas i de situationer som avses i 3 mom. 1 punkten i denna paragraf dock alltid minst 523,62 euro per månad. Om den förmån som avses i den punkten på grund av förvärvsarbete har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas som den inkomst som ligger till grund för förmånen dock beloppet av den minimidagpenning som betalats till företagaren.

På basis av den inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken företagaren har fått pension enligt arbetspensionslagarna. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på basis av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— —

70 §

Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på

— —

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 68 § 3 och 4 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 68 § avsedda förmåner för oavlönad tid än de inkomster som nämns i 1 punkten till 100 procent.

— —

Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas enligt 5 mom., om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löne- eller företagarinkomst till det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

— —

75 §

Engångsförhöjning av invalidpension

— —

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av företagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt företagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om företagaren vid ingången av året för förhöjningen är högst 31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenhet för varje därpå följande levnadsår.

84 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller vid den tidpunkt då efterlevandepensionen minskas första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen eller den partiella förtida ålderspensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 81 § har fastställts för den efterlevande maken.

— —

85 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som företagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

— —

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag,

— —

87 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares

olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

88 §

Regressrätt

— —

Om invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik, betalas företagaren invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

91 §

Pensionsansökan

Företagaren ska ansöka om pension hos pensionsanstalten genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om pensionsanstalten redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från företagaren. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.

— —

Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

124 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

Ändring i ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 10 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

136 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet som avses i 105 § har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 87 § eller sådan pension som avses i 84 a § 1 och 2 mom., kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

142 §

Utredning av kostnader och beslut om kostnadsfördelning

Pensionsskyddscentralen utreder de kostnader som avses i 139 och 141 § med iakttagande av vad som föreskrivs i 183 § i lagen om pension för arbetstagare. När kostnaderna utreds beaktas dock inte Sysselsättningsfondens i 182 § i den lagen avsedda andel av arbetspensionskostnaderna.

— —

152 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

— —

4) till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik de uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 88 § 2 och 3 mom.

— —

Sekretessbelagda uppgifter som erhållits med stöd av 1 mom. 1 och 2 punkten får lämnas vidare när de behövs för att utreda brott och väcka åtal. Uppgifterna ska utplånas genast när de inte längre behövs.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en sådan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) som lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (535/2019) inte tillämpas på med stöd av 1 mom. i den lagens ikraftträdandebestämmelse, och en sådan rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) som lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (536/2019) inte tillämpas på med stöd av den lagens ikraftträdandebestämmelse, tillämpas 68 och 70 § i den lydelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959).

Bestämmelserna i 88 § 3 mom. i denna lag tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter.

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 32 § 2 mom., 38 § 1 mom. 3 punkten, 74 § 1 mom., 77 § 3 mom., 86 § 1 och 3 mom., 103 §, 113 a § och 137 § 1 mom.,

av dem 32 § 2 mom., 38 § 1 mom. 3 punkten och 77 § 3 mom. sådana de lyder i lag 75/2016, 86 § 3 mom. sådant det lyder i lag 890/2014, 103 § sådan den lyder i lag 704/2016 och 113 a § sådan den lyder i lag 681/2011, som följer:

32 §

Ålderspensionens belopp

— —

Om lantbruksföretagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Lantbruksföretagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.

— —

38 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när lantbruksföretagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

— —

3) den pension som tjänats in genom lantbruksföretagarverksamhet under det år då den partiella förtida ålderspensionen började fram till det att ålderspensionen började, den pension som tjänats in under den i 71 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 74 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

— —

74 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

Oavlönad tid berättigar till pension, om lantbruksföretagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i arbetsförtjänster. Vid verkställigheten av denna lag tillämpas på oavlönad tid som berättigar till pension 74 § i lagen om pension för arbetstagare. Om lantbruksföretagaren har fått vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), beaktas dock som inkomst som berättigar till pension 65 procent av 523,61 euro för varje hel månad för vilken lantbruksföretagaren har fått sådant stöd.

— —

77 §

Beviljande av pension på tidigare grunder och engångsförhöjning av pension

— —

Engångsförhöjningen beräknas utifrån det sammanlagda beloppet av lantbruksföretagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt lantbruksföretagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25 om lantbruksföretagaren vid ingången av året för förhöjningen är högst 31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje därpå följande levnadsår.

86 §

Pensionsansökan

Lantbruksföretagaren ska ansöka om pension hos pensionsanstalten genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om pensionsanstalten redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från lantbruksföretagaren. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.

— —

Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

103 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

Ändring i ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 9 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

113 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet som avses i 105 § har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 94 § i lagen om pension för arbetstagare eller sådan pension som avses i 91 a § 1 och 2 mom. i den lagen, kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

137 §

Utredning av kostnader och beslut om kostnadsfördelning

Pensionsskyddscentralen utreder de kostnader som avses i 136 § med iakttagande av vad som föreskrivs i 183 § i lagen om pension för arbetstagare. När kostnaderna utreds beaktas dock inte Sysselsättningsfondens i 182 § i den lagen avsedda andel av arbetspensionskostnaderna.

— —

Denna lag träder i kraft den _____ 20 . _____

4.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 82 § 3 mom., sådant det lyder i lag 635/2009,

ändras 2 § 1 mom. 6 punkten, 11 § 2 mom., 13 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 78 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten, 80 § 3—5 mom., 82 § 2 och 5 mom., 87 § 2 mom., 96 § 1 mom., 97 § 1 mom. 5 punkten, 99 § 1 mom., 103 § 1 och 4 mom., 125 § och 137 a §, 156 § 1 mom. och 161 §,

av dem 2 § 1 mom. 6 punkten, och 156 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1256/2016, 11 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 80 § 5 mom., 87 § 2 mom., 96 § 1 mom., 97 § 1 mom. 5 punkten och 99 § 1 mom. sådana de lyder i lag 78/2016, 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1272/2018, 78 § 3 mom. 4, 5 och 12 punkten sådana de lyder i lag 941/2010, 80 § 3 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 629/2009, 1205/2009, 78/2016 och 1256/2016, 103 § 4 mom. sådant det lyder i lag 296/2015, 125 § sådan den lyder i lag 705/2016, 137 a § sådan den lyder i lag 680/2011, samt

fogas till 100 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 78/2016, ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

— —

6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

— —

11 §

Ålderspensionens belopp

— —

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Arbetstagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.

— —

13 §

Begynnelsetidpunkten för ålderspension

— —

Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension. Ålderspension kan då beviljas också retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts.

— —

18 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

— —

3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började, den pension som tjänats in under den i 75 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 80 § avsedda inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

— —

78 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

— —

Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående ersättning som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av betjäningsavgifter från allmänheten. Betjäningsavgifter beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp läggs fram. Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående ersättning som

har avtalats att delvis eller helt gottgöras som i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.

Som sådan ersättning för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

— —

4) en i 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges och en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs, eller om inte det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som ersättning för arbete,

5) en premie som ges i form av aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern som arbetsgivarbolaget eller till samma ekonomiska sammanslutning av motsvarande slag, och förutsatt att aktierna noteras på en av myndigheterna övervakad reglerad marknad eller en av myndigheterna övervakad multilateral handelsplattform, eller ges i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt, eller ges helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, om värdet på en den förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet på aktierna utvecklas under en period på minst ett år från det att premien utlovas till det att den ges,

— —

12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, om inte något annat följer av 2 mom.

— —

80 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— —

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 121 procent av den årsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och som avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, och 21 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts,

4) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren,

5) 55 procent av den årsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, eller för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

8) 62 procent av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, och

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten tjänas in av samma orsak.

Den årsinkomst som ligger till grund för förmånerna och som avses i 3 mom. 1, 5 och 8 punkten i denna paragraf beaktas endast om årsinkomsten inbegriper löneinkomst eller företagarinkomst till minst det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Som den inkomst som ligger till grund för en förmån betraktas i de situationer som avses i 3 mom. 1 punkten i denna paragraf dock alltid minst 523,62 euro per månad. Om den förmån som avses i den punkten på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren som den inkomst som ligger till grund för förmånen.

På basis av den inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på basis av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— —

82 §

Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid

— —

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 80 § 3 och 4 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid än de inkomster som nämns i 1 punkten till 100 procent.

— —

Dagpenning enligt sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löne- eller företagarinkomst till det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

— —

87 §

Engångsförhöjning av invalidpension

— —

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms

enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är högst 31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje därpå följande levnadsår.

96 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller vid den tidpunkt då efterlevandepensionen minskas första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen eller den partiella förtida ålderspensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 93 § har fastställts för den efterlevande maken.

— —

97 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

— —

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag,

— —

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension

som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

100 §

Regressrätt

— —

Om invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik, betalas arbetstagaren invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del som pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

103 §

Pensionsansökan

Arbetstagaren ska ansöka om pension hos pensionskassan genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om pensionskassan redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan pensionskassan avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från arbetstagaren. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.

— —

Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

125 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

Ändring i ett beslut som pensionskassan eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 9 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I Pensionsskyddscentralens beslut enligt 108 § i denna lag och enligt 111 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare om vilken pensionsanstalt som är behörig att behandla en pensionsansökan får ändring inte sökas genom besvär.

137 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet som avses i 105 § har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 99 § eller sådan pension som avses i 96 a § 1 och 2 mom., kan pensionskassan utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

156 §

Pensionskassans ansvar för invalidpensionen

Pensionskassan svarar för kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om pension för arbetstagare under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 82 § 1 mom. i uppgår till minst 12 566,70 euro. Pensionskassan svarar för kostnaderna i samma förhållande som de i pensionskassan försäkrade av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 §, inkomsten för återstående tid som hänför sig till en invalidpension som upphört samt de i 80 § avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 82 § 2 mom. och de i 82 § 4—6 mom. avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna under de nämnda två kalenderåren.

— —

161 §

Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader och utredning av kostnaderna

I fråga om pensionskassans ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader och i fråga om Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna, utredning av kostnaderna och beslut om kostnadsfördelning samt i fråga om pensionskassans och andra pensionsanstalters rätt att komma överens om kostnadsfördelningen tillämpas 180 och 182—185 § i lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 78 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten träder dock i kraft först den 1 januari 2021.

På en sådan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) som lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (535/2019) inte tillämpas på med stöd av 1 mom. i den lagens ikraftträdandebestämmelse, och en sådan rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) som lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (536/2019) inte tillämpas på med stöd av den lagens ikraftträdandebestämmelse, tillämpas 80 och 82 § i den lydelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959).

Bestämmelserna i 100 § 3 mom. i denna lag tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter.

5.

Lag

om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 88 § 3 mom.,

ändras 3 § 1 mom. 8 punkten, 12 § 2 mom., 13 § 2 och 3 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 31 § 2 mom., 36 § 2 mom., 53 §, 74 § 1 mom., 85 § 2 mom. och 3 mom. 4 och 12 punkten, 87 § 3—5 mom., 88 § 2 och 4 mom., 96 § 1 mom. 5 punkten, 98 § 1 mom., 106 § 1 och 3 mom., 119, 139 och 150 § samt 151 § 1 mom.,

av dem 3 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder i lag 1259/2016, 36 § 2 mom. sådant det lyder i lag 946/2016, 87 § 3 mom. och 151 § 1 mom. sådana de lyder delvis ändrade i lag 1259/2016 och 139 § sådan den lyder i lag 700/2016, samt

fogas till 99 § ett nytt 3 mom., till 120 § ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 157 a § som följer:

3 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

— —

8) *oavlönad* tid den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

— —

12 §

Ålderspensionens belopp

— —

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Arbetstagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.

— —

13 §

Begynnelsetidpunkten för ålderspension

— —

Om en arbetstagare har två eller flera anställningar och avslutar en eller flera av dem för att gå i ålderspension, beviljas han eller hon trots vad som föreskrivs i 1 mom. såsom ålderspension även pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som har betalats för fortlöpande anställning innan ålderspensionen börjar löpa. Om en arbetstagare har en annan giltig anställning än ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande, kan arbetstagaren trots 1 mom. beviljas pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som har betalats innan ålderspensionen börjar löpa.

Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgräns som avses i 5 § 1 mom. 2 punkten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension. Ålderspension kan då beviljas också retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts.

— —

18 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

— —

3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började, den pension som tjänats in under den i 84 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 87 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

— —

31 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

— —

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsetidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 84 §, och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension.

36 §

Engångshöjning av invalidpension

— —

Engångshöjningen räknas ut på basis av arbetstagarens löpande pension enligt denna lag. Höjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för höjningen. Höjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för höjningen är högst 31 år. Höjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje därpå följande levnadsår. Engångshöjningen läggs inte till rehabiliteringstillägget.

53 §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började. I den intjänade pensionen beaktas de arbetsinkomster som betalats före begynnelsetidpunkten för arbetslivspensionen.

74 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller vid den tidpunkt då efterlevandepensionen minskas första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen eller den partiella förtida ålderspensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 72 § har fastställts för den efterlevande maken.

— —

85 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

— —

I den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas också med sådan inkomst där vederlag för arbete har avtalats att helt eller delvis gottgöras med

1) avgifter eller lösen från allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkassa enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som arbetstagaren får i stället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal,

3) naturaförmån som beaktas enligt det värde som bestämts i arbetstagarens förskottsinnehållning men högst enligt de grunder som Skatteförvaltningen fastställt,

4) i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.

Som sådant vederlag som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

— —

4) en i 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges och en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs,

— —

12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, om inte något annat följer av 2 mom. 4 punkten, eller

— —

87 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— —

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 121 procent av den årsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och som avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, och 21 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts,

4) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner,

5) 55 procent av den årsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

6) 62 procent av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenningen,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 6 punkten tjänas in av samma orsak,

8) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren,

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, eller för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension.

Den årsinkomst som ligger till grund för förmånerna och som avses i 3 mom. 1, 5 och 6 punkten i denna paragraf beaktas endast om årsinkomsten inbegriper löneinkomst eller företagarinkomst till minst det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Som den inkomst som ligger till grund för en förmån betraktas i de situationer som avses i 3 mom. 1 punkten i denna paragraf dock alltid minst 523,62 euro per månad. Om den förmån som avses i den punkten på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas som den inkomst som ligger till grund för förmånen dock beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.

På basis av den inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på basis av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— —

88 §

Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid

— —

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 87 § 3 mom. 1 punkten och 4 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 87 § avsedda förmåner för oavlönad tid än de inkomster som nämns i 1 punkten till 100 procent.

— —

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. På motsvarande sätt beaktas även dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löne-

eller företagarinkomster till det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

— —

96 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

— —

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag,

— —

98 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en i 100 § avsedd indexjustering eller en engångshöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension eller om beloppet av en annan arbetspension ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångshöjning. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

99 §

Retroaktiv rätt till ersättning från en försäkringsanstalt

— —

Om invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik, betalas arbetstagaren invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

106 §

Ansökan om pension

Arbetstagaren ska ansöka om pension hos Keva genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om Keva redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan Keva avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från arbetstagaren. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.

— —

Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

119 §

Förhandlingsskyldighet

Keva ska som sista pensionsanstalt före sitt beslut som avses i 105 § begära att den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, om

1) Keva med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten avgör arbetstagarens rätt till invalidpension utifrån arbetsoförmåga som har börjat medan en anställning inom den offentliga sektorn varade,

2) arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet har ett arbetsavtalsförhållande som är försäkrat enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn parallellt med ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande enligt denna lag, och

3) arbetstagaren har arbetsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn till ett belopp av minst 12 566,70 euro under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Om Keva och pensionsanstalten inom den privata sektorn då är oeniga om bedömningen av pensionssökandens arbetsförmåga, avgör båda pensionsärendet var för sig.

120 §

Keva som sista pensionsanstalt vid beviljande av ny pension

— —

Om Keva har fattat ett förhandsbeslut om rätten till delinvalidpension, arbetslivspension eller arbetspensionsrehabilitering, avgör Keva också den pension som grundar sig på förhandsbeslutet och sköter den sista pensionsanstaltens uppgifter.

139 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

Ändring i ett beslut som Keva eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 9 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Parten ska inom tiden för sökande av ändring till Keva lämna en besvärsskrift om det beslut som Keva fattat och det beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden fattat.

150 §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet som avses i 105 § har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 96 och 97 § eller sådan pension som avses i 75 § 1 och 2 mom., kan Keva utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

151 §

Kevas rätt att få uppgifter för att avgöra ett ärende och verkställa lagstadgade uppgifter

Keva och en besvärsinstans enligt denna lag har rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av en arbetsgivare eller någon annan som betalar ersättning på basis av utfört arbete, av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, av den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik och av myndigheter och andra som omfattas av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan *offentlighetslagen*, få de uppgifter som är nödvändiga för att ordna pensionsskydd eller avgöra ett anhängigt pensions- eller förmånsärende eller som i övrigt är nödvändiga vid verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i denna lag, i EU:s grundförordning om social trygghet, i EU:s tillämpningsförordning om social trygghet eller i en överenskommelse om social trygghet,

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård, socialserviceproducenter och vårdinrättningar få följande uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av det pensions- eller förmånsärende som behandlas, om inte sökanden själv lämnar dem:

a) utlåtanden och andra handlingar som har upprättats för ett arbetspensions- eller rehabiliteringsärende,

b) B-läkarutlåtanden som har upprättats under de två åren före begäran om information för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning, rehabiliteringsstöd, partiellt rehabiliteringsstöd, invalidpension, delinvalidpension, arbetslivspension, möjligheter att fortsätta i arbetet eller yrkesinriktad rehabilitering samt omfattande B-läkarutlåtanden som gäller arbetsförmåga och som har upprättats under de två åren före begäran om information,

c) andra uppgifter ur den pensionssökandes journalhandlingar och om den pensionssökandes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga än de uppgifter som avses i underpunkterna a och b.

— —

157 a §

Kevas rätt att lämna ut uppgifter till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik

Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har Keva trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik lämna ut sådana uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag och som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 99 § 2 och 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 85 § 2 mom. och 3 mom. 4 och 12 punkten träder dock i kraft först den 1 januari 2021.

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

På en sådan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) som lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (535/2019) inte tillämpas på med stöd av 1 mom. i den lagens ikraftträdandebestämmelse, och en sådan rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) som lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (536/2019) inte tillämpas på med stöd av den lagens ikraftträdandebestämmelse, tillämpas 85 och 87 § i den lydelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959).

Bestämmelserna i 98 § 3 mom. i denna lag tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter.

6.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om Pensionsskyddscentralen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006) 5 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1263/2016, som följer:

5 §

Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader

— —

Pensionsanstalternas andel av Pensionsskyddscentralens kostnader fördelas mellan den offentliga och den privata pensionssektorn i samma förhållande som de tjänster som producerats vid Pensionsskyddscentralen hänför sig till respektive pensionssektor. Den andel som pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn ansvarar för fördelas i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade inom den sektorn. För Kevas del fördelas dock kostnaderna mellan Keva, staten, kyrkans pensionsfond och Folkpensionsanstalten i det förhållande som anges i 178 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Den andel som pensionsanstalterna inom den privata sektorn ansvarar för fördelas i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade inom den privata sektorn, dock med beaktande av att Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt inte är föremål för tillsynen över ordnandet av försäkring och att Pensionsskyddscentralens övriga uppgifter enligt 2 § i denna lag inte i samma utsträckning gäller Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som andra pensionsanstalter inom den privata sektorn.

— —

Denna lag träder i kraft den _____ 20 _____ .

7.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1333/2011, som följer:

3 §

Förordnande av ordförandena och medlemmarna

Statsrådet utnämner på framställning av social- och hälsovårdsministeriet ordföranden med uppdraget som huvudsyssla tills vidare och förordnar på framställning av social- och hälsovårdsministeriet vice ordförandena och de övriga medlemmarna med uppdraget som bisyssla för fem år i sänder.

— —

Denna lag träder i kraft den _____ 20 . _____

8.

Lag

om ändring av 11 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 11 kap. 3 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 11 punkten, sådana de lyder i lag 535/2019, samt

fogas till 11 kap. 3 § 3 mom., sådant det lyder i lag 535/2019, en ny 12 punkt som följer:

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

3 §

Löneinkomst

— —

Som lön betraktas i 13 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) avsedda löner, arvoden och ersättningar på vilka förskottsinnehållning ska verkställas, arvoden till idrottsutövare, löner som avses i 4 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978) och personlig ersättning till en artist eller sportutövare som avses i 3 § i den lagen, löner för utlandsarbete enligt 77 § i inkomstskattelagen (1535/1992) på vilka förskottsinnehållning ska verkställas i enlighet med 13 § i lagen om förskottsuppbörd, kompletteringsdagpenning som betalas av en sådan sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992) och betjäningsavgifter som fås på basis av en anställning. Som lön betraktas också sådant vederlag för arbete som har avtalats att delvis eller helt gottgöras som i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.

Som lön betraktas dock inte

— —

4) en i 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges, och om inte en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs, eller om inte det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som vederlag för arbete,

5) en premie som ges i form av aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern som arbetsgivarbolaget eller till samma ekonomiska sammanslutning av motsvarande slag, och förutsatt att aktierna noteras på en av myndigheterna övervakad reglerad marknad eller en av myndigheterna övervakad multilateral handelsplattform, eller ges i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt, eller ges helt eller delvis i form

av pengar i stället för aktier, om värdet på en den förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet på aktierna utvecklas under en period på minst ett år från det att premien utlovas till det att den ges,

— —

11) poster som med stöd av bolagsstämmans beslut betalas till en anställd i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, förutsatt att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och att syftet inte är att med hjälp av den ersätta det lönesystem som förutsätts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för bestämmande av den kontanta premien överensstämmer med 10 punkten och med 2 § 2 och 3 punkten i personalfondslagen och att bolagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie och den utdelning som ska betalas till aktieägarna och vilka bestäms vid bolagsstämman,

12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, om inte något annat följer av 2 mom.

— —

Denna lag träder i kraft den _____ 20 . _____

9.

Lag

om ändring av 94 § i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (952/2019) 94 § 1 mom. som följer:

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

Denna lag träder i kraft den _____ 20 _____ .

10.

Lag

om ändring av 87 § i en lag om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om pension för företagare (953/2019) 87 § 1 mom. som följer:

87 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

11.

Lag

om ändring av 99 § i en lag om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (954/2019) 99 § 1 mom. som följer:

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

12.

Lag

om ändring av 98 § i en lag om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn (956/2019) 98 § 1 mom. som följer:

98 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en i 100 avsedd indexjustering eller en engångshöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension eller om beloppet av en annan arbetspension ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångshöjning. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 24 oktober 2019

Statsminister

Antti Rinne

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen

Bilagor
Parallelltexter

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 76 § 3 mom., sådant det lyder i lag 634/2009,

ändras 2 § 1 mom. 4 punkten, 12 § 3 mom., 13 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 70 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten, 74 § 3—5 mom., 76 § 2 och 5 mom., 81 § 2 mom., 91 § 1 mom., 92 § 1 mom. 5 punkten, 94 § 1 mom., 101 § 1 och 3 mom., 106 § 1 mom., 108 § 1 mom., 109 §, 111 § 3 mom., 128 och 140 a §, 175 § 1 mom., 182 §, 183 § 1 mom., 198 § 1 mom. och 206 § 1 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 4 punkten, 175 § 1 mom. och 183 § 1 mom. i lag 1247/2016, 12 § 3 mom., 13 § 2 mom. och 206 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1269/2018, 18 § 1 mom. 3 punkten, 74 § 5 mom., 81 § 2 mom., 91 § 1 mom., 92 § 1 mom. 5 punkten, 94 § 1 mom., 108 § 1 mom. och 109 § sådana de lyder i lag 69/2016, 70 § 3 mom. 4, 5 och 12 punkten sådana de lyder i lag 940/2010, 74 § 3 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1274/2006, 627/2009, 1203/2009, 69/2016 och 1247/2016, 106 § 1 mom. och 111 § 3 mom. sådana de lyder i lag 634/2009, 128 § sådan den lyder i lag 701/2016, 140 a § sådan den lyder i lag 678/2011, 182 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 945/2016 och 1247/2016 samt 198 § 1 mom. sådant det lyder i lagarna 1456/2011 och 1247/2016, samt

fogas till 95 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 69/2016, ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 189 a § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Centrala definitioner	*Centrala definitioner*
I denna lag avses med	I denna lag avses med
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt	4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid

Gällande lydelse

sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959),

— — — — — — — — — — — — — — —

12 §

Ålderspensionens belopp

— — — — — — — — — — — — — — —

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen samt pensionen enligt 2 mom. med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare kalendermånad än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).

Föreslagen lydelse

smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om *vuxenutbildningsförmåner* (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), *lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016)* eller *tillfällig ersättning för inkomstbortfall* enligt trafikförsäkringslagen (*460/2016*),

— — — — — — — — — — — — — — —

12 §

Ålderspensionens belopp

— — — — — — — — — — — — — — —

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen samt pensionen enligt 2 mom. med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare kalendermånad än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). *Arbetstagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
13 §	13 §
Begynnelsetidpunkten för ålderspension	*Begynnelsetidpunkten för ålderspension*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.	Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension. *Ålderspension kan då beviljas också retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
18 §	18 §
Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension	*Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*
Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:	Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började.	3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började, *den pension som tjänats in under den i 68 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 74 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

70 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

— — — — — — — — — — — — — — —

Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående vederlag som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av

1) betjäningsavgifter eller gåvor av allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkassa enligt lagen om försäkringskassor och som arbetstagaren erhåller i stället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal, eller av

3) stöd för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), eller något motsvarande annat stöd som betalas av staten eller kommunen.

Som sådant vederlag för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

— — — — — — — — — — — — — — —

4) en i 66 § i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier,

5) en premie som ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller ett annat bolag som hör till samma koncern eller en liknande ekonomisk sammanslutning som arbetsgivarbolaget och som noteras på en fondbörs som övervakas av myndigheterna eller i form av en placeringsdeposition eller på annat motsvarande sätt, eller helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, förutsatt att värdet på en sådan förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet av aktierna utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovats,

Föreslagen lydelse

70 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

— — — — — — — — — — — — — — —

Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående vederlag som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av

1) betjäningsavgifter eller gåvor från allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkassa enligt lagen om försäkringskassor och som arbetstagaren erhåller i stället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal,

3) stöd för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), eller något motsvarande annat stöd som betalas av staten eller kommunen,

4) i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.

Som sådant vederlag för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

— — — — — — — — — — — — — — —

4) en i *66 § 3 mom*. i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, *om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges och en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs, eller om inte det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som vederlag för arbete,*

5) en premie som ges i form av aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern som arbetsgivarbolaget eller till samma ekonomiska sammanslutning av motsvarande slag, och förutsatt att aktierna noteras på en av myndigheterna övervakad *reglerad marknad eller en av*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	myndigheterna övervakad multilateral handelsplattform, eller ges i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt, eller ges helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, om värdet på en den förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet på aktierna utvecklas under en period på minst ett år *från det att premien utlovas till det att den ges*,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft.	12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, *om inte något annat följer av 2 mom. 4 punkten*.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
74 §	74 §
Oavlönad tid som berättigar till pension	*Oavlönad tid som berättigar till pension*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande: 1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren och 17 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren, 2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet, 3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderpension har uppnåtts, 4) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren, 5 punkten har upphävts genom lag 1203/2009.	De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande: 1) *121* procent av *den årsinkomst* som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, och *21* procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren, 2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet, 3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, 4) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren, *5) 55 procent av den årsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt*

Gällande lydelse

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna *eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner*, eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) 65 procent av sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning,

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten intjänas av samma orsak.

Har en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen 523,61 euro i månaden. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån tjänas inte pension in för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit

Föreslagen lydelse

lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om *vuxenutbildningsförmåner*,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, eller för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tilllägg till pension,

8) *62* procent av den *årsinkomst* som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den *årsinkomst* som ligger till grund för sjukdagpenning,

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten tjänas in av samma orsak.

Den årsinkomst som ligger till grund för förmånerna och som avses i 3 mom. 1, 5 och 8 punkten i denna paragraf beaktas endast om årsinkomsten inbegriper löneinkomst eller företagarinkomst till minst det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten. Som den inkomst som ligger till grund för förmånen betraktas i de situationer som avses i 3 mom. 1 punkten i denna paragraf dock alltid minst 523,62 euro per månad. Om den förmån som avses i den punkten på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas som den inkomst som ligger till grund

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
pension enligt arbetspensionslagarna, *en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller en institution inom Europeiska unionen*. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmånen.	*för förmånen dock beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.* På basis av den inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på basis av den inkomst som ligger till grund för förmånen.
76 §	76 §
Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på	*Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas 1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som nämns i 74 § 3 mom., och 2) andra inkomster som ligger till grund för i 74 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent. *Har en förmån som avses i 2 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.*	När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas 1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som nämns i 74 § 3 och 4 mom., och 2) andra inkomster som ligger till grund för i 74 § avsedda förmåner för oavlönad tid *än de inkomster som nämns i 1 punkten* till 100 procent. (3 mom. upphävs)
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.	*Dagpenning enligt sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löne- eller företagarinkomst till det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i denna lag.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

81 §

Engångsförhöjning av invalidpension

— — — — — — — — — — — — — — —

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 23—31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår.

91 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 88 § har fastställts för den efterlevande maken.

— — — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

81 §

Engångsförhöjning av invalidpension

— — — — — — — — — — — — — — —

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är *högst 31* år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje *därpå följande* levnadsår.

91 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension *eller partiell förtida ålderspension*, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension *eller partiell förtida ålderspension*,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller vid den tidpunkt då efterlevandepensionen minskas första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen *eller den partiella förtida ålderspensionen*, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 88 § har fastställts för den efterlevande maken.

— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

92 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

— — — — — — — — — — — — — — —

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst,

— — — — — — — — — — — — — — —

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension

Föreslagen lydelse

92 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

— — — — — — — — — — — — — — —

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om *ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag*,

— — — — — — — — — — — — — — —

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om *ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag* eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen samt patientskadelagen, om den har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.	och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, *lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag*, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
95 §	95 §
Regressrätt	*Regressrätt*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Om invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik, betalas arbetstagaren invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik.
101 §	101 §
Pensionsansökan	*Pensionsansökan*
Pension skall sökas hos pensionsanstalten på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras.	*En arbetstagare ska ansöka om pension hos pensionsanstalten genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om pensionsanstalten redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten avgöra ärendet också*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	utifrån en ansökan av annat slag från arbetstagaren. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Närmare bestämmelser om *de blanketter och intyg som behövs för ansökan* om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.	Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.
106 §	106 §
Arbete enbart i branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn	*Arbete enbart i branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn*
Om en arbetstagare har omfattats endast av pensionsskydd enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, avgörs hans eller hennes pensionsärende av den pensionsanstalt som avses i 1 § 3 mom. och i vilken hans eller hennes arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn varit försäkrade till det största beloppet under de två senaste kalenderåren (*avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn*). Den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn betalar också pensionen och sköter övriga uppgifter som hör till pensionsanstalten. Pensionsanstalten avgör och betalar dessutom pension som intjänats på grundval av oavlönad tid enligt 74 § samt en förmån som intjänats enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.	Om en arbetstagare har omfattats endast av pensionsskydd enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, avgörs hans eller hennes pensionsärende av den pensionsanstalt som avses i 1 § 3 mom. och i vilken hans eller hennes arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn varit försäkrade till det största beloppet under den senaste kalendermånaden (*avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn*). *Den senaste kalendermånaden är den kalendermånad under vilken arbetstagaren senast har haft försäkrade arbetsinkomster före den månad då pensionsansökan blev anhängig*. Den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn betalar också pensionen och sköter övriga uppgifter som en pensionsanstalt ska sköta. Pensionsanstalten avgör och betalar dessutom pension som tjänats in på basis av oavlönad tid enligt 74 § samt en förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
108 §	108 §
Förhandlingsskyldighet	*Förhandlingsskyldighet*
Keva som är sista pensionsanstalt ska före sitt beslut begära att den avgörande pensions-	Keva *ska som* sista pensionsanstalt före sitt beslut *som avses i 105 §* begära att den avgörande pensionsanstalten inom den privata

Gällande lydelse

anstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, om Keva avgör arbetstagarens rätt till invalidpension på basis av arbetsoförmåga som börjat medan anställningen inom den offentliga sektorn varade med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn *och beloppet av den pension som tjänats in enligt arbetspensionslagar för den privata sektorn överstiger 688,02 euro per månad.*

— — — — — — — — — — — — — — —

109 §

Den utbetalande pensionsanstaltens behörighet vid beviljande av ny pension

En pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva som betalar ålders-, partiell förtida ålders-, invalid- eller arbetslivspension till en pensionstagare sköter den sista pensionsanstaltens uppgifter när pensionen ändras till ålderspension, en arbetstagare som får ålderspension beviljas ny ålderspension eller den som får partiell förtida ålderspension beviljas den partiella förtida ålderspensionens andra andel på 25 procent.

En ansökan om invalidpension och arbetslivspension från den som får partiell förtida ålderspension avgörs av den pensionsanstalt som betalar den partiella förtida ålderspensionen.

Om en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva betalar invalidpension som rehabiliteringsstöd, avgör samma pensionsanstalt ansökan om fortsatt invalidpension och sköter övriga uppgifter som hör till

Föreslagen lydelse

sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, om

1) Keva med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn avgör arbetstagarens rätt till invalidpension utifrån arbetsoförmåga som har börjat medan en anställning inom den offentliga sektorn varade,

2) arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet har ett arbetsavtalsförhållande som är försäkrat enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn parallellt med ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, och

3) arbetstagaren har arbetsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn till ett belopp av minst 12 566,70 euro under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 § 1 mom.

— — — — — — — — — — — — — — —

109 §

Behörigheten för den pensionsanstalt som betalar pension eller fattat förhandsbeslut när ny pension beviljas

En pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva som betalar ålders-, partiell förtida ålders-, invalid- eller arbetslivspension till en pensionstagare sköter den sista pensionsanstaltens uppgifter när pensionen ändras till ålderspension, en arbetstagare som får ålderspension beviljas ny ålderspension eller den som får partiell förtida ålderspension beviljas den partiella förtida ålderspensionens andra andel på 25 procent.

En ansökan om invalidpension och arbetslivspension från den som får partiell förtida ålderspension avgörs av den pensionsanstalt som betalar den partiella förtida ålderspensionen.

Om en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva betalar invalidpension som rehabiliteringsstöd, avgör samma pensionsanstalt ansökan om fortsatt invalidpension och sköter övriga uppgifter som hör till

Gällande lydelse

pensionsanstalten i invalidpensionsärendet. Om en arbetstagare efter avslutad invalidpension på nytt ansöker om invalidpension och denna nya pension bestäms på tidigare grunder, avgör den pensionsanstalt som betalat den tidigare invalidpensionen ansökan och sköter övriga uppgifter som hör till pensionsanstalten i invalidpensionsärendet.

Om en förmånslåtare vid sin död fick pension från en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva, avgör den pensionsanstalt som betalat pensionen en ansökan om familjepension efter förmånslåtaren och sköter pensionsanstaltens övriga uppgifter som berör familjepensionen.

111 §

Pensionsskyddscentralens beslutanderätt och närmare bestämmelser

— — — — — — — — — — — — — — —

Närmare bestämmelser om hur den behöriga pensionsanstalten enligt 106, 107, 107 a, 108 och 109 § bestäms och dess uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs det också närmare om hur granskningstiden enligt *106* och 107 a § för de försäkrade arbetsinkomsterna under de två senaste kalenderåren bestäms. Genom förordning av statsrådet kan det också föreskrivas om en kortare granskningstid för de försäkrade arbetsinkomsterna än de två senaste kalenderåren, om det finns försäkrade arbetsinkomster för en kortare granskningstid än två år.

Föreslagen lydelse

pensionsanstalten i invalidpensionsärendet. Om en arbetstagare efter avslutad invalidpension på nytt ansöker om invalidpension och denna nya pension bestäms på tidigare grunder, avgör den pensionsanstalt som betalat den tidigare invalidpensionen ansökan och sköter övriga uppgifter som en pensionsanstalt ska sköta i ett invalidpensionsärende.

Om en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva har fattat ett förhandsbeslut om delinvalidpension, arbetslivspension eller arbetspensionsrehabilitering, avgör samma pensionsanstalt också pensionen som grundar sig på förhandsbeslutet och sköter den sista pensionsanstaltens uppgifter.

Om en förmånslåtare vid sin död fick pension från en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva, avgör den pensionsanstalt som betalat pensionen en ansökan om familjepension efter förmånslåtaren och sköter pensionsanstaltens övriga uppgifter som gäller familjepensionen.

111 §

Pensionsskyddscentralens beslutanderätt och närmare bestämmelser

— — — — — — — — — — — — — — —

Närmare bestämmelser om hur den behöriga pensionsanstalten enligt 106, 107, 107 a, 108 och 109 § bestäms och dess uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs det också närmare om hur granskningstiden enligt 107 a § för de försäkrade arbetsinkomsterna under de två senaste kalenderåren bestäms. Genom förordning av statsrådet kan det även föreskrivas om en kortare granskningstid för de försäkrade arbetsinkomsterna än de två senaste kalenderåren, om det finns försäkrade arbetsinkomster för en kortare granskningstid än två år.

Gällande lydelse

128 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016). *På framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordnar statsrådet för högst fem år i sänder till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden, av vilka minst fyra ska förordnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och minst fyra på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer*.

I ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

Ändring i Pensionsskyddscentralens beslut enligt 111 § 1 mom. om vilken pensionsanstalt som är behörig att behandla en pensionsansökan får inte sökas genom besvär.

140 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet har meddelats, har beviljats en primär förmån eller en pension som avses i

Föreslagen lydelse

128 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) *och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).*

Ändring i ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 9 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Ändring i Pensionsskyddscentralens beslut enligt 111 § 1 mom. om vilken pensionsanstalt som är behörig att behandla en pensionsansökan får inte sökas genom besvär.

140 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet *som avses i 105 §* har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension

Gällande lydelse

94 § eller sådan pension som avses i 91 § 3 mom., kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

175 §

Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen

För kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om sjömanspensioner under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 § uppgår till minst 12566,70 euro svarar respektive pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets den försäkrade hörde under nämnda kalenderår. Pensionsanstalten svarar för kostnaderna i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 §, inkomsten för återstående tid som hänför sig till en invalidpension som upphört samt de i 74 § avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 76 § 2 och *3* mom. och de i 76 § 4—6 mom. avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna under de nämnda kalenderåren.

— — — — — — — — — — — — — —

182 §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift

Den arbetslöshetsförsäkringsfond som avses i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) betalar till Pensionsskyddscentralen en avgift med vilken ansvaret och kostnaderna för beaktande av arbetslöshets- och utbildningsperioder täcks i fråga om

1) i denna lag avsedda pensionsanstalter som sköter arbetstagares pensionsförsäkring,

Föreslagen lydelse

som avses i 94 § eller sådan pension som avses i *91 a § 1 och 2* mom., kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

175 §

Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen

För kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om sjömanspensioner under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 § *1 mom. i denna lag* uppgår till minst 12 566,70 euro svarar respektive pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets den försäkrade hörde under de kalenderåren. Pensionsanstalten svarar för kostnaderna i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 §, inkomsten för återstående tid som hänför sig till en invalidpension som upphört samt de i 74 § avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 76 § 2 mom. och de i 76 § 4—6 mom. avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna under de nämnda två kalenderåren.

— — — — — — — — — — — — — —

182 §

Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna

Sysselsättningsfonden som avses i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998), betalar Pensionsskyddscentralen en *andel av arbetspensionskostnaderna* med vilken ansvaret och kostnaderna för beaktande av arbetslöshets- och utbildningsperioder täcks i fråga om

1) i denna lag avsedda pensionsanstalter som sköter arbetstagares pensionsförsäkring,

Gällande lydelse

2) den i lagen om sjömanspensioner avsedda sjömanspensionskassan,

3) Keva till den del den svarar för det pensionsskydd som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn enligt 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Keva,

4) kyrkans pensionsfond till den del den svarar för det pensionsskydd som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn enligt 1 § i lagen om finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans pensionsskydd,

5) Folkpensionsanstalten till den del den svarar för det pensionsskydd som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn enligt 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten,

6) den pensionsanstalt som sköter pensionsskyddet enligt den pensionsstadga som givits med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank, och

7) kyrkosamfundets centralfond, som sköter pensionsskyddet enligt de pensionsbestämmelser som grundar sig på lagen om ortodoxa kyrkosamfundet.

Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift baserar sig på i de i 1 mom. uppräknade pensionsanstalterna försäkrade förmånstagarnas arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de i 74 § 3 mom. 2, 3 och 6 punkten avsedda förmånerna, till vilka inkomster läggs beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift minskat med 1,2 procentenheter. Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift fastställs så att den enligt uppskattning motsvarar det belopp som skulle erhållas om det för de ovan avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna skulle betalas en avgift som motsvarar den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt denna lag.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden ska årligen betala avgiften till Pensionsskyddscentralen inom den tid som anges i kostnadsfördelningsgrunderna. De medel som erhållits i avgift gottgör Pensionsskyddscentralen de i 1 mom. nämnda pensionsanstalterna i förhållande till de försäkrade arbetsinkomsterna så att pensionsanstalternas andel av ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnadsandel dras av från de fördelade medlen före gottgö-

Föreslagen lydelse

2) den i lagen om sjömanspensioner avsedda sjömanspensionskassan,

3) Keva till den del den svarar för det pensionsskydd som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn enligt 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Keva,

4) kyrkans pensionsfond till den del den svarar för det pensionsskydd som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn enligt 1 § i lagen om finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans pensionsskydd,

5) Folkpensionsanstalten till den del den svarar för det pensionsskydd som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn enligt 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten,

6) den pensionsanstalt som sköter pensionsskyddet enligt den pensionsstadga som fastställts med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank, och

7) kyrkosamfundets centralfond, som sköter pensionsskyddet enligt de pensionsbestämmelser som grundar sig på lagen om ortodoxa kyrkosamfundet.

Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna baserar sig på i de i 1 mom. nämnda pensionsanstalterna försäkrade förmånstagarnas arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de i 74 § 3 mom. 2, 3 och 6 punkten avsedda förmånerna och till vilka beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift läggs till minskat med 1,2 procentenheter. *Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna* fastställs så att den enligt uppskattning motsvarar det belopp som skulle erhållas om det för de ovan avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna skulle betalas en avgift som motsvarar den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt denna lag.

Sysselsättningsfonden ska årligen betala sin andel av arbetspensionskostnaderna till Pensionsskyddscentralen inom den tid som anges i kostnadsfördelningsgrunderna. De medel som *Sysselsättningsfonden betalat* gottskriver Pensionsskyddscentralen de i 1 mom. nämnda pensionsanstalterna i förhållande till de försäkrade arbetsinkomsterna så att de i 1 mom. avsedda pensionsanstalternas andel av ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader dras av från medlen före

Gällande lydelse

relsen. Närmare bestämmelser om gottgörelse av avgiften ingår i de kostnadsfördelningsgrunder som nämns i 183 § 2 mom.

Den i 2 mom. avsedda avgift som arbetslöshetsförsäkringsfonden skall betala fastställs genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet på framställning av Pensionsskyddscentralen. Social- och hälsovårdsministeriet kan också på gemensam framställning av Pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden fastställa att förskott skall betalas på ovan nämnda avgift.

183 §

Utredning av kostnader

Pensionsskyddscentralen utreder kalenderårsvis hur det ömsesidiga ansvaret mellan de pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna beträffande det föregående kalenderåret fördelar sig i fråga om de kostnader som avses i 174—181 § och den avgift för arbetslöshetsförsäkringsfonden som avses i 182 § med beaktande av vad pensionsanstalterna inom den privata sektorn och Keva i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 107 och 109 § har betalat i pension eller annan sådan förmån som en annan pensionsanstalt ska ansvara för. Beträffande Keva, som varit sista pensionsanstalt, beaktas i utredningen vad som föreskrivs om finansiering av pensionsskyddet enligt pensionslagen för den offentliga sektorn i lagen om Keva, i lagen om finansiering av statens pensionsskydd, i lagen om finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans pensionsskydd och i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten.

— — — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

gottskrivningen. Närmare bestämmelser om gottskrivning av *Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna* ingår i de kostnadsfördelningsgrunder som nämns i 183 § 2 mom.

Den i 2 mom. avsedda *andel av arbetspensionskostnaderna som Sysselsättningsfonden* ska betala fastställs genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet på framställning av Pensionsskyddscentralen. Social- och hälsovårdsministeriet kan också på gemensam framställning av Pensionsskyddscentralen och *Sysselsättningsfonden* fastställa att förskott ska betalas till *Sysselsättningsfonden*.

183 §

Utredning av kostnader

Pensionsskyddscentralen utreder kalenderårsvis hur det ömsesidiga ansvaret mellan de pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna beträffande det föregående kalenderåret fördelar sig i fråga om de kostnader som avses i 174—181 § och *Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna* som avses i 182 § med beaktande av vad pensionsanstalterna inom den privata sektorn och Keva i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat i pensioner eller som andra förmåner som en annan pensionsanstalt ansvarar för. I fråga om Keva, som varit sista pensionsanstalt, beaktas i utredningen vad som i lagen om Keva, i lagen om finansiering av statens pensionsskydd, i lagen om finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans pensionsskydd och i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten föreskrivs om finansiering av pensionsskyddet enligt pensionslagen för den offentliga sektorn.

— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

189 a §

Arbetsinkomster som berättigar till pension vid försummelse av skyldigheten att ordna arbetspensionsförsäkring

Om arbetsgivaren systematiskt har försummat sin skyldighet att ordna pensionsskydd enligt 141 eller 147 § eller sin anmälningsskyldighet enligt 144 § och arbetstagaren har varit medveten om försummelsen samt genom sin eget förfarande möjliggjort försummelsen och på så sätt också undvikit att arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift innehålls på lönen, har arbetstagaren inte rätt till pension enligt denna lag till den del pensionen grundar sig på inkomster vars försäkring har försummats. Pensionsanstalten ska på arbetstagarens begäran meddela arbetstagaren ett beslut om de inkomster som inte berättigar till pension med stöd av denna paragraf.

198 §

Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställighet av lagstadgade uppgifter

Pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och en besvärsinstans enligt denna lag har rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av en arbetsgivare eller någon annan som betalar ersättning på basis av utfört arbete, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring och av myndigheter och andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ett anhängigt försäkrings-, pensions- eller förmånsärende eller som annars är nödvändiga vid verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i denna lag eller i lagen om Pensionsskyddscentralen, i EU:s grundförordning om social trygghet eller EU:s tillämpningsförordning om social trygghet eller i en överenskommelse om social trygghet,

198 §

Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställighet av lagstadgade uppgifter

Pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och en besvärsinstans enligt denna lag har rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av en arbetsgivare eller någon annan som betalar ersättning på basis av utfört arbete, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, *den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik* och av myndigheter och andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ett anhängigt försäkrings-, pensions- eller förmånsärende eller som annars är nödvändiga vid verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i denna lag eller i lagen om Pensionsskyddscentralen, i EU:s grundför-

Gällande lydelse

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården, socialserviceproducenter eller vårdinrättningar på begäran få av dessa uppgjorda utlåtanden och övriga uppgifter om den pensionssökandes journalhandlingar, rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga som behövs för att verkställa de uppgifter som avses ovan i 1 punkten, om sökanden inte själv lämnar dessa uppgifter.

— — — — — — — — — — — — — — —

206 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller er-

Föreslagen lydelse

ordning om social trygghet eller EU:s tillämpningsförordning om social trygghet eller i en överenskommelse om social trygghet,

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård, socialserviceproducenter och vårdinrättningar *få följande uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av det pensions- eller förmånsärende som behandlas, om inte sökanden själv lämnar dem:*

a) utlåtanden och andra handlingar som har upprättats för ett arbetspensions- eller rehabiliteringsärende,

b) B-läkarutlåtanden som har upprättats under de två åren före begäran om information för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning, rehabiliteringsstöd, partiellt rehabiliteringsstöd, invalidpension, delinvalidpension, arbetslivspension, möjligheter att fortsätta i arbetet eller yrkesinriktad rehabilitering samt omfattande B-läkarutlåtanden som gäller arbetsförmåga och som har upprättats under de två åren före begäran om information,

c) andra uppgifter ur den pensionssökandes journalhandlingar och om den pensionssökandes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga än de uppgifter som avses i underpunkterna a och b.

— — — — — — — — — — — — — — —

206 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller er-

Gällande lydelse

hållande av uppgifter, rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

1) till vederbörande myndighet och organ de uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av uppgifter enligt EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

2) till Skatteförvaltningen de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av den övervakningsskyldighet som föreskrivs i lagen om förskottsuppbörd, om det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte har fullgjort sin innehållningsskyldighet,

3) till en personuppgiftsansvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet sådana uppgifter om en enligt denna lag utsökningsbar arbetspensionsförsäkringsavgiftsfordran hos en arbetsgivare som den personuppgiftsansvarige enligt lag har rätt att föra in i kreditupplysningsregistret,

4) till arbetarskyddsmyndigheten sådana uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna fullgöra sin tillsynsskyldighet enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), när det finns skäl att misstänka att en beställare har försummat sin utredningsskyldighet eller att beställarens avtalspart har lämnat felaktiga intyg över att pensionsförsäkringsskyldigheten har uppfyllts eller pensionsförsäkringsavgifter betalats,

5) till Sysselsättningsfonden de uppgifter som är nödvändiga för att fonden ska kunna fullgöra sin tillsynsskyldighet enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner, när det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare har försummat att betala arbetslöshetsförsäkringspremier,

6) till Olycksfallsförsäkringscentralen och försäkringsbolag som verkställer lagstadgad olycksfallsförsäkring nödvändiga uppgifter om arbetsgivaren och försäkringen i syfte att fullfölja en för centralen och bolagen lagstadgad tillsynsuppgift, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare inte har uppfyllt sin lagstadgade avgifts- och försäkringsplikt,

Föreslagen lydelse

hållande av uppgifter, rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

1) till vederbörande myndighet och organ de uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av uppgifter enligt EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

2) till Skatteförvaltningen de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av den övervakningsskyldighet som föreskrivs i lagen om förskottsuppbörd, om det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte har fullgjort sin innehållningsskyldighet,

3) till en personuppgiftsansvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet de uppgifter om en enligt denna lag utsökningsbar arbetspensionsförsäkringsavgiftsfordran hos en arbetsgivare som den personuppgiftsansvarige enligt lag har rätt att föra in i kreditupplysningsregistret,

4) till arbetarskyddsmyndigheten de uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna fullgöra sin tillsynsskyldighet enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), om det finns skäl att misstänka att en beställare har försummat sin utredningsskyldighet eller att beställarens avtalspart har lämnat felaktiga intyg över att pensionsförsäkringsskyldigheten har uppfyllts eller pensionsförsäkringsavgifter betalats,

5) till Sysselsättningsfonden de uppgifter som är nödvändiga för att fonden ska kunna fullgöra sin tillsynsskyldighet enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare har försummat sin skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremier,

6) till Olycksfallsförsäkringscentralen och försäkringsbolag som verkställer lagstadgad olycksfallsförsäkring nödvändiga uppgifter om arbetsgivaren och försäkringen i syfte att fullfölja en för centralen och bolagen lagstadgad tillsynsuppgift, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare inte har uppfyllt sin lagstadgade avgifts- och försäkringsplikt,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7) till Statskontoret de uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som gäller påförande av försummelseavgift enligt denna lag.	7) till Statskontoret de uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som gäller påförande av försummelseavgift enligt denna lag,
	8) till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik de uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 95 § 2 och 3 mom. i denna lag.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 70 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten träder dock i kraft först den 1 januari 2021.

På en sådan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen (124/2004) som lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (535/2019) inte tillämpas på med stöd av 1 mom. i den lagens ikraftträdandebestämmelse, och en sådan rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) som lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (536/2019) inte tillämpas på med stöd av den lagens ikraftträdandebestämmelse, tillämpas 74 och 76 § i den lydelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959).

Bestämmelserna i 95 § 3 mom. i denna lag tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999)

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter. *Bestämmelserna i 106 § 1 mom. i denna lag tillämpas på en pensionsansökan som blir anhängig den 1 januari 2020 eller därefter.*

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pension för företagare (1272/2006) 70 § 4 mom., sådant det lyder i lag 636/2009,

ändras 2 § 1 mom. 9 punkten, 9 § 2 mom., 15 § 1 mom. 3 punkten, 68 § 3—5 mom., 70 § 3 och 6 mom., 75 § 2 mom., 84 § 1 mom., 85 § 1 mom. 5 punkten, 87 § 1 mom., 91 § 1 och 3 mom., 124 § och 136 a §, 142 § 1 mom. och 152 § 3 mom.,

av dem 2 § 1 mom. 9 punkten och 152 § 3 mom. sådana de lyder i lag 1250/2016, 9 § 2 mom., 15 § 1 mom. 3 punkten, 68 § 5 mom., 84 § 1 mom., 85 § 1 mom. 5 punkten och 87 § 1 mom. sådana de lyder i lag 72/2016, 68 § 3 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1206/2009, 72/2016 och 1250/2016, 75 § 2 mom. sådant det lyder i lag 630/2009, 124 § sådan den lyder i lag 703/2016 och 136 a § sådan den lyder i lag 679/2011, samt

fogas till 88 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 72/2016, ett nytt 3 mom. och till 152 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 527/2009, 355/2010 och 1420/2016, en ny 4 punkt i stället för den 4 punkt som upphävts genom lag 1420/2016, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Centrala definitioner	*Centrala definitioner*
I denna lag avses med	I denna lag avses med
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
9) *oavlönad tid* den tid under vilken en företagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt	9) *oavlönad tid* den tid under vilken en företagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpen-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015),	ning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om *vuxenutbildningsförmåner* (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), *lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
9 §	9 §
Ålderspensionens belopp	*Ålderspensionens belopp*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Om företagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).	Om företagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). *Företagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
15 §	15 §
Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension	*Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*
Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när företagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:	Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när företagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
3) den pension som tjänats in genom företagarverksamhet under det år då den partiella förtida ålderspensionen började fram till det att ålderspensionen började.	3) den pension som tjänats in genom företagarverksamhet under det år då den partiella förtida ålderspensionen började fram till det att ålderspensionen började, *den pension som tjänats in under den i 65 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 68 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
68 §	68 §
Oavlönad tid som berättigar till pension	*Oavlönad tid som berättigar till pension*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:	De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:
1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren,	1) *121* procent av den *årsinkomst* som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och som avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren,
2) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderpension har uppnåtts,	2) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts,
3) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom	3) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom

Gällande lydelse

enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till företagaren,

4 punkten har upphävts genom lag 1206/2009.

5) 65 procent av 523,61 euro för varje full månad för vilken företagaren fått i lagen om vuxenutbildningsstöd avsett vuxenutbildningsstöd,

6) 65 procent av den arbetsförtjänst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna *eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner* eller till grund för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

7) 65 procent av sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock så att den arbetsinkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning,

8) 65 procent av den arbetsförtjänst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till företagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 7 punkten intjänas av samma orsak.

Har en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen 523,61 euro i månaden. Har förmånen på grund av förvärvsarbete betalas till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för

Föreslagen lydelse

enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till företagaren,

4) 55 procent av den årsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tilllägg till pension,

5) 65 procent av 523,61 euro för varje full månad för vilken företagaren har fått vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner,

6) 65 procent av den arbetsförtjänst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, eller för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

7) *62* procent av den *årsinkomst* som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock så att den arbetsinkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av *den årsinkomst* som ligger till grund för sjukdagpenning,

8) 65 procent av den arbetsförtjänst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till företagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 7 punkten tjänas in av samma orsak.

Den årsinkomst som ligger till grund för förmånerna och som avses i 3 mom. 1, 4 och 7 punkten i denna paragraf beaktas endast om årsinkomsten inbegriper löneinkomst eller företagarinkomst till minst det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Som den inkomst som ligger till grund för förmånen betraktas i de situationer som avses i 3 mom.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till företagaren.	*1 punkten i denna paragraf dock alltid minst 523,62 euro per månad. Om den förmån som avses i den punkten på grund av förvärvsarbete har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas som den inkomst som ligger till grund för förmånen dock beloppet av den minimidagpenning som betalats till företagaren.*
På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån tjänas inte pension in för den tid för vilken företagaren har fått pension enligt arbetspensionslagarna, *en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller en institution inom Europeiska unionen*. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmånen.	På basis av den inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken företagaren har fått pension enligt arbetspensionslagarna. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på basis av den inkomst som ligger till grund för förmånen.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
70 §	70 §
Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på	*Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas 1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 68 § 3 mom., och 2) andra inkomster som ligger till grund för i 68 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent. *Har en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms. Har förmånen på grund av arbete betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till företagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.*	När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas 1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 68 § 3 och 4 mom., och 2) andra inkomster som ligger till grund för i 68 § avsedda förmåner för oavlönad tid än de inkomster som nämns i 1 punkten till 100 procent. (4 mom. upphävs)
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas enligt 5 mom., om den har	Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas enligt 5 mom., om den

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.	*årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löne- eller företagarinkomst till det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
75 §	75 §
Engångsförhöjning av invalidpension	*Engångsförhöjning av invalidpension*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av företagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt företagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om företagaren vid ingången av året för förhöjningen är 24—31 år. Förhöjningsprocentsatsen sjunker med 1,0 procentenhet för varje levnadsår.	Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av företagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt företagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om företagaren vid ingången av året för förhöjningen är *högst 31* år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenhet för varje *därpå följande* levnadsår.
84 §	84 §
Minskning av efterlevandepension i särskilda fall	*Minskning av efterlevandepension i särskilda fall*
När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om 1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension, 2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och 3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med	När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension eller *partiell förtida ålderspension*, om 1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension *eller partiell förtida ålderspension*, 2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller vid den tidpunkt då efterlevandepensionen minskas första gången, och 3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen *eller den partiella förtida ålderspensionen*, då 60 procent av förvärvsinkomsterna

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
81 § har fastställts för den efterlevande maken.	beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 81 § har fastställts för den efterlevande maken.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
85 §	85 §
Förmåner som dras av från pension	*Förmåner som dras av från pension*
Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som företagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är	Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som företagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst,	5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om *ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag,*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
87 §	87 §
Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension	*Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension*
Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på	Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om *lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag* eller

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen samt patientskadelagen, om den har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.	ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om *ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag*, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
88 §	88 §
Regressrätt	*Regressrätt*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Om invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik, betalas företagaren invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

Gällande lydelse

91 §

Pensionsansökan

Pension skall sökas hos pensionsanstalten på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras.

— — — — — — — — — — — — — — —

Närmare bestämmelser om de *blanketter och intyg som behövs för ansökan* om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

124 §

Att söka ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016). *På framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordnar statsrådet för fem år i sänder till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden två medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och som är förtrogna med företagarverksamhet och om vilka de mest representativa företagarorganisationerna gör framställning till social- och hälsovårdsministeriet.*

I ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i

Föreslagen lydelse

91 §

Pensionsansökan

Företagaren ska ansöka om pension hos pensionsanstalten genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om pensionsanstalten redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från företagaren. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.

— — — — — — — — — — — — — — —

Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

124 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) *och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016)*.

Ändring i ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för ar-

Gällande lydelse

denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

Föreslagen lydelse

betspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 10 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

136 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet har meddelats, har beviljats en primär förmån eller en pension som avses i 87 § eller sådan pension som avses i 84 § 3 mom., kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

136 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet *som avses i 105 §* har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 87 § eller sådan pension som avses i 84 a § *1 och 2* mom., kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

142 §

Utredning av kostnader och beslut om kostnadsfördelning

Pensionsskyddscentralen utreder de kostnader som avses i 139 och 141 § på det sätt som föreskrivs i 183 § i lagen om pension för arbetstagare. När kostnaderna utreds beaktas dock inte den i 182 § i lagen om pension för arbetstagare avsedda avgiften från arbetslöshetsförsäkringsfonden.

— — — — — — — — — — — — — — —

142 §

Utredning av kostnader och beslut om kostnadsfördelning

Pensionsskyddscentralen utreder de kostnader som avses i 139 och 141 § med iakttagande av vad som föreskrivs i 183 § i lagen om pension för arbetstagare. När kostnaderna utreds beaktas dock inte *Sysselsättningsfondens* i 182 § i den lagen avsedda *andel av arbetspensionskostnaderna*.

— — — — — — — — — — — — — — —

152 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensions-

152 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensions-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
skyddscentralen rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:	skyddscentralen, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	4) till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik de uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 88 § 2 och 3 mom.
	— — — — — — — — — — — — — — —
Sekretessbelagda uppgifter som erhållits med stöd av 1 mom. 1, 2 och *4* punkten får lämnas vidare när de behövs för att utreda brott och väcka åtal. Uppgifterna ska utplånas genast när de inte längre behövs.	Sekretessbelagda uppgifter som erhållits med stöd av 1 mom. 1 och 2 punkten får lämnas vidare när de behövs för att utreda brott och väcka åtal. Uppgifterna ska utplånas genast när de inte längre behövs.
	———
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	På en sådan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) som lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (535/2019) inte tillämpas på med stöd av 1 mom. i den lagens ikraftträdandebestämmelse, och en sådan rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) som lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (536/2019) inte tillämpas på med stöd av den lagens ikraftträdandebestämmelse, tillämpas 68 och 70 § i den lydelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.
	Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).
	Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959).

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Bestämmelserna i 88 § 3 mom. i denna lag tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter.

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 32 § 2 mom., 38 § 1 mom. 3 punkten, 74 § 1 mom., 77 § 3 mom., 86 § 1 och 3 mom., 103 §, 113 a § och 137 § 1 mom.,

av dem 32 § 2 mom., 38 § 1 mom. 3 punkten och 77 § 3 mom. sådana de lyder i lag 75/2016, 86 § 3 mom. sådant det lyder i lag 890/2014, 103 § sådan den lyder i lag 704/2016 och 113 a § sådan den lyder i lag 681/2011, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
32 §	32 §
Ålderspensionens belopp	*Ålderspensionens belopp*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Om lantbruksföretagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).	Om lantbruksföretagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). *Lantbruksföretagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
38 §	38 §
Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension	*Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*
Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när lantbruksföretagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:	Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när lantbruksföretagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3) den pension som tjänats in genom lantbruksföretagarverksamhet under det år då den partiella förtida ålderspensionen började fram till det att ålderspensionen började.	3) den pension som tjänats in genom lantbruksföretagarverksamhet under det år då den partiella förtida ålderspensionen började fram till det att ålderspensionen började, *den pension som tjänats in under den i 71 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 74 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
74 §	74 §
Oavlönad tid som berättigar till pension	*Oavlönad tid som berättigar till pension*
Oavlönad tid berättigar till pension, om lantbruksföretagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i arbetsförtjänster. Vid verkställigheten av denna lag tillämpas på oavlönad tid som berättigar till pension 74 § i lagen om pension för arbetstagare. Har lantbruksföretagaren fått vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), beaktas dock som inkomst som berättigar till pension 65 procent av 523,61 euro för varje hel kalendermånad för vilken företagaren har fått sådant stöd.	Oavlönad tid berättigar till pension, om lantbruksföretagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i arbetsförtjänster. Vid verkställigheten av denna lag tillämpas på oavlönad tid som berättigar till pension 74 § i lagen om pension för arbetstagare. Om lantbruksföretagaren har fått vuxenutbildningsstöd enligt lagen om *vuxenutbildningsförmåner* (1276/2000), beaktas dock som inkomst som berättigar till pension 65 procent av 523,61 euro för varje hel månad för vilken lantbruksföretagaren har fått sådant stöd.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
77 §	77 §
Beviljande av pension på tidigare grunder och engångsförhöjning av pension	*Beviljande av pension på tidigare grunder och engångsförhöjning av pension*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Engångsförhöjningen beräknas utifrån det sammanlagda beloppet av lantbruksföretagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt lantbruksföretagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25 om lantbruksföretagaren vid ingången av året för förhöjningen är 24—31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår.	Engångsförhöjningen beräknas utifrån det sammanlagda beloppet av lantbruksföretagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt lantbruksföretagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25 om lantbruksföretagaren vid ingången av året för förhöjningen är *högst 31* år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje *därpå följande* levnadsår.
86 §	86 §
Pensionsansökan	*Pensionsansökan*
Pension skall sökas hos pensionsanstalten på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras.	*Lantbruksföretagaren ska ansöka om pension hos pensionsanstalten genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om pensionsanstalten redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från lantbruksföretagaren*. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Närmare bestämmelser om *de blanketter och intyg som behövs för ansökan* om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.	Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.
103 §	103 §
Att söka ändring	*Sökande av ändring*
För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäk-	För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäk-

Gällande lydelse

ringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016). *På framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordnar statsrådet för fem år i sänder till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden två medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och som är förtrogna med lantbruksföretagarverksamhet och om vilka de i 116 § 1 mom. avsedda organisationerna gör framställning till social- och hälsovårdsministeriet.*

I ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

113 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet har meddelats, har beviljats en primär förmån eller en pension som avses i 94 § i lagen om pension för arbetstagare eller sådan pension som avses i 91 § 3 mom. i den lagen, kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

Föreslagen lydelse

ringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) *och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).*

Ändring i ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 9 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

113 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet som avses i 105 § har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 94 § i lagen om pension för arbetstagare eller sådan pension som avses i *91 a § 1 och 2* mom. i den lagen, kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
137 §	137 §
Utredning av kostnader och beslut om kostnadsfördelning	*Utredning av kostnader och beslut om kostnadsfördelning*
Pensionsskyddscentralen utreder de kostnader som avses i 136 § på det sätt som föreskrivs i 183 § i lagen om pension för arbetstagare. När kostnaderna utreds beaktas dock inte den i 182 § i lagen om pension för arbetstagare avsedda arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift.	Pensionsskyddscentralen utreder de kostnader som avses i 136 § med iakttagande av vad som föreskrivs i 183 § i lagen om pension för arbetstagare. När kostnaderna utreds beaktas dock inte *Sysselsättningsfondens* i 182 § i den lagen avsedda *andel av arbetspensionskostnaderna*.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den *20*
.

4.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 82 § 3 mom., sådant det lyder i lag 635/2009,

ändras 2 § 1 mom. 6 punkten, 11 § 2 mom., 13 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 78 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten, 80 § 3—5 mom., 82 § 2 och 5 mom., 87 § 2 mom., 96 § 1 mom., 97 § 1 mom. 5 punkten, 99 § 1 mom., 103 § 1 och 4 mom., 125 och 137 a §, 156 § 1 mom. och 161 §,

av dem 2 § 1 mom. 6 punkten, och 156 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1256/2016, 11 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 80 § 5 mom., 87 § 2 mom., 96 § 1 mom., 97 § 1 mom. 5 punkten och 99 § 1 mom. sådana de lyder i lag 78/2016, 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1272/2018, 78 § 3 mom. 4, 5 och 12 punkten sådana de lyder i lag 941/2010, 80 § 3 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 629/2009, 1205/2009, 78/2016 och 1256/2016, 103 § 4 mom. sådant det lyder i lag 296/2015, 125 § sådan den lyder i lag 705/2016, 137 a § sådan den lyder i lag 680/2011, samt

fogas till 100 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 78/2016, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Centrala definitioner	*Centrala definitioner*
I denna lag avses med	I denna lag avses med
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen	6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpen-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959),	ning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om *vuxenutbildningsförmåner* (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), *lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
11 §	11 §
Ålderspensionens belopp	*Ålderspensionens belopp*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).	Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). *Arbetstagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
13 §	13 §
Begynnelsetidpunkten för ålderspension	*Begynnelsetidpunkten för ålderspension*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då pensionen har sökts.	Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension. *Ålderspension kan då beviljas också retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
18 §	18 §
Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension	*Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*
Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:	Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började.	3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började, *den pension som tjänats in under den i 75 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 80 § avsedda inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
78 §	78 §
Arbetsinkomster som berättigar till pension	*Arbetsinkomster som berättigar till pension*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående	Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ersättning som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av betjäningsavgifter av allmänheten; betjäningsavgifter beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp läggs fram.	ersättning som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av betjäningsavgifter från allmänheten. Betjäningsavgifter beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp läggs fram. *Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående ersättning som har avtalats att delvis eller helt gottgöras som i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.*
Som sådan ersättning för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte	Som sådan ersättning för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
4) en i 66 § i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier,	4) en i 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, *om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges och en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs, eller om inte det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som ersättning för arbete,*
5) en premie som ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern eller motsvarande ekonomiska sammanslutning som arbetsgivarbolaget och som noteras på en fondbörs som övervakas av myndigheterna eller i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt, eller helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, förutsätt att värdet på en sådan förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet av aktierna utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovats,	5) en premie som ges i form av aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern som arbetsgivarbolaget eller till samma ekonomiska sammanslutning av motsvarande slag, och förutsatt att aktierna noteras på en av myndigheterna övervakad reglerad marknad eller en av myndigheterna övervakad multilateral handelsplattform, eller ges i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt, eller ges helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, om värdet på en den förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet på aktierna utvecklas under en period på minst ett år *från det att premien utlovas till det att den ges,*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft.	12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, *om inte något annat följer av 2 mom.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

80 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— — — — — — — — — — — — — — —

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren och 17 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderpension har uppnåtts,

4) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren,

5 punkten har upphävts genom lag 1205/2009.

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna *eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner*, eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

Föreslagen lydelse

80 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— — — — — — — — — — — — — — —

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) *121* procent av *den årsinkomst* som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning *och som avses i sjukförsäkringslagen* för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, och *21* procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts,

4) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren,

5) 55 procent av den årsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om *vuxenutbildningsförmåner*,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, eller för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ra-

Gällande lydelse

8) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, och

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten intjänas av samma orsak.

Har en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses 523,61 euro i månaden vara den inkomst som ligger till grund för förmånen. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren som den inkomst som ligger till grund för förmånen.

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån tjänas inte pension in för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna, *en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller en institution inom Europeiska unionen*. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

men för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

8) *62* procent av den *årsinkomst* som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den *årsinkomst* som ligger till grund för sjukdagpenning, och

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten tjänas in av samma orsak.

Den årsinkomst som ligger till grund för förmånerna och som avses i 3 mom. 1, 5 och 8 punkten i denna paragraf beaktas endast om årsinkomsten inbegriper löneinkomst eller före-tagarinkomst till minst det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Som den inkomst som ligger till grund för en förmån betraktas i de situationer som avses i 3 mom. 1 punkten i denna paragraf dock alltid minst 523,62 euro per månad. Om den förmån som avses i den punkten på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren som den inkomst som ligger till grund för förmånen.

På basis av den inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på basis av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
82 §	82 §
Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid	*Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas 1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 80 § 3 mom., och 2) andra inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent. *Har en förmån som avses i 2 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.*	När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas 1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 80 § 3 *och 4 mom.*, och 2) andra inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid *än de inkomster som nämns i 1 punkten* till 100 procent. (3 mom. upphävs)
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.	Dagpenning enligt sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., *om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löne- eller företagarinkomst till det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
87 §	87 §
Engångsförhöjning av invalidpension	*Engångsförhöjning av invalidpension*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 23—31	Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är *högst*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår.	*31 år*. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje *därpå följande* levnadsår.
96 §	96 §
Minskning av efterlevandepension i särskilda fall	*Minskning av efterlevandepension i särskilda fall*
När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om 1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension, 2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och 3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 93 § har fastställts för den efterlevande maken.	När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension *eller partiell förtida ålderspension*, om 1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension *eller partiell förtida ålderspension*, 2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller vid den tidpunkt då efterlevandepensionen minskas första gången, och 3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen *eller den partiella förtida ålderspensionen*, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 93 § har fastställts för den efterlevande maken.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
97 §	97 §
Förmåner som dras av från pension	*Förmåner som dras av från pension*
Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är	Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst,	*5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för*

Gällande lydelse

— — — — — — — — — — — — — — —

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen samt patientskadelagen, om den har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Föreslagen lydelse

olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag,

— — — — — — — — — — — — — — —

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, *lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag* eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, *lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag*, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
100 §	100 §
Regressrätt	*Regressrätt*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Om invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik, betalas arbetstagaren invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del som pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik.
103 §	103 §
Pensionsansökan	*Pensionsansökan*
Pension skall sökas hos pensionskassan på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras.	*Arbetstagaren ska ansöka om pension hos pensionskassan genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om pensionskassan redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan pensionskassan avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från arbetstagaren.* Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Närmare bestämmelser om de *blanketter och intyg som behövs för* ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.	Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.
125 §	125 §
Att söka ändring	*Sökande av ändring*
För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäk-	För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäk-

Gällande lydelse

ringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016).

I ett beslut som pensionskassan har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

I Pensionsskyddscentralens beslut enligt 108 § i denna lag och enligt 111 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare om vilken pensionsanstalt som är behörig att behandla en pensionsansökan får ändring inte sökas genom besvär.

137 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet har meddelats, har beviljats en primär förmån eller en pension som avses i 99 § eller sådan pension som avses i 96 § 3 mom., kan pensionsanstalten utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

156 §

Pensionskassans ansvar för invalidpensionen

Pensionskassan svarar för kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om pension för arbetstagare under de två sista kalenderåren av

Föreslagen lydelse

ringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) och *lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).*

Ändring i ett beslut som pensionskassan eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 9 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I Pensionsskyddscentralens beslut enligt 108 § i denna lag och enligt 111 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare om vilken pensionsanstalt som är behörig att behandla en pensionsansökan får ändring inte sökas genom besvär.

137 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet *som avses i 105 §* har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 99 § eller sådan pension som avses i *96 a § 1 och 2 mom.*, kan *pensionskassan* utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

156 §

Pensionskassans ansvar för invalidpensionen

Pensionskassan svarar för kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om pension för arbetstagare under de två sista kalenderåren av

Gällande lydelse

den granskningstid som avses i 82 § uppgår till minst 12 566,70 euro. Pensionskassan svarar för kostnaderna i samma förhållande som de i pensionskassan försäkrade av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 §, inkomsten för återstående tid som hänför sig till en invalidpension som upphört samt de i 80 § avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 82 § 2 och *3* mom. och de i 82 § 4—6 mom. avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna under de nämnda kalenderåren.

— — — — — — — — — — — — — — —

161 §

Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader och utredning av kostnaderna

I fråga om pensionskassans ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader och i fråga om arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift, utredning av kostnaderna, beslut om kostnadsfördelning samt pensionskassans och andra pensionsanstalters rätt att komma överens om kostnadsfördelningen tillämpas 180 och 182—185 § i lagen om pension för arbetstagare.

Föreslagen lydelse

den granskningstid som avses i 82 § *1 mom.* i uppgår till minst 12 566,70 euro. Pensionskassan svarar för kostnaderna i samma förhållande som de i pensionskassan försäkrade av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 §, inkomsten för återstående tid som hänför sig till en invalidpension som upphört samt de i 80 § avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 82 § 2 mom. och de i 82 § 4—6 mom. avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna under de nämnda två kalenderåren.

— — — — — — — — — — — — — — —

161 §

Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader och utredning av kostnaderna

I fråga om pensionskassans ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader och i fråga om *Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna*, utredning av kostnaderna och beslut om kostnadsfördelning samt i fråga om pensionskassans och andra pensionsanstalters rätt att komma överens om kostnadsfördelningen tillämpas 180 och 182—185 § i lagen om pension för arbetstagare.

———

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 78 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten träder dock i kraft först den 1 januari 2021.

På en sådan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) som lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (535/2019) inte tillämpas på med stöd av 1 mom. i den lagens ikraftträdandebestämmelse, och en sådan rehabiliteringspenning enligt lagen om Folk-pensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) som lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (536/2019) inte tillämpas

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	på med stöd av den lagens ikraftträdandebestämmelse, tillämpas 80 och 82 § i den lydelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. *Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).* *Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959).* *Bestämmelserna i 100 § 3 mom. i denna lag tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter.*

5.

Lag

om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 88 § 3 mom.,

ändras 3 § 1 mom. 8 punkten, 12 § 2 mom., 13 § 2 och 3 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 31 § 2 mom., 36 § 2 mom., 53 §, 74 § 1 mom., 85 § 2 mom. och 3 mom. 4 och 12 punkten, 87 § 3—5 mom., 88 § 2 och 4 mom., 96 § 1 mom. 5 punkten, 98 § 1 mom., 106 § 1 och 3 mom., 119, 139 och 150 § samt 151 § 1 mom.,

av dem 3 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder i lag 1259/2016, 36 § 2 mom. sådant det lyder i lag 946/2016, 87 § 3 mom. och 151 § 1 mom. sådana de lyder delvis ändrade i lag 1259/2016 och 139 § sådan den lyder i lag 700/2016, samt

fogas till 99 § ett nytt 3 mom., till 120 § ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 157 a § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Centrala definitioner	*Centrala definitioner*
I denna lag avses med	I denna lag avses med
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
8) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall	8) *oavlönad* tid den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om *vuxenutbildningsförmåner* (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959),	enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), *lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
12 §	12 §
Ålderspensionens belopp	*Ålderspensionens belopp*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).	Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). *Arbetstagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
13 §	13 §
Begynnelsetidpunkten för ålderspension	*Begynnelsetidpunkten för ålderspension*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Om en arbetstagare har två eller flera anställningar och avslutar en eller flera av dem för att gå i ålderspension, beviljas han eller hon trots 1 mom. såsom ålderspension även	Om en arbetstagare har två eller flera anställningar och avslutar en eller flera av dem för att gå i ålderspension, beviljas han eller hon trots vad som föreskrivs i 1 mom. såsom

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som har betalats för fortlöpande anställning innan ålderspensionen börjar löpa. Samma förfarande tillämpas om en arbetstagare avslutar ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagarverksamhet som omfattas av någon annan arbetspensionslag för att gå i ålderspension och han eller hon har haft en annan parallell anställning som inte är ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande. Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter att ha uppnått den övre gräns som avses i 5 § 1 mom. 2 punkten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.	ålderspension även pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som har betalats för fortlöpande anställning innan ålderspensionen börjar löpa. *Om en arbetstagare har en annan giltig anställning än ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande, kan arbetstagaren trots 1 mom. beviljas pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som har betalats innan ålderspensionen börjar löpa.* Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgräns som avses i 5 § 1 mom. 2 punkten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension. *Ålderspension kan då beviljas också retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts*.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
18 §	18 §
Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension	*Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension*
Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:	Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
3) den pension enligt denna lag som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter.	3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter *i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började, den pension som tjänats in under den i 84 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 87 § avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

31 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

— — — — — — — — — — — — — — —

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsetidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 81 §, och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension.

36 §

Engångshöjning av invalidpension

— — — — — — — — — — — — — — —

Engångshöjningen räknas ut på grundval av arbetstagarens löpande pension enligt denna lag. Höjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för höjningen. Höjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för höjningen är 23—31 år. Höjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår. Engångshöjningen läggs inte till rehabiliteringstillägget.

53 §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började.

Föreslagen lydelse

31 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

— — — — — — — — — — — — — — —

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsetidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med *84 §*, och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension.

36 §

Engångshöjning av invalidpension

— — — — — — — — — — — — — — —

Engångshöjningen räknas ut på basis av arbetstagarens löpande pension enligt denna lag. Höjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för höjningen. Höjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för höjningen är *högst* 31 år. Höjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje *därpå följande* levnadsår. Engångshöjningen läggs inte till rehabiliteringstillägget.

53 §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började. *I den intjänade pensionen beaktas de arbetsinkomster som betalats före begynnelsetidpunkten för arbetslivspensionen*.

Gällande lydelse

74 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 72 § har fastställts för den efterlevande maken.

— — — — — — — — — — — — — — —

85 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

— — — — — — — — — — — — — — —

I den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas också med sådan inkomst där vederlag för arbete har avtalats att helt eller delvis gottgöras med

1) avgifter eller lösen från allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkassa enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som arbetstagaren får i stället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal,

Föreslagen lydelse

74 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension *eller partiell förtida ålderspension*, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension *eller partiell förtida ålderspension*,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller vid den tidpunkt då efterlevandepensionen minskas första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen *eller den partiella förtida ålderspensionen*, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 72 § har fastställts för den efterlevande maken.

— — — — — — — — — — — — — — —

85 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

— — — — — — — — — — — — — — —

I den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas också med sådan inkomst där vederlag för arbete har avtalats att helt eller delvis gottgöras med

1) avgifter eller lösen från allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkassa enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som arbetstagaren får i stället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3) naturaförmån som beaktas enligt det värde som bestämts i arbetstagarens förskottsinnehållning men högst enligt de grunder som Skatteförvaltningen fastställt.	3) naturaförmån som beaktas enligt det värde som bestämts i arbetstagarens förskottsinnehållning men högst enligt de grunder som Skatteförvaltningen fastställt,
	4) i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.
Som sådant vederlag som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte	Som sådant vederlag som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
4) en sådan förmån som uppstår genom användning av anställningsoption enligt 66 § i inkomstskattelagen (1535/1992) eller en sådan anställningsbaserad prestation som bestäms utifrån en förändring i värdet på aktierna i ett bolag,	4) en i 66 § *3 mom.* i inkomstskattelagen *avsedd förmån som uppkommer* genom användning av en anställningsoption eller en *prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges och en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs,*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, eller	12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, *om inte något annat följer av 2 mom. 4 punkten, eller*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
87 §	87 §
Oavlönad tid som berättigar till pension	*Oavlönad tid som berättigar till pension*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:	De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:
1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren och 17 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,	1) *121* procent av den *årsinkomst* som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och som avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, och *21* procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,
2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,	

Gällande lydelse

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderpension har uppnåtts,

4) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd,

5) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt *arbetspensionslagarna eller* lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner *och rehabiliteringspenningförmåner, eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring*, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

6) 65 procent av sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenningen,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 6 punkten tjänas in av samma orsak,

8) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren.

Föreslagen lydelse

2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts,

4) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner,

5) *55* procent av den *årsinkomst* som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tilllägg till pension,

6) *62* procent av den *årsinkomst* som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den *årsinkomst* som ligger till grund för sjukdagpenningen,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 6 punkten tjänas in av samma orsak,

8) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren,

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, eller för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om

Gällande lydelse

Om en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de varit låga, utgör 523,61 euro i månaden grund för pensionen. Om förmånen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån tjänas inte pension in för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna, *en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller en institution inom Europeiska unionen*. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— — — — — — — — — — — — — — —

88 §

Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid

— — — — — — — — — — — — — — —

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som nämns i 87 § 3 mom. 1 punkten, och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 87 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent.

Om en förmån som avses i 2 mom. 1 punkten har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga, beaktas 523,61 euro i månaden när inkoms-

Föreslagen lydelse

rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension.

Den årsinkomst som ligger till grund för förmånerna och som avses i 3 mom. 1, 5 och 6 punkten i denna paragraf beaktas endast om årsinkomsten inbegriper löneinkomst eller företagarinkomst till minst det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Som den inkomst som ligger till grund för en förmån betraktas i de situationer som avses i 3 mom. 1 punkten i denna paragraf dock alltid minst 523,62 euro per månad. Om den förmån som avses *i den punkten* på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas som den inkomst som ligger till grund för förmånen dock beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.

På basis av den inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på basis av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— — — — — — — — — — — — — — —

88 §

Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid

— — — — — — — — — — — — — — —

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 87 § 3 mom. 1 punkten *och 4 mom.*, och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 87 § avsedda förmåner för oavlönad tid än de inkomster som nämns i 1 punkten till 100 procent.

(3 mom. upphävs)

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ten för återstående tid bestäms. Om förmånen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.	
När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. På motsvarande sätt beaktas även dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.	När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. På motsvarande sätt beaktas även dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, *om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löne- eller företagarinkomster till det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
96 §	96 §
Förmåner som dras av från pension	*Förmåner som dras av från pension*
Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är	Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst,	5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om *ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag,*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
98 §	98 §
Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension	*Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension*
Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en	Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en

Gällande lydelse

primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en i 100 § avsedd indexjustering eller en engångshöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension, eller om beloppet av en annan arbetspension ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångshöjning. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen samt patientskadelagen, om den har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— — — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en i 100 § avsedd en indexjustering eller engångshöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension eller om beloppet av en annan arbetspension ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångshöjning. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om *ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag* eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om *ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag*, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
99 §	99 §
Retroaktiv rätt till ersättning från en försäkringsanstalt	*Retroaktiv rätt till ersättning från en försäkringsanstalt*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Om invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik, betalas arbetstagaren invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik.
106 §	106 §
Ansökan om pension	*Ansökan om pension*
Pension ska sökas hos Keva på en blankett som fastställts för detta ändamål. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.	*Arbetstagaren ska ansöka om pension hos Keva genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som behövs för avgörandet av pensionsärendet. Om Keva redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan Keva avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från arbetstagaren.* Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Närmare bestämmelser om *de blanketter och intyg som behövs för ansökan* om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.	Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.
119 §	119 §
Förhandlingsskyldighet	*Förhandlingsskyldighet*
Om Keva i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i detta kapitel avgör rätten till invalidpension med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten och om den intjänade pensionen enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är större än 688,02 euro per månad, ska Keva före beslutet begära att	*Keva ska som sista pensionsanstalt före sitt beslut som avses i 105 § begära att den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, om* *1) Keva med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten avgör arbetstagarens rätt till invalidpension*

Gällande lydelse

den avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn som avses i 106 § i lagen om pension för arbetstagare ger en bedömning av pensionssökandens arbetsförmåga. Om Keva och arbetspensionsanstalten inom den privata sektorn då är oeniga om bedömningen av pensionssökandens arbetsförmåga, avgör båda pensionsärendet var för sig.

120 §

Keva som sista pensionsanstalt vid beviljande av ny pension

— — — — — — — — — — — — — — —

139 §

Sökande av ändring

I ett beslut som Keva har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005).

Föreslagen lydelse

utifrån arbetsoförmåga som har börjat medan en anställning inom den offentliga sektorn varade,

2) arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet har ett arbetsavtalsförhållande som är försäkrat enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn parallellt med ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande enligt denna lag, och

3) arbetstagaren har arbetsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn till ett belopp av minst 12 566,70 euro under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Om Keva och pensionsanstalten inom den privata sektorn då är oeniga om bedömningen av pensionssökandens arbetsförmåga, avgör båda pensionsärendet var för sig.

120 §

Keva som sista pensionsanstalt vid beviljande av ny pension

— — — — — — — — — — — — — — —

Om Keva har fattat ett förhandsbeslut om rätten till delinvalidpension, arbetslivspension eller arbetspensionsrehabilitering, avgör Keva också den pension som grundar sig på förhandsbeslutet och sköter den sista pensionsanstaltens uppgifter.

139 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016)

Gällande lydelse

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelser om försäkringsdomstolen och dess ledamöter finns i domstolslagen (673/2016).

Parten ska inom tiden för sökande av ändring till Keva lämna en besvärsskrift om det beslut som Keva fattat och det beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden fattat.

Föreslagen lydelse

och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

Ändring i ett beslut som Keva eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 9 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Parten ska inom tiden för sökande av ändring till Keva lämna en besvärsskrift om det beslut som Keva fattat och det beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden fattat.

150 §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet har meddelats, har beviljats en primär förmån eller en pension som avses i 96 och 97 § eller sådan pension som avses i 75 § 3 mom., kan Keva utan undanröjande av beslutet eller samtycke av parten avgöra ärendet på nytt.

150 §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet *som avses i 105 §* har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 96 och 97 § eller sådan pension som avses i 75 § *1 och 2 mom.*, kan Keva utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

151 §

Kevas rätt att få uppgifter för att avgöra ett ärende och verkställa lagstadgade uppgifter

Keva och en besvärsinstans enligt denna lag har rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av en arbetsgivare eller någon annan som betalar ersättning på basis av utfört arbete, av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring och av

151 §

Kevas rätt att få uppgifter för att avgöra ett ärende och verkställa lagstadgade uppgifter

Keva och en besvärsinstans enligt denna lag har rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av en arbetsgivare eller någon annan som betalar ersättning på basis av utfört arbete, av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, *av den*

Gällande lydelse

myndigheter och andra som omfattas av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan offentlighetslagen, få de uppgifter som är nödvändiga för att ordna pensionsskydd eller avgöra ett anhängigt pensions- eller förmånsärende eller som i övrigt är nödvändiga vid verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i denna lag, i EU:s grundförordning om social trygghet eller EU:s tillämpningsförordning om social trygghet eller anges i en överenskommelse om social trygghet,

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården, socialserviceproducenter eller vårdinrättningar på begäran få av dessa uppgjorda utlåtanden och övriga för fullgörandet av de skyldigheter som avses i 1 punkten nödvändiga uppgifter ur pensionssökandes journalhandlingar samt om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga, om inte sökanden själv lämnar dessa uppgifter.

— — — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik och av myndigheter och andra som omfattas av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan *offentlighetslagen*, få de uppgifter som är nödvändiga för att ordna pensionsskydd eller avgöra ett anhängigt pensions- eller förmånsärende eller som i övrigt är nödvändiga vid verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i denna lag, i EU:s grundförordning om social trygghet, i EU:s tillämpningsförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård, socialserviceproducenter och vårdinrättningar *få följande uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av det pensions- eller förmånsärende som behandlas, om inte sökanden själv lämnar dem:*

a) utlåtanden och andra handlingar som har upprättats för ett arbetspensions- eller rehabiliteringsärende,

b) B-läkarutlåtanden som har upprättats under de två åren före begäran om information för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning, rehabiliteringsstöd, partiellt rehabiliteringsstöd, in-validpension, delinvalidpension, arbetslivspension, möjligheter att fortsätta i arbetet eller yrkesinriktad rehabilitering samt omfattande B-läkarutlåtanden som gäller arbetsförmåga och som har upprättats under de två åren före begäran om information,

c) andra uppgifter ur den pensionssökandes journalhandlingar och om den pensionssökandes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga än de uppgifter som avses i underpunkterna a och b.

— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	157 a §
	Kevas rätt att lämna ut uppgifter till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik
	Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har Keva trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik lämna ut sådana uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag och som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 99 § 2 och 3 mom.
	———
	Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 85 § 2 mom. och 3 mom. 4 och 12 punkten träder dock i kraft först den 1 januari 2021.
	Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).
	På en sådan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) som lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (535/2019) inte tillämpas på med stöd av 1 mom. i den lagens ikraftträdandebestämmelse, och en sådan rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) som lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (536/2019) inte tillämpas på med stöd av den lagens ikraftträdandebestämmelse, tillämpas 85 och 87 § i den lydelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959). *Bestämmelserna i 98 § 3 mom. i denna lag tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter.*

6.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om Pensionsskyddscentralen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006) 5 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1263/2016, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §	5 §
Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader	*Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Pensionsanstalternas andel av Pensionsskyddscentralens kostnader fördelas mellan pensionsanstalterna i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade i respektive pensionsanstalt, dock så att kostnaderna i fråga om Keva fördelas mellan Keva, staten, kyrkans pensionsfond och Folkpensionsanstalten i förhållande till det finansieringsansvar som föreskrivs i 178 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Den andel av de försäkrade arbetsinkomsterna som ska beaktas när pensionsanstaltens kostnadsandel beräknas bestäms dock särskilt för pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn, för Sjömanspensionskassan och för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt hur stor andel av Pensionsskyddscentralens tjänster som väntas rikta sig till dessa pensionsanstalter. Först beräknas kostnadsandelarna för pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn, Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Därefter fördelas den andel av Pensionsskyddscentralens kostnader som inte har täckts mellan de övriga pensionsanstalterna inom den privata sektorn	Pensionsanstalternas andel av Pensionsskyddscentralens kostnader fördelas mellan *den offentliga och den privata pensionssektorn i samma förhållande som de tjänster som producerats vid Pensionsskyddscentralen hänför sig till respektive pensionssektor. Den andel som pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn ansvarar för fördelas i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade inom den sektorn. För Kevas del fördelas dock kostnaderna mellan Keva, staten, kyrkans pensionsfond och Folkpensionsanstalten i det förhållande som anges i 178 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Den andel som pensionsanstalterna inom den privata sektorn ansvarar för fördelas i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade inom den privata sektorn, dock med beaktande av att Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt inte är föremål för tillsynen över ordnandet av försäkring och att Pensionsskyddscentralens övriga uppgifter enligt 2 § i denna lag inte i samma utsträckning gäller Sjömanspens-*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
i förhållande till de arbetsinkomster som är försäkrade i respektive pensionsanstalt. Genom förordning av statsrådet utfärdas det närmare bestämmelser om storleken på och justeringar av den andel av de försäkrade arbetsinkomsterna som ska beaktas i kostnadsandelen för pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn, Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.	*ionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som andra pensionsanstalter inom den privata sektorn.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1333/2011, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Förordnande av ordförandena och medlemmarna	*Förordnande av ordförandena och medlemmarna*
Statsrådet utnämner på framställning av social- och hälsovårdsministeriet ordföranden med uppdraget som huvudsyssla tills vidare och förordnar vice ordförandena och de övriga medlemmarna med uppdraget som bisyssla för fem år i sänder	Statsrådet utnämner på framställning av social- och hälsovårdsministeriet ordföranden med uppdraget som huvudsyssla tills vidare och förordnar *på framställning av social- och hälsovårdsministeriet* vice ordförandena och de övriga medlemmarna med uppdraget som bisyssla för fem år i sänder.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den *20*
.

8.

Lag

om ändring av 11 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 11 kap. 3 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 11 punkten, sådana de lyder i lag 535/2019, samt
fogas till 11 kap. 3 § 3 mom., sådant det lyder i lag 535/2019, en ny 12 punkt som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
11 kap.	11 kap.
Beloppet av dagpenningsförmånerna	**Beloppet av dagpenningsförmånerna**
3 §	3 §
Löneinkomst	*Löneinkomst*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Som lön betraktas i 13 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) avsedda löner, arvoden och ersättningar på vilka förskottsinnehållning ska verkställas, arvoden till idrottsutövare, löner som avses i 4 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978) och personlig ersättning till en artist eller sportutövare som avses i 3 § i den lagen, löner för utlandsarbete enligt 77 § i inkomstskattelagen (1535/1992) på vilka förskottsinnehållning ska verkställas i enlighet med 13 § i lagen om förskottsuppbörd, kompletteringsdagpenning som betalas av en sådan sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992) och betjäningsavgifter som fås på basis av en anställning.	Som lön betraktas i 13 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) avsedda löner, arvoden och ersättningar på vilka förskottsinnehållning ska verkställas, arvoden till idrottsutövare, löner som avses i 4 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978) och personlig ersättning till en artist eller sportutövare som avses i 3 § i den lagen, löner för utlandsarbete enligt 77 § i inkomstskattelagen (1535/1992) på vilka förskottsinnehållning ska verkställas i enlighet med 13 § i lagen om förskottsuppbörd, kompletteringsdagpenning som betalas av en sådan sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992) och betjäningsavgifter som fås på basis av en anställning. *Som lön betraktas också sådant vederlag för arbete som har avtalats att delvis eller*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	helt gottgöras som i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.
Som lön betraktas dock inte	Som lön betraktas dock inte
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
4) en i 66 § i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom att en anställningsoption utnyttjas eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och bestäms enligt förändringen av värdet på bolagets aktier,	4) en i 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, *om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges, och om inte en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs, eller om inte det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som vederlag för arbete,*
5) en premie som ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller ett annat bolag som hör till samma koncern eller till en liknande ekonomisk sammanslutning som arbetsgivarbolaget och som noteras på en fondbörs som övervakas av myndigheterna eller i form av en placeringsinsättning eller på annat motsvarande sätt, eller helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, förutsatt att värdet på en sådan förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet på aktierna utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovats,	5) en premie som ges i form av aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern som arbetsgivarbolaget eller till samma ekonomiska sammanslutning av motsvarande slag, och förutsatt att aktierna noteras på en av myndigheterna övervakad *reglerad marknad* eller en av myndigheterna övervakad *multilateral handelsplattform*, eller ges i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt, eller ges helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, *om värdet på en den förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet på aktierna utvecklas under en period på minst ett år från det att premien utlovas till det att den ges,*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
11) poster som med stöd av bolagsstämmans beslut betalas till en anställd i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, förutsatt att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och att syftet inte är att med hjälp av den ersätta det lönesystem som förutsätts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för bestämmande av den kontanta premien överensstämmer med 10 punkten och med 2 § 2 och 3 punkten i personalfondslagen och att bolagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie och den utdelning som ska betalas till aktieägarna och vilka bestäms vid bolagsstämman.	11) poster som med stöd av bolagsstämmans beslut betalas till en anställd i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, förutsatt att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och att syftet inte är att med hjälp av den ersätta det lönesystem som förutsätts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för bestämmande av den kontanta premien överensstämmer med 10 punkten och med 2 § 2 och 3 punkten i personalfondslagen och att bolagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie och den utdelning som ska betalas till aktieägarna och vilka bestäms vid bolagsstämman,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, om inte något annat följer av 2 mom.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 94 § i en lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (952/2019) 94 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
94 §	94 §
Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension	*Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension*
Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller från den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras	Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom *eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag* eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från par-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.	tiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, *lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag*, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 87 § i en lag om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om pension för företagare (953/2019) 87 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
87 §	87 §
Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension	*Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension*
Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller från den del av invalidpen-	Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom *eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag* eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
sion och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.	under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, *lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen*, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den *20*
.

11.

Lag

om ändring av 99 § i en lag om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (954/2019) 99 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
99 §	99 §
Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension	*Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension*
Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller från den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall	Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom *eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag* eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som mot-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.	svarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, *lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag*, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den *20*
.

12.

Lag

om ändring av 98 § i en lag om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn (956/2019) 98 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

98 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en i 100 § avsedd indexjustering eller en engångshöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension, eller om beloppet av en annan arbetspension ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångshöjning. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänst- göringsrelaterad sjukdom eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ål-

Föreslagen lydelse

98 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en i 100 avsedd indexjustering eller en engångshöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension eller om beloppet av en annan arbetspension ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångshöjning. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller *lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag* eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
derspension eller från den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.	som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, *lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag*, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den *20*
.

Förordningsutkast

Statsrådets förordning

om behörig pensionsanstalt

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 111 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och 121 § 1 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016), av dem 111 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare sådant det lyder i lag 634/2009:

1 §

Tvåårig granskningstid och behörig pensionsanstalt i ärenden som gäller ålderspension

I ärenden som gäller ålderspension betraktas som de två senaste kalenderåren enligt 107 a § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) det år under vilket arbetstagaren senast har haft försäkrade arbetsinkomster före det år ålderspensionsansökan blivit anhängig samt det år som omedelbart föregår det året.

Om den som ansöker om ålderspension får deltidspension som beviljats både enligt en sådan arbetspensionslag för den privata sektorn som avses i 3 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare och enligt pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016), är den behöriga pensionsanstalten i ålderspensionsärendet den av de pensionsanstalter som betalar ut deltidspension från vilken ålderspensionen börjar betalas ut tidigare. Om ålderspensionen börjar samtidigt med stöd av en arbetspensionslag för den privata sektorn och en pensionslag för den offentliga sektorn, är det Keva som är behörig pensionsanstalt.

Det som i 1 mom. föreskrivs om den granskningstid som omfattar de två senaste kalenderåren tillämpas även när de två senaste kalenderåren enligt 118 § 2 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn ska bestämmas.

2 §

Tvåårig granskningstid i ärenden som gäller partiell förtida ålderspension

I ärenden som gäller partiell förtida ålderspension betraktas som de två senaste kalenderåren enligt 107 a § i lagen om pension för arbetstagare det år under vilket arbetstagaren senast har haft försäkrade arbetsinkomster före det år ansökan om den partiella förtida ålderspensionen blivit anhängig samt det år som omedelbart föregår det året.

Det som i 1 mom. föreskrivs om den granskningstid som omfattar de två senaste kalenderåren tillämpas även när de två senaste kalenderåren enligt 118 § 2 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn ska bestämmas.

3 §

Tvåårig granskningstid i ärenden som gäller invalidpension

I ärenden som gäller invalidpension betraktas som de två senaste kalenderåren enligt 107 a § i lagen om pension för arbetstagare det år under den granskningstid som avses i 76 § i lagen om pension för arbetstagare under vilket arbetstagaren senast har haft försäkrade arbetsinkomster före det år arbetsoförmågan började samt det år som omedelbart föregår det året.

Om arbetstagaren har försäkrade arbetsinkomster endast under det första kalenderåret av den granskningstid som avses i 76 § i lagen om pension för arbetstagare, jämställs det kalenderåret med de två senaste kalenderåren.

Om den inkomst för återstående tid som ligger till grund för invalidpensionen bestäms enligt 78 § i lagen om pension för arbetstagare på grundval av arbetsinkomster under mindre än fem år, betraktas som de två senaste kalenderåren det år arbetsoförmågan började och det kalenderår som omedelbart föregår det året. Arbetsinkomsterna under det år arbetsoförmågan började ska beaktas fram till utgången av den månad under vilket arbetsoförmågan började.

Om arbetstagaren inte har försäkrade arbetsinkomster under den granskningstid som avses i 76 § i lagen om pension för arbetstagare, och inkomsten för återstående tid inte bestäms på grundval av arbetsinkomster under mindre än fem år enligt 78 § i lagen om pension för arbetstagare, betraktas som de två senaste åren det år under vilket arbetstagarens arbetsinkomster senast har försäkrats före den granskningstid som avses i 76 § i lagen om pension för arbetstagare samt det år som omedelbart föregår det året.

När det bestäms om Keva är sista pensionsanstalt enligt 118 § 2 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn ska 1—4 mom. tillämpas så att den i 76 § i lagen om pension för arbetstagare avsedda granskningstiden jämställs med den granskningstid som avses i 88 § i pensionslagen för den offentliga sektorn och fastställandet av pension för återstående tid på grundval av inkomst under mindre än fem år enligt 78 § i lagen om pension för arbetstagare jämställs med vad som föreskrivs i 90 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

4 §

Tvåårig granskningstid i rehabiliteringsärenden

I rehabiliteringsärenden bestäms den granskningstid under de två senaste åren som avses i 107 a § i lagen om pension för arbetstagare enligt det som i 3 § föreskrivs om hur granskningstiden bestäms i invalidpensionsärenden. I sådana fall ska det år rehabiliteringsansökan blivit anhängig jämställas med det år då arbetsoförmågan börjat och de fem senaste kalenderåren före det år rehabiliteringsansökan blivit anhängig jämställas med den granskningstid som avses i 76 § i lagen om pension för arbetstagare.

När det bestäms om Keva är sista pensionsanstalt i rehabiliteringsärenden enligt 118 § 2 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn ska 1 mom. tillämpas så att den i 76 § i lagen om pension för arbetstagare avsedda granskningstiden jämställs med den granskningstid som avses i 88 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

5 §

Tvåårig granskningstid i ärenden som gäller arbetslivspension

I ärenden som gäller arbetslivspension betraktas som de två senaste kalenderåren enligt 107 a § i lagen om pension för arbetstagare det år i den femåriga granskningstiden under vilket

arbetstagaren senast har haft försäkrade arbetsinkomster före det år ansökan om arbetslivspension blivit anhängig samt det år som omedelbart föregår det året.

I ärenden som gäller arbetslivspension ska 3 § 2—4 mom. tillämpas vid bestämmandet av granskningstiden. I sådana fall ska det år ansökan om arbetslivspension blivit anhängig jämställas med det år arbetsoförmågan börjat och de fem senaste kalenderåren före det år ansökan om arbetslivspension blivit anhängig jämställas med den granskningstid som avses i 76 § i lagen om pension för arbetstagare.

Det som i 1—2 mom. föreskrivs om den granskningstid som omfattar de två senaste kalenderåren ska även tillämpas när granskningstiden för de två senaste kalenderåren enligt 118 § 2 mom. i pensionslag för den offentliga sektorn ska bestämmas. I sådana fall jämställs den granskningstid som avses i 76 § i lagen om pension för arbetstagare med den granskningstid som det föreskrivs om i 88 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

6 §

Tvåårig granskningstid i ärenden som gäller familjepension

I ärenden som gäller familjepension betraktas som de två senaste kalenderåren enligt 107 a § i lagen om pension för arbetstagare det år under vilket förmånslåtaren senast har haft försäkrade arbetsinkomster före sin död samt det år som omedelbart föregår det året.

Det som i 1 mom. föreskrivs om den granskningstid som omfattar de två senaste kalenderåren ska även tillämpas när de två senaste kalenderåren enligt 118 § 2 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn ska bestämmas.

7 §

Behörig pensionsanstalt i ärenden som gäller specialpension inom lantbruket

Om arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet har rätt till avträdelsepension enligt lagen om avträdelsepension (16/1974) eller rätt till avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), sköter Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt i egenskap av behörig pensionsanstalt de i 106 § 1 mom. och 107 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare föreskrivna uppgifterna med undantag för familjepensionsärenden. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt sköter dock inte den behöriga pensionsanstaltens uppgifter, om den behöriga pensionsanstalten bestäms enligt 106 § 2 mom. eller 107 a § 3—5 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

I familjepensionsärenden sköter Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt den behöriga pensionsanstaltens uppgifter om förmånslåtaren vid sin död fick sådan avträdelsepension eller sådant avträdelsestöd som avses i 1 mom. och den behöriga pensionsanstalten inte bestäms enligt 106 § 2 mom. eller 107 a § 3—5 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Om förmånslåtaren före sin död hade beviljats rätt till avträdelsestöd enligt 1 mom., men avträdelsestödet ännu inte börjat betalas ut vid förmånslåtarens död, bestäms den behöriga pensionsanstalten i familjepensionsärendet enligt 106 och 107 a § i lagen om pension för arbetstagare.

8 §

Överföring av uppgifter till en annan pensionsanstalt

Den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn enligt 106 § i lagen om pension för arbetstagare kan efter att ha avgjort en pensionsansökan överföra de uppgifter som pensionsanstalten senare ska sköta i fråga om pensionen till någon annan pensionsanstalt inom den

privata sektorn, som utifrån något annat beslut redan betalar pensionstagaren pension enligt en arbetspensionslag för den privata sektorn eller avträdelsepension eller avträdelsestöd enligt 7 § 1 mom. i denna förordning.

9 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Genom denna förordning upphävs statsrådets förordning om behörig pensionsanstalt (956/2016).

Denna förordning tillämpas på pensionsansökan som blir anhängig den 20 eller senare. Om arbetstagaren inte har försäkrade arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna under granskningstiden efter den 31 december 2004, är den behöriga pensionsanstalten den pensionsanstalt i vilken arbetstagarens arbetsinkomster senast har försäkrats.